TÜRK TOPLUMUNDA
ÇOCUKLARA İSİM VERME

Rukiye SEVİLGEN

(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir, 2018

TÜRK TOPLUMUNDA ÇOCUKLARA İSİM VERME

Rukiye SEVİLGEN

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİŞEHİR

2018

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Rukiye SEVİLGEN tarafından hazırlanan "Türk Toplumunda Çocuklara İsim Verme" başlıklı bu çalışma 27/09/2018 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan ……

Prof. Dr. Dursun HAZER

Üye …….....

Dr. Öğr. Üy. Sevim ARSLAN

(Danışman)

Üye …….....

Dr. Öğr. Üy. Sezai KÜÇÜK

ONAY

…/…/2018

Prof. Dr. Nurullah UÇKUN
Enstitü Müdürü

27/ 09/ 2018

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Rukiye SEVİLGEN

ÖZET

TÜRK TOPLUMUNDA ÇOCUKLARA İSİM VERME

SEVİLGEN, Rukiye
Yüksek Lisans – 2018
Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üy. Sevim ARSLAN

Ebeveynlerin çocuklarına karşı sorumluluklarından biri onlara kendilerini mutlu edecek bir isim vermeleridir. Müslüman toplumlarda bu sorumluluk güzel isim verilmesi şeklinde daha büyük önem taşımaktadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu konuda şöyle buyurmuştur; "Çocuklara dinini öğretmek, güzel isim vermek ve zamanı geldiğinde evlendirmek, çocukların anne babası üzerindeki haklarındandır".

Kur'ân-ı Kerim'de geçen kelimeler dini duygular ile anlamı bilinmeden veya kulağa hoş geliyor diye bilinçsizce çocuklara isim olarak seçilmektedir. Anlam problemleri gibi sebeplerle her kelime uygun bir isim olarak değerlendirilemez. Anlamı araştırılmadan verilen hoş olmayan isimler daha sonra anlamı öğrenilince çocuk veya ebeveyn tarafından değiştirilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca bu durum çocuk için sosyolojik ve psikolojik problemler de ortaya çıkarmaktadır.

Çocuklara yanlış isimler verilmesi cahiliye Araplarda başlamış, İslamiyet'in Arap olmayan topluluklara yayılma döneminde de görülmüş, günümüzde de farklı boyutlarıyla devam etmektedir. İslam'ın ilk döneminde Peygamber Efendimiz (s.a.v) yalnızca yeni doğan çocuklara güzel isimler vermiyor, Müslüman olmak isteyen kişilerin uygun olmayan isimlerini güzel isimlerle değiştiriyordu. Bu konudaki uygulama İslam'da ismin önemini göstermektedir.

Günümüzde ise anlamı güzel olmayan isimlere sıklıkla rastlanmaktadır. Bu yanlışların fark edilmesi, bu isimlerin kullanımını azaltacak ve doğru isim seçimi konusunda katkı sağlayacaktır. İsim verilirken dikkat edilmesi gereken, anlamıyla birlikte toplumun kültürüne ve örfüne uygun olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Türk toplumu, çocuk ismi, isim verme, isim anlamı.

ABSTRACT

CHOOSING NAMES FOR CHILDREN IN TURKISH COMMUNITY

SEVİLGEN, Rukiye
Master's Degree - 2018
Department of Basic Islamic Studies

Advisor: Asst. Prof. Dr. Sevim ARSLAN

One of the responsibilities of parents is to give their children a name that will make them happy. In Muslim societies, calling children with names having a good meaning is more essential. Naming her with a beautiful name, teaching her the religion and get her married on time are the rights of a child to her parent.

Parents who are unfamiliar with Arabic language unwittingly name their children with the words in the Holy Quran with religious feelings or for their harmony. In fact, some words cannot be regarded as a proper name because of their meanings. Improper names given without investigating their meanings are later tried to be changed by children themselves or by their parents when their meaning is discovered. This situation results in sociological and psychological problems for the children, as well.

Naming children with improper names seen in pre-Islamic Arabs has been continued during the period of spreading Islam to non-Arab communities and even today in various extents. In the early period of Islam, Prophet Muhammad (PBUH) did not only give beautiful names to newborns, but also changed the improper names of people who came before him to become Muslims. This practice can be considered as Islamization of the names.

Nowadays, the names with inappropriate meaning are frequently encountered. Recognizing these mistakes will reduce the use of these names and contribute to choose of right names. Having a good meaning, appropriateness with the culture and the society that we live in are important aspects of a good name.

Key words: Turkish community, child name, naming, name meaning.

İÇİNDEKİLER

ÖZET v

ABSTRACT vi

ŞEKİLLER LİSTESİ ix

EKLER LİSTESİ x

KISALTMALAR xi

ÖNSÖZ xii

GİRİŞ 1

1. BÖLÜM
ÇOCUĞA İSİM VERME

1.1. İSİM, ÖZEL İSİM, ŞAHIS İSMİ, KÜNYE VE LAKAP TANIMLARI 4
1.2. ÇOCUĞA GÜZEL İSİM VERMENİN ÖNEMİ 7
1.3. İSLAMDA İSİM VERME ADABI 10
1.3.1. İsim Verme 10
1.3.2. Tahnik 11
1.3.3. Akika 13
1.4. ARAP TOPLUMUNDA İSİM VERME 14
1.5. ESKİ TÜRKLERDE İSİM VERME 15

2. BÖLÜM

KUR'AN-I KERİMDE VE PEYGAMBER EFENDİMİZİN SÜNNETİNDE ŞAHIS İSİMLERİ

2.1. KUR'AN-I KERİMDE ŞAHIS İSİMLERİ 18
2.1.1. Kur'ân-ı Kerim'de Peygamber İsimleri 18
2.1.2. Kur'ân-ı Kerim'de Peygamberliği İhtilaflı olan Şahıs İsimleri 27

2.1.3. Kur'ân-ı Kerim'de Salih Şahıs İsimleri 28
2.2. PEYGAMBER EFENDİMİZİN (s.a.v) TAVSİYE ETTİĞİ İSİMLER 30
2.2.1. Peygamber Efendimizin (s.a.v) İsim Verdiği Sahabeler 31
2.3. PEYGAMBER EFENDİMİZİN (s.a.v) DEĞİŞTİRDİĞİ İSİMLER 40
2.4. PEYGAMBER EFENDİMİZİN (s.a.v) YASAKLADIĞI İSİMLER 51
2.5. PEYGAMBER EFENDİMİZİN (s.a.v) ÇOCUKLARININ İSİMLERİ 53

3. BÖLÜM

GÜNÜMÜZDE ÇOCUKLARA VERİLEN İSİMLER

3.1. ANLAMI ARAŞTIRILMADAN İSİM VERİRKEN YAPILAN YANLIŞLIKLAR …..... 58
3.2. ANLAMI BAKIMINDAN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN İSİMLER …… 60
3.3. İSMİN İNSAN ÜZERİNDEKİ PSİKOLOJİK VE SOSYOLOJİK ETKİSİ 71
3.3.1. Tevhid İnancına Aykırı İsimler ……... 73
3.3.2. Anlamı Güzel Olup İnsanı Olumsuz Etkileyen İsimler ……..... 73
3.3.3. Anlamı Güzel Olmayan İsimler .....……..... 74
3.4. TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU 1950-2017 YILLARI ARASINDA EN ÇOK KULANILAN İLK YÜZ İSMİN KULLANIM SIKLIĞI ANALİZİ ...…..… 75
3.4.1. Anlamlarına Göre Sınıflandırma .....…..... 75
3.4.2. Kökenlerine Göre Sınıflandırma 85

SONUÇ 94
KAYNAKÇA 96
EKLER …… 101

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1: Allah'ın (c.c) isimlerinin kullanım sıklığı……..……..…… 76
ŞEKİL 2: İlk yüzdeki Allah'ın (c.c) isimlerinin sayısı ……..…… 77
ŞEKİL 3: Peygamber isimlerinin kullanım sıklığı…….…… 77
ŞEKİL 4: İlk yüzdeki peygamber isimlerinin kullanım sayısı …….…….. 78
ŞEKİL 5: Sahabe isimlerinin kullanım sıklığı ……...…..… 78
ŞEKİL 6: İlk yüzdeki sahabe isimlerinin sayısı ……..……..…… 79
ŞEKİL 7: Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği isimlerin kullanım sıklığı 79
ŞEKİL 8: Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği isimlerin sayısı ……..… 80
ŞEKİL 9: Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerin kullanım sıklığı….. 80
ŞEKİL 10: Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerin sayısı ……...… 81
ŞEKİL 11: Kur'ân-ı Kerim'deki Kelimelerin İsim Olarak Kullanım Sıklığı…..... 81
ŞEKİL 12: Kur'ân-ı Kerim'deki kelimelerden türetilmiş isimlerin sayısı ...……..... 82
ŞEKİL 13: Anlamı uygun olmayan isimlerin ilk yüzdeki sayısı ……..……..82
ŞEKİL 14: Anlamı uygun olmayan isimlerin kullanım sıklığı……..….. 83
ŞEKİL 15: Anlamı bilinmeyen isimlerin ilk yüzdeki sayısı ……...…… 83
ŞEKİL 16: Anlamı bilinmeyen isimlerin kullanım sıklığı …… 84
ŞEKİL 17: Çocuklara konulması uygun olmayan isimlerin kullanım sıklığı …...… 85
ŞEKİL 18: Çocuklara konulması uygun olmayan isimlerin ilk yüzdeki sayısı 85
ŞEKİL 19: Arapça kökenli isimlerin kullanım sıklığı …….……. 86
ŞEKİL 20: Arapça kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı …….……...…… 86
ŞEKİL 21: Batı dilleri kökenli isimlerin kullanım sıklığı ……..……..….. 87
ŞEKİL 22: Batı dilleri kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı ……...…….. 87
ŞEKİL 23: Farsça kökenli isimlerin kullanım sıklığı …….……. 88
ŞEKİL 24: Farsça kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı ……..……..….. 88
ŞEKİL 25: Kürtçe kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı …….……..…….. 89
ŞEKİL 26: Kürtçe kökenli isimlerin kullanım sıklığı ……....……..… 89
ŞEKİL 27: Orta Asya kökenli isimlerin kullanım sıklığı ……...….. 90
ŞEKİL 28: Orta Asya kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı …….….. 90
ŞEKİL 29: Türkçe isimlerin kullanım sıklığı ……..…….……. 91
ŞEKİL 30: Türkçe isimlerin ilk yüzdeki sayısı ……...…….…… 91
ŞEKİL 31: Kökeni bilinmeyen isimlerin kullanım sıklığı ……...……. 92
ŞEKİL 32: Türkçe isimlerin ilk yüzdeki sayısı ……. 92

EKLER LİSTESİ

EK-1: TÜİK Verilerine Göre En Çok Verilen İsimler

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	: Arapça
akt.	: aktaran
B.	: Baskı
bn.	: bin
bnt.	: binti
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
Fr.	: Farsça
İb.	: İbranice
Kr.	: Kürtçe
md.	: maddesi
S.	: Sayı
r. a	: Allah (c.c) ondan razı olsun
s.	: sayfa
s.a.v	: sallallahu aleyhi vesellem
ss.	: sayfadan sayfaya
thk.	: tahkik
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
Tr.	: Türkçe
t.y.	: tarih yok
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri

ÖNSÖZ

Çalışmamızın birinci bölümde, çocuğa güzel isim vermenin önemi, İslam'da isim koyma adabı, Arap toplumunda ve eski Türklerde isim verme yöntemleri araştırılmıştır. İkinci bölümde Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği, değiştirdiği ve yasakladığı isimler araştırılarak ortaya konulmuştur. Üçüncü bölümde dini duygular ile verilen anlamı güzel olmayan isimler, ismin insan üzerindeki psikolojik ve sosyolojik etkisi üzerinde durulmuş, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü İsimler İstatiği incelelenerek tablo halinde sunulmuştur. Sonuç bölümünde ise bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen araştırmalar sonucunda ulaşılan bulgula yorumlanmıştır.

Çalışmamızın amacı, dünyaya gelen her çocuğumuza güzel anlamı isim vererek hayatını ismi ile müsemma olarak geçirebilmesi, öldükten sonra bu şekilde anılması, yeni bir hayata diriltildiğinde yine anlamı güzel ismi ile çağırılması konusunda katkı sağlamaktır. Ebeveynlere düşen görev sadece çocuk dünyaya getirmek değil, kendilerine emanet edilen en kıymetli varlıklarına, anlamını araştırarak ve bilinçli olarak güzel isim vermeleri, toplumda saygın bireyler olarak çağırılmalarını sağlamaktır.

Yüksek lisans çalışmalarım sürecinde bana her zaman destek olan değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğr. Üy. Sevim Arslan'a şükranlarımı sunarım. Ayrıca, hocalarım Prof. Dr. Dursun Hazer ve Dr. Öğr. Üy. Yusuf Karataş'a teşekkürü bir borç bilirim. Hocalarımın yanı sıra ilerleyen yaşıma rağmen içimde ukde olan yüksek lisans eğitimimi tamamlamam konusunda bana her zaman destek olan, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan değerli eşim Doç. Dr. Fatih Erdoğan Sevilgen, kıymetli oğullarımız Munib Emre Sevilgen ve Muhammed Akif Sevilgen'e gönülden teşekkür ederim.

Rukiye SEVİLGEN
ESKİŞEHİR-2018

GİRİŞ

İsim (ad) bütün kavramları ve varlıkları ifade etmek için kullandığımız kelimelerdir. Var olanlar içinde benzeri olmayan varlık için kullanılan isimlere özel isim denir. Her doğan çocuğa verilen isme ise şahıs ismi denir[1]. Ebeveynlerin çocuklarına karşı sorumluluklarından biri, onlara kendilerini mutlu edecek bir isim vermeleridir. Müslüman Türk toplumlarda bu sorumluluk güzel isim verilmesi şeklinde daha büyük önem taşımaktadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu konuda şöyle buyurmuştur; "Çocuklara dinini öğretmek, güzel isim vermek ve zamanı geldiğinde evlendirmek, çocukların anne babası üzerindeki haklarındandır"[2].

Günümüzde olduğu gibi çocuklara uygunsuz isimler verilmesi cahiliye Arap dönemi ve İslamiyet'in ilk yıllarında da görülmüştür. Cahiliye şiirinde anlamı güzel olmayan isimler ile alay edilmiş, yeren ifadeler kullanılmıştır. İslam'ın ilk döneminde Peygamber Efendimiz (s.a.v) yalnızca yeni doğan çocuklara güzel isimler vermiyor, Müslüman olmak isteyen kişilerin uygun olmayan isimlerini güzel isimlerle değiştiriyordu. Bu konudaki uygulama İslam'da ismin anlamının sahibine etkisi açısından önemini göstermektedir.

Günümüzde Türk toplumlarda anlamı güzel olmayan isimler verildiğini daha sıklıkla görmekteyiz. Bu konuda ebeveynler tarafında dikkat edilmesi gereken, çocuklarına verdikleri ismin anlamıyla birlikte, toplumun kültürüne ve örfüne de uygun olmasıdır. Verilecek isim çok iyi araştırılarak Peygamber Efendimizin (s.a.v) yasakladığı ve değiştirdiği isimlerden olmamasıdır.

Şüphesiz, hayatı boyunca daima yanında olan bir arkadaşından etkilenmesi gibi taşıyacağı ismi de insan için duygusal anlamda önemlidir. Hayatı boyunca çağrıldığı isim, insanın karakterini, davranışlarını, sosyal yaşantısını ve psikolojik gelişimine etki etmektedir. Böyle bir durum olmasaydı Peygamber Efendimiz (s.a.v) neden anlamı uygun olmayan isimleri daha güzel isimler ile değiştirme ihtiyacı hissetmiştir.

Çalışmamızda Türk toplumunda isim seçimi konusunu, ilk döneminden başlayıp günümüze kadarki toplumlarda inceleyerek, doğumdan sonra isim verme

[1] Zeynep Korkmaz, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, C. XXIV, Türk Dil Kurumu Kitabevi, Ankara, 2003, s. 296.
[2] İbrahim Canan, *Hadis Ansiklopedisi*, C.VII, Akçağ Yayınları, İstanbul, 2016, s. 363.

merasimleri ve en çok kullanılan ismiler araştırılmıştır. Aynı zamanda anlamı güzel isim vermenin öneminin, çocuğun psikolojik gelişimi ve toplumsal etkisi açısından ele almaya çalıştık.

Tefsir kaynakları incelenerek Kur'ân-ı Kerim'de geçen peygamber ve salih şahıs isimleri tespit edilmiştir. Peygamber Efendimizin (s.a.v) sünnetinde çocuklara isim verme adabı ve yeni doğan çocuklara verdiği isimler belirlenip, anlamı güzel olmayan yetişkin sahabe isimlerini hangi isimler ile değiştirildiği incelenmiştir. Aynı zamanda Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği, yasakladığı isimler ile kendisinin ve çocuklarının isimleri sahih hadis kitaplarında araştırılarak ortaya koyulmuştur.

Kur'ân-ı Kerim'de geçen kelimeler, dini duygular ile anlamı bilinmeden veya kulağa hoş geliyor diye bilinçsizce çocuklara isim olarak seçilmektedir. Anlam problemleri gibi sebeplerle Kur'ân-ı Kerim'de geçen her kelime uygun bir isim olarak değerlendirmememiz gerekir. Anlamı araştırılmadan verilen hoş olmayan isimler, daha sonra anlamı öğrenilince çocuk veya ebeveyn tarafından değiştirilmek istenmekte, bu durum çocuk için sosyolojik ve psikolojik problemler ortaya çıkarmaktadır[3].

Son dönemlerde isim verme ve bu çerçevede yapılan hatalar ile ilgili kaynaklar araştırılarak konunun günümüzdeki durumu ortaya konulmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü verilerine bakılarak en çok kullanılan isimlerin kökenleri ve anlamları konusunda araştırma yapılarak sınıflandırılmış ve dinimiz ve örfümüzce uygun olup olmadıkları incelenmiştir. Yıllar içerisinde bu isimlerin kullanım sıklıkları ele alınarak isim verme konusunda eğilimler belirlenmiştir.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yeni doğan çocuklara isim verme konusu üç dönemde ele alınarak irdelenmiştir; cahiliye, İslamiyet sonrası ve eski Türkler dönemleri.

Ayrıca isim vermenin çocuğun psikolojisi ve toplum sosyolojisi açılarından önemi açıklanmıştır. Kur'ân-ı Kerim'de geçen peygamber ve salih şahıs isimleri ile

[3] Nevzat Tarhan, "İsimlerin Kişilik Gelişimindeki Önemli", *Bebeğim ve Biz Dergisi*, S. 17, 2017, s. 19.

Peygamber Efendimizin (s.a.v) verdiği, değiştirdiği ve yasakladığı isimler tespit edilerek bu isimler anlamları ile birlikte ikinci bölümde sunulmuştur.

Üçüncü bölümde ise günümüzde kullanılan isimler incelenerek anlamı araştırılmadan verilen dinimizce uygun olmayan isimler ortaya konulmuştur. Bu kapsamda Türkiye İstatistik Kurumu Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün istatistik verileri analiz edilerek isim verme konusunda son yıllardaki eğilimler sunulmuştur.

Temennimiz, çalışmamızın bundan sonra çocuklarına isim verecek olan ebeveynlere bir nebze olsun fayda sağlamasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM
ÇOCUĞA İSİM VERME

1.1. İSİM, ÖZEL İSİM, ŞAHIS İSMİ, KÜNYE VE LAKAP TANIMLARI

Onomastik (ad bilimi), çevremizde gördüğümüz ve algıladığımız bütün varlıkların isimlerini konu edinen bir bilimdir. Yunanca bir kelimedir. Onomastik biliminin birçok dalı vardır. En önemsenen iki dalı toponimi (yer adları) ve antroponimi (insan adları) bilim dalıdır[1].

Adbilim alanında yakın zamanda yapılan çalışmalar artış göstermiş, bu alanda Uluslararası ve Ulusal sempozyumlar tertip edilmiştir. Bunlardan bazıları, Ankara'da Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığınca 1984 yılında Türk Yer Adları Sempozyumunda İnsan Adlarından Kaynaklanan Yer Adlarımız bildirisidir. Bir diğeri ise Konya'da 1986 yılında III. Milli Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongresinde Kişi Adları bildirisi söylenebilir[2].

Türk Onomastik Merkezi kurulduktan sonra ülkemizde Adbilimi konusunda bilimsel yayın, inceleme ve araştırma faaliyetleri başlamıştır. Türk antroponimisi konusunda isim verme ile ilgili gelenek ve görenekleri ihtiva eden makalelere yer verilmektedir[3].

İsim (ad) bütün kavramları ve varlıkları ifade etmek için kullandığımız kelimelerdir[4]. Yaratılan her şeyi tanıtmak ve ayırt etmek için onların adlarını kullanırız. İsmin varlığı ilk insanın yaratılması ile başlamıştır. Allah (c.c) ilk Peygamberine yarattıklarının isimlerini öğretmiş, meleklere "doğru söyleyenlerdenseniz, isimlerini bana bildirin" buyurmuştur[5].

Var olanlar içinde benzeri olmayan varlık için kullanılan isimlere özel isim denir. Her doğan çocuğa verilen isme ise şahıs ismi denir[6].

Şahıs isminin verilmesi ilk insanın yaratılması ile başlamıştır. Allah (c.c) ilk insanı yarattığında ona Âdem ismini vermiş ve Kur'ân-ı Kerim'de on beş yerde

[1] Selim Sakaoğlu, *Türk Ad Bilimi*, Türk Dil Kurumu Kitabevi, Ankara, 2001, s. 9.
[2] Sakaoğlu, *Türk Ad Bilimi*, s. 58.
[3] Sedat Örnek, "Türk Folklorunda Ad Koyma", *Folklor Edebiyat Dergisi*, S. 82, 2015, s. 523.
[4] Korkmaz, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, XXIV, s. 296.
[5] Bakara, 2/31.
[6] Korkmaz, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, XXIV, s. 296.

zikretmiştir. Âdem kelimesinin şahıs ismi olup olmadığı konusunda farklı görüşler vardır. Sümer dilindeki adamu (babam), Bâbil dilindeki adamu (çocuk, genç) veya Sabii dilindeki adam (kul) kelimesinden geldiği belirtilmektedir. Âdem kırmızı topraktan (adamah) yaratıldığı için kırmızı anlamında Adam isminin verildiğini ileri sürmüştür. Adam, İbranicede insan türü için kullanılan bir isimdir. Özel isim olarak ise ilk insan için kullanılmıştır. Tekvininde bu kelime hem özel isim olarak hem de insan türü olan ilk insan anlamında kullanılmıştır. "Yerin toprağından insanı (adam) yarattı" ifadesinden dolayı, âdem kelimesinin toprakla bağlantısı olduğu da söylenmiştir. Çağdaş yorumcular, kelimenin Tekvinde insan türü anlamında kullanıldığını kabul etmişlerdir[7].

Yine Kur'ân-ı Kerim'de Allah (c.c) "O her şeyi yaratıp ona nizam vermiştir"[8] buyurmuştur. Ayetin tefsirinde Allah'ın (c.c) yarattığı her şey sıralanırken ismin ilk sırada olduğu belirtilmektedir[9]. Hz. Âdemin eşine ise canlı bir maddeden yaratıldığı için Havva ismi verilmiştir[10].

Arapça "sümüv" kökenli bir kelime olan isim kelimesi, Türkçede sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Araplar, göstermek için yukarı kaldırma işlemine "sümüv" kelimesini kullanmışlardır[11].

Künye, Arap ve İslam kültüründe yaygın kullanılan ad çeşitlerindendir. Kişi doğan ilk çocuğun adının yer aldığı künyeye sahip olur. Bu isimler Ebu Kasım, Ebu Talip isimlerinde olduğu gibi Ebu, ümmü, ibni, binti ile başlayan isimlerdir.

Lakap ise kişinin sahip olduğu bir özelliği belirtir. Lakap Arap dilcileri tarafından "nebez" kelimesiyle açıklanmıştır. "Nebez" ise kişilere bir ayıbıyla hitap etmektir. Daha sonradan "na't" lakap yerine kullanılmaya başlanmıştır. "Na't" kişinin isteyerek aldığı kendisini yücelten ismi yerine kullandığı kelimedir.

---

[7] Süleyman Hayri Bolay, "Âdem", D*iyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 358.
[8] Furkan, 25/2.
[9] Süleyman Ateş, *Sülemi ve Tasavvufi Tefsir*, Sönmez Yayınları, İstanbul, 1969, s. 108.
[10] Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr b. Yezîd el-Âmülî et-Taberî el-Bağdâdi, *, Câmi'ul Beyân fi Tefsir'il Kur'ân,* çev. Mehmet Keskin, C. I, Hikmet Yayınevi, İstanbul, 2008, s. 224.
[11] Vecdi Akyüz, "Çocuklar Üzerindeki Etkisi Açısından İsim Alma Hakkı," *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 7, Konya, 2006, s. 94.

Cahiliyle hayatında Araplar şahıs ismi olarak adlarınındın çok kendilerinin karakterlerini veya dış görünüşlülerini anlatan lakap kullanırlardı. Lakaplar övgü veya yergi anlamı taşırdı.

Kur'ân-ı Kerim'de Allah (c.c) "Ey iman edenler, erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler, onlar kendilerinden daha iyi olabilirler; kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha iyi olabilirler. Biriniz diğerinizi karalamayın, birbirinize kötü lakap takmayın. İman ettikten sonra fasıklıkla anılmak ne kötüdür. Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır" buyurmaktadır. İnsanların birbirlerini kötü lakaplar ile çağırmamaları tembih edilmiş, bunu yapanların tövbe ederek bu davranışlarından vazgeçmesi gerektiği bildirilmiştir[12].

İslami kurallara göre kişiye aynı ismi taşıyan şahıslardan ayırmak için lakap vermekte bir mahsur görülmemiştir. Örneğin Abdülgani b. Said'e cömert olduğu için bal kabı anlamında "Aniyetu'l-Asel" lakabı, Meymun b. Eflah'a ise uzun parmaklı anlamında "el-Eşber" lakabı verilmiştir. Aynı zamanda Amr bin Hişam'a Ebu Cehil (cehaletin babası), Abdurrahman bin Sahr ed-Devsi'ye Ebu Hureyre (kedilerin babası), Hz. Ali 'ye "Ebu Türab" (üstü başı tozlanan) lakabı verilmiştir[13].

İsim, öncelikle kişilerin, birbirlerinden ayırt edilmelerini sağlar. Bunun için isim, bireyleri başkalarından ayıran ve toplumsal ilişkilerde onları belirleyen bir sözcüktür. Kişilerin belirlenmesinde, onlara verilen ad, önemli bir rol oynamaktadır. Kişinin ad yoluyla belirlenmesi hem özel ilişkilerinde hem de iş ve çalışma hayatında gerekli olmaktadır.

Çocuğun kişiliğine ve yaşantısına ismini etkisi yaşadığı müddetçe devam ederken öldükten sonra yine aynı ismi taşımaya devam edecektir. Peygamber Efendimiz (sav), "kıyamet gününde kendi ve babalarınızın isimi ile çağırılacaksınız, bu nedenle anlamı güzel isimler koyun"[14] buyurmuştur.

Türk toplumlarında çocuklarına göbek adı verme uygulamasına da rastlanabilmektedir. Çocuğun göbeği kesilirken konan ada "göbek adı" denmektedir. Bu uygulama bazı inanışlarda kişinin öldükten sonra kabirde ve ahirette bu adı ile

[12] Hucûrat, 49/11.
[13] Mehmet Sofuoğlu, *Sahih-i Buhârî Tercümesi*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2009, s. 236.
[14] Ebî Dâvûd, "Edeb", 61.

çağrılacağı, tövbe verilirken göbek adıyla çağrılacağı inancına dayanmaktadır[15]. Günümüzde bu inanış unutulsa da çocuğa göbek adı verme uygulaması bazı yörelerde devam etmektedir.

Bazen de ebeveynler çocuklarına ebced hesabına göre isim vermeyi uygun görmüşlerdir. Ebced Arap harflerinin taşıdığı sayı değerlerine dayanan hesap sistemidir. Alfabedeki harflerin kolay bir şekilde akılda kalmasını sağlamak için eski dönemlerde geliştirilmiş bir formüldür. Bu formülde ebced, hevvez, hutti, kelemen, safes, karaşet, sehaz, dazağ kelimeleri yer almaktadır. Ebced formülünün İbranicenin etkisiyle Nabatîceden Arapçaya geçtiği bilinmektedir. Ebced insanlar arasında çeşitli sebeplerle kullanılmıştır. Bunlardan biri, çocuğun doğduğu yılının harflerinden ortaya çıkan kelimenin ona isim olarak verilmesidir. Örneğin, hicrî 1290 (1873) yılında doğan Mehmed Akif Ersoy'un ismi babası tarafından bu usulle Ragıyf olarak verilmiş, fakat bu kelime, babasının Ragıyf demekte ısrar etmesine rağmen yakın çevresi tarafından Akif şekline dönüştürülerek kullanılmıştır[16].

Ülkemizde 1914 Yılında yirmi dört maddeden oluşan Sicilli Nüfus Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun 2 Ocak 1935'te 2525 sayılı kanunla kaldırılmıştır. Türk Medeni Kanunu'nun 25. ve 26. maddelerinde isim ve isim ile ilgili konular düzenlenmiştir.

1.2. ÇOCUĞA GÜZEL İSİM VERMENİN ÖNEMİ

İsim, şahısların birbirlerinden ayırt edilmelerini sağlar. Bu sebeple isim, şahısları diğerlerinden ayıran ve toplumsal ilişkilerde onları belirleyen bir sözcüktür. Şahısların belirlenmesinde onlara verilen isim önemli bir yere sahiptir. Kişinin isim yoluyla belirlenmesi, özel ilişkilerinde, iş ve sosyal hayatında gereklidir. Kişi kendisini toplumda ismi ile tanıtmaktadır.

Bir insanın ismi onun şahsiyeti ile alakalı görüleceğinden verilecek isim ile o ismi taşıyacak olanın uyum içinde olması beklenir. Genelde ismin manası ismin

[15] Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma Ve Eğitim Genel Müdürlüğü, çevrimiçi: http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-12693/cocukluk-cagi.html, 10 Eylül 2018.
[16] Mustafa Uzun, "Ebced", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. X, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 70.

sahibine etki edeceğine inanıldığından dolayı ismin anlamın çocuğun kişiliğini, karakterini, toplum içendeki başarısını belirleyecek şekilde olmasına dikkat edilir[17].

Müslüman ümmetinin çoğalması ve ailenin nesebinin devam etmesi için öncelikle nikahlı bir birlikteliğin kurulması gerekmektedir. Nikahla birlikte kurulan bu ailenin en güzel sonucu elbette çocuklardır. Çocuğun olmadığı ailede bunun eksikliği daima hissedilmektedir. Ebeveynler bu boşluğu bir şekilde kapama isteği çerisinde olmuşlardır[18].

Anne babanın öldükten sonra amel defterinin kapanmamasına vesile olan üç şeyden biri ardından salih evlat bırakmasıdır. Doğan her çocuk için erkek veya kız farkı olmadan Allah'a (c.c) şükrederek onu yaratandan bir lütuf olarak sahiplenmek gerekir. Bu nedenle ebeveynlere çocuğun yetişmesinde büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Ebeveyne düşen görev yeni doğan çocuklarına güzel ismi ve terbiye vermektir. Peygamber Efendimiz (s.a.v), çocuğun güzel isim vermenin önemini şöyle vurgulamaktadır. "Çocuğun, anne ve babası üzerindeki haklarından birisi, adını ve ahlakını güzel vermesidir"[19].

Müslüman toplumlarda bu sorumluluk güzel isim verilmesi şeklinde daha büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle çocuklarımıza güzel isim vererek, dinimizi en güzel şekilde öğreterek ve zamanı geldiğinde evlendirerek, çocuklarımıza karşı üzerimize düşen görevi yerine getirmeye gayret ediyoruz.

Doğan her çocuğa güzel bir isim koymak gerekir. Çünkü güzel olmayan isim hayatları boyunca insana üzüntü verebilir. Çevremizdeki insanlardan bazıları daha sonra isimlerini başka isimlerle değiştirdiklerini ama önceki isimlerinin unutulmadığını görmekteyiz. Bundan dolayı çocuklara ilk defa isim verirken güzel ve anlamlı isim olmasına dikkat etmek gerekir.

Allah (c.c) Kur'ân-ı Kerim'de "Allah kendinden başka ilah bulunmayandır. En güzel isimler onundur" buyurmaktadır[20].Yine Peygamber Efendimiz (s.a.v) "Şüphesiz ki, Allah (c.c) güzeldir, güzelliği sever"[21] buyurduğu için yaptığımız her işi, elimizden gelenin en güzeli ile yapmaya çalışmalıyız.

---

[17] Celaleddin Çelik, *İsim Kültürü ve Din,* Çizgi Yayınları, Konya, 2005, s. 17.
[18] Nevzat Tarhan, *Bilinçli Aile Olmak*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2017, s. 18.
[19] İbn Mâce, "Edeb", 3.
[20] Taha, 20/8.
[21] Kuşeyri, *el-Câmiu's-Sahih*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1979, s. 147.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) hoş bir kelime duyduğunda "âmin, Allah (c.c) dilediğini versin, uğurunu senden duyduk" buyururdu[22]. Ağzımızdan çıkan her kelime dua anlamı taşıdığından seslendiğimiz her isim de ismin sahibi için iyi dilek temennisi gibi olmalıdır. Mesela Abdullah ismi Allah'a (c.c) kul olmayı ifade ettiğinden dolayı, isminin ne olduğu sorulduğunda Abdullah cevabı alınınca ismin gibi Allah'a (c.c) kul olasın şeklinde dua edilmesine vesile olacaktır. İsimi taşıyan psikolojik yönden isminin anlamını benimseyerek, farkında olmadan hayatını isminin taşıdığı anlama uygun olarak yönlendirmiş olacaktır[23].

İslam Hukuku'nda da çocuğa isim koyma hakkı babaya aittir[24]. Çocuk babasının soyuna nispet edileceği için bu hak babaya verilmiştir.

Türk Medeni Kanununun 264. maddesinin son fıkrasına göre çocuğun ismini anne ve baba birlikte koyar denilmektedir. Eğer ebeveynler anlaşmazlığa düşerse 263. madde gereğince çocuğa ismini baba verir ibaresi yer almaktadır.

Çocuğun babası vefat etmiş veya akıl hastası ise Medeni Kanun'un 263.maddesine göre isim koyma hakkı anneye verilir. İslam hukukuna göre de bu hak anneye verilir. Peygamber Efendimizin (s.a.v) ismini annesi Hz. Amine vermiştir. Bu ismiyle övülmüş ve kıyamete kadarda övülmeye devam edecektir.

Anne ve babanın vefat etmesi durumunda Medeni Kanun'un 389. maddesine göre isim koyma hakkı vasiye verilir.

İslam hukukunda ebeveyni vefat eden çocuğa ismini Peygamber Efendimizin (s.a.v) vermesi, bu hakkın mülki amir tarafından da kullanılabileceğini göstermektedir. Kur'ân-ı Kerim'de Allah (c.c) "Evlatlıklarınızı babalarının soy adlarıyla anın. Bu Allah katında adalete daha uygun bir davranıştır. Eğer onların babalarını bilmiyorsanız o zaman kendileri sizin din kardeşleriniz ve dostlarınızdır. Yanıldığınız hususta size günah yoktur, fakat bilinçli ve kasıtlı olarak yaptıklarınızdan sorumlusunuz. Allah çok bağışlayıcı ve ziyadesiyle esirgeyicidir"[25] buyurarak Allah (c.c) evlat edilen çocukların babaların soyadları ile çağırılması gerektiğini emretmektedir.

[22] Ebû Dâvûd, "Tıb", 24.
[23] Cemal Ağırman, "Ad Koyma ve Hz. Peygamber'in İsimlere Karşı Tutumu", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 2, 1998, s. 129.
[24] İbn Hanbel eş-Şeybani, *el-Müsned*, C. IV, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1982, s. 309.
[25] Ahzâb, 33/5.

1.3. İSLAM'DA İSİM VERME ADABI

Toplumlarda dine bağlı olarak özel günler içi düzenlenen bazı ritüeller vardır. Müslüman toplumlarda bu törenler Peygamber Efendimizin (s.a.v) uygulamalarına ve hadislerine göre şekillenmektedir. Bu uygulamalar çocukları dünyaya geldiği ilk andan itibaren başlamaktadır. Tesmiye (isim verme), Tahnik (ağıza tatlı veya hurma vermek), Akika (saç keserek sadaka vermek ve kurban kesmek), Sünnet (erkek çocuğu sünnet ettirmek) adı verilen bu uygulamalar İslam'ın ilk döneminden günümüze kadar ebeveynler tarafından devam ettirilmiştir.

1.3.1. İsim Verme

Sonradan İslamı kabul eden kimseye veya yeni doğan çocuğa İslami geleneklere göre isim vermeye Arapçada "tesmiye" denir[26]. Kâinatın yaratıcısı yarattığı her varlığı isimlendirdiğini görmekteyiz. Yaratılan her şeyin sembolü olan isimleri ilk önce Allah'ın (cc) Hz. Âdeme öğrettiğini şu ayeti kerimeden anlamaktayız. Kur'ân-ı Kerim'de "Ve Âdem'e bütün isimleri öğretti. Sonra bunları meleklere gösterip sözünüzde doğru iseniz şunların isimlerini bana söyleyin" buyurulmaktadır[27].

İslami kaynaklarda çocuğa isim vermenin vakti üzerinde farklı rivayetler vardır. Alimlerin bir kısmı çocuğun doğumunun üçüncü gün, diğer bir kısmı ise yedinci gün isim vermek için en uygun zaman olarak gösterilmiştir. Akika kurbanı kesilmeyecek ise doğumun birinci günü çocuğa isim vermek uyun görülmektedir[28]. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Hz. Mariye ile evliliğinden olan oğlu İbrahim doğduğunda "Bu gece bir oğlum dünyaya geldi ve ona dedem İbrahim'in ismini verdim"[29] dediği ve doğduğu ilk günü isim verdiği belirtilmektedir. Bu nedenle ilk gün isim vermek daha çok tercih edilmektedir[30].

---

[26] Özgü Aras, "Tesmiye", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 332.
[27] Bakara, 2/33.
[28] Cemal Ağırman, "Ad Koyma ve Hz. Peygamber'in İsimlere Karşı Tutumu", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fak*ültesi *Dergisi*, S. 2, 1998, s. 130.
[29] Ebû Dâvûd, "Cenaiz", 24.
[30] Hasan Kâmil Yılmaz, *"İsim Koyma", Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 332.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) dünyaya gelen bebeğin sağ kulağına ezan, sol kulağına ise kamet okunmasını tavsiye etmiştir. Bu uygulamayı torunlarından Hz. Hasan doğduğunda bizzat kendisi uygulamalı olarak göstermiştir[31].

Bu nedenle dinimizde çocuk doğduğunda sağ kulağına ezan ve sol kulağına kamet okuyarak isminin söylenmesi sünnettir. Bu uygulamayı çocuğun babası yerine getirir. Çocuğun babası yoksa aile büyüklerinden bir kişi uygulamayı yerine getirebilir.

Bu uygulama ile insan dünyaya ezan ve kamet ile gelirken, öldüğünde de sala ile yeni bir hayata uğurlanmaktadır. Burada unutulmaması gereken doğduğunda kulağına söylediğimiz isim ile ahiret hayatında da çağrılacağıdır.

Dinimizde çocuğa ismini kulağına okunan ezan ve kamet ile verirken yapılması gereken büyük bir merasim yoktur. Ancak onun için dua etmek sünnettir[32]. Peygamber Efendimiz (s.a.v) isminin vermesi için getirilen bebeklere dualar ederek hayırlı ve bereket temenni etmiştir[33].

Peygamber Efendimiz (s.a.v) çocuğa sadece doğduğu gün değil büyüdüklerini gördüğü zaman da onlar için dua etmiştir[34].

1.3.2. Tahnik

Tahnik damak anlamındaki hanek kelimesinden türemiştir. Ağızda çiğnenen tatlı bir şeyin veya hurmanın dünyaya geldikten sonra daha süt emmeden bebeğin damağına dokundurmaya tahnik denmektedir[35].

İslâmiyet gelmeden önce bu uygulama Araplar arasında uygulanmaktaydı. Peygamber Efendimiz (s.a.v) de bu uygulamayı devam ettirmiştir. İslam alimleri tarafından onaylandığı ve bizzat uygulandığı için müstehap kabul edilmiştir[36]. Hz.

[31] Ebû Dâvûd, "Edeb", 116.
[32] Bakara, 2/128.
[33] Buhârî, "Akika", 1.
[34] İbn Mâce, "Tıb", 14.
[35] Zekeriya Güler, "Tahnik", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXXIX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 416.
[36] Mehmet Yaşar Kandemir, *Riyâzü's-Sâlihin Tercümesi*, C. XIV, Erkam Yayınları, İstanbul, 2006, s. 122-123.

Aişe bebekler doğduğu zaman getirildiğinde dua ettikten sonra isimlerini verdiğini ve tahnik yaptığını anlatmaktadır[37].

Hz. Hasan, Hüseyin, İbrahim b. Ebu Musa el-Eşari, Abdullah b. Ebu Talha, Münzir b. Ebu Üsseydi es Saide, Abdullah b. Abbas, Sinan b. Seleme el Huzeli Abdullah b. Zübeyir b. Avvâm, Abdullah b. Haris b. Amr el Küresi, Abdurrahman b. Zeyd b. Hattab el Adevi, Abdullah b. Haris b. Nevfel, Muhammed b. Nübayt, Numan b. Beşir ve Yahya b. Hallad ez Züraki Peygamber Efendimizin (s.a.v) tahnik uyguladığı sahabeler arasındadır[38].

Ebu Talha el-Ensari oğlu vefat edince Peygamber Efendimizin (s.a.v) tekrar çocuğu olması için dua etmiştir. Daha sonra bir erkek çocuğu dünyaya geldiğinde çocuğunu Peygamber Efendimize (s.a.v) getirmiş, oda hurma ile tahnik yapmış çocuk emmeye başlayınca, "Ensar'ın hurma sevgisine bakınız" buyurarak ismini Abdullah koymuştur[39].

Hz. Aişe (r.a) "Peygamber Efendimiz (s.a.v) çocuk doğar doğmaz bebeğin ağzına çiğnediği hurmayı verirdi. Onlar için dua ederdi"[40] diye rivayette bulunmuştur.

Hz. Peygamber (s.a.v), doğmadan önceki çocuklara da alaka göstermiş, Hz. Aişe'ye (r.a) gidip Hz. Esma'ya doğduğunda bebeğinin ismini kendisinin vereceğini söylemesini istemiştir. Doğduğunda ise tahnik ile birlikte Abdullah ismini vermiştir. Yahudilerin muhacirlere çocukları olmaması için büyü yaptıkları söylentilerinden sonra Medine'de ilk Abdullah bin. Zübeyr'in doğum haberi sevinçle karşılanmıştır[41].

Tahnik yaparak çocuğa isim verilmesi çocuğun imanlı olmasını istemesi ve hidayet beklentisi anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) inançlı insan ile hurma arasında benzerlik kurmuş, hurmanın tamamının faydalı olması gibi müminin de daima çevresine yararlı olduğunu belirtmiştir[42].

Tahnik hem erkekler hem de kadınlar tarafından gerçekleştirebilir. Tahnik yapacak kişinin sağlıklı ve salih bir insan olmasına dikkat edilmelidir. Dua ettiğinde

---

[37] Ebû Dâvûd, "Edeb", 116.
[38] Zekeriya Güler, "Tahnik", *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* C. XXXIX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 417.
[39] Müslim, "Adâb", 22-23.
[40] Müslim, "Ṭahâret", 101.
[41] Buhârî, "Salat", 80.
[42] Ebû Muhammed Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed el-Aynî, *Umdetu'l-Kari Şerhu Sahih'i Buhârî,* C. XXI, Darü'l-Kutubi'l-İlmiyye, Mısır, 1972, s. 84.

kabul olunacağı umulan bir Müslümanın eliyle bebeğin ilk besinini tatlı ve helal bir hurma ile alması istenmektedir. Böylece çocuğun sadece bedensel değil manevi olarakta sağlıklı olması Allah'tan (c.c) niyaz edilmektedir.

Günümüzde bu uygulama Müslüman ülkelerinde ve Türkiye'de farklı isimler altında ve değişik biçimlerde devam etmektedir.

1.3.3. Akika

Dünyaya gelen kız veya erkek çocuğun doğumunun yedinci günü başının tıraş edilip onun için kesilen kurbana akika denmektedir[43]. Çocuğun başındaki tüy anlamına gelen akika kelimesi daha sonradan kesilen kurban ismini almıştır[44]. Peygamber Efendimiz (s.a.v) torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin dünyaya geldiğinde akika olarak birer kurban kesmiştir[45].

Akika kurbanını çocuğun doğumunun yedinci gününde kesmek sünnettir[46]. Doğumun yedinci gününden önce kesmek ise caiz görülmemektedir. Fakat yedinci gününden sonra imkân bulduğu zaman kesilebilmektedir[47].

Akika olan kurban çocuğun ismi söylenerek Bismillahi Allahu Ekber, Allah'ım bu senin rızan için çocuğumun akikasıdır diyerek kesilir[48]. Peygamber Efendimiz (s.a.v) doğdukları yedinci günde Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in başlarının tıraş edilmesini, saçlarının ağırlığınca gümüş sadaka verilmesini buyurmuşlardır[49]. Akika kanının çocuğun başına sürülmemesi ve bunun yerine koku sürülmesi tavsiye edilmiştir[50].

Akika kurbanının etinden çocuğun ailesinin yemesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) torunlarının akikası kesilince kurbanın etinden çocukların ebelerine gönderilmesini istemiştir[51]. Akika kurbanı

---

[43] Fahrettin Atar, "Akika", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. II, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 263.
[44] Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, IV, s. 312-455.
[45] Ahmed b. el-Hüseyin Beyhaki, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, çeviren Zekeriyya Yıldız, C. IX, Ocak Yayıncılık, 2017, s. 302.
[46] Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, V, s. 17.
[47] İbn Hazm El Endelüsi, *El Muhallâ bi'l Asal*, C. VIII, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, s. 313.
[48] Beyhâkî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IX, s. 304.
[49] Ebu Abdullah Muhammed b. Ali b. Muhammed el-Havlani Şevkani, *Neylü'l-Evtar min Esrari Münteka'l-Ahbar*, C. V, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, t.y., s. 154.
[50] Beyhâkî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IX, s. 302.
[51] Beyhâkî, *es-Sünenü'l- Kübrâ*, IX, s. 302.

pişirilirken kemikleri kırılması mekruh bulunmuştur. Fakat bu şekilde pişirilmesinde zorluk varsa parçalanmasında bir sakınca görülmemektedir[52].

Hanefi mezhebinde akika kurbanı kesmek mubah olarak kabul edilmiştir. Maliki ve Şafi mezhebinde akika kurbanı kesmenin hükmü müstehap olarak kabul edilmiştir. Hanbeli mezhebinde ise bir görüşe göre sünnet diğer bir görüşe göre vaciptir olarak kabul edilmiştir[53].

1.4. ESKİ ARAP TOPLUMUNDA İSİM VERME

İslamiyet'ten önceki Arap toplumlarında edebiyat ve tarihçilik yazılı olarak gelişmediği için gelenekleri hakkındaki bilgiyi daha gelişmiş olan sözlü kaynakları olan eski Arap şiirinden öğrenebiliyoruz. Şiirlerin ise zamanla unutulup kaybolması nedeniyle çok fazla bilgiye ulaşılamamaktadır. Bahsedilen toplumunda göçebe hayattan kaynaklanan zorluklar ve düşmanlarına karşı daha dayanıklı, cesur ve güçlü olması, düşmanlarına korku vermesi amacıyla çocuklarına Zalim, Galip, Mukatil (savaşçı), Leys (arslan, yiğit), Esed, (arslan), Zi'b (kurt), Hacer (taş), Sahr (kaya) gibi isimler vermişlerdir[54].

Araplarda herkesin kendi ismi yanında ilk doğan erkek çocuğunun ismi ile birlikte babası olduğunu ifade eden bir künyesi de vardır. Ayrıca, atalarının kim olduğunu gösteren bir nesebi ve doğduğu ve yaşadığı yeri belirten bir nisbesi bulunmaktadır. Pek çok farklı kültürde olduğu gibi kişinin mesleği ile tanınması amacıyla bir lakabı da olabilmektedir. Devlet adamları ile ilim erbabına İmam, Sultan, Şeyh, Hafız, Hacı, unvanları verilmekte idi.

Arap toplumunda doğduğu zaman çocuğa verilen isim, onu çağırılırken kullanılan bir isim olmayabilir. Çocuğu çağırırken ismi ile, babasının ismi ile nadiren de olsa annesinin ismi ile seslenilmektedir[55].

Cahiliye Arap toplumunda kız çocuklarına erkek çocukları kadar değer verilmeyip, bununla da kalınmamış eğer ilk doğan çocuk kız ise toprağa gömülmüştür.

---

[52] İbn Hazm, *Muhallâ,* VIII, s. 313.
[53] Muvaffakaddin Ebu Muhammed Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudâme, *el-Muğni,* C. III, Mektebetü'l-Kahire, Kahire, 1968, s. 586.
[54] Adnan Demircan, *Hz. Peygamber (s.a.v) Döneminde Gündelik Yaşam*, Siyer Yayınları, İstanbul, 2016, s. 181
[55] Özgü Aras, "Ad Koyma", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 333.

Bu nedenle kız çocuklarına isim verme gereği dahi görmemişlerdir. Eski Arap şiiri bölümlerini incelediğimizde "Bâb el-Mezemmet en-Nisa" kadınların yerilmesi diye bir bölüm olduğunu görmekteyiz[56].

1.5. ESKİ TÜRKLERDE İSİM VERME

İsim hiçbir dönemde gelişigüzel verilmemiştir. Çocuğun dünyaya geldiği mevsim, gün, ay, doğum yapılan mekân, doğduğu hastane, doğumu yaptıran doktor, hemşire, popüler insanlar, gelenekler, doğduğu andaki olaylar, minnet ve şükran duyulan kişiler, önceki kardeşlerinin durumları, ilk ve son çocuk olmaları, aile büyükleri, anne baba isimleri, kültürel değişimler ismin seçilmesinde rol oynamaktadır[57].

Türker Müslüman olmadan önce, animist inançta olmaları ve tabiattaki varlıklara tapmalarından dolayı, isimlerini yırtıcı hayvan adlarından seçtikleri görülmektedir[58]. Çocuklarına Bozkurt, Arslan, Kartal, Şahin, Doğan, gibi adlar verilmiştir. Bazen de bitki ve yırtıcı olmayan hayvan adları ve tabiattaki canlı cansız varlık adları olan Balçiçek, Asena, Aybala, Böri, Laçin, Tuğrul, Ceylan, Sungur, Tunç, Timur (Demir), Kaya, Altın, Yeşim, Elmas, Zümrüt gibi isimler verilmişti. Eski Türk geleneğinde genellikle somut isimler tercih edilirken İslamiyet'in kabulünden sonra soyut kavramlı isimler ağırlıklı kazanmaya başlamıştır. Nur, Fikri, Lütfü, Kâmil, Kadir, Bayram, Mesut, Kader, Neşe[59] isimleri gibi.

Eski Türklerde isimler, çocukluk ve gençlik olmak üzere iki ayrı dönemde verilmekteydi[60]. İlk defa günümüzdeki göbek adı gibi isim bir yaşına girdikten sonra verilirken büyük bir şölen (toy) düzenlenirdi. İkramlar yenildikten sonra, baba veya ailedeki en yaşlı kişi çocuğa isim verirdi. Gelen misafirler çocuğun ebesine hediyeler verirlerdi. Çocuk asıl ismini ok ve yay kullanıp bir kahramanlık gösterdiği zaman hazırlanan ikinci toy merasiminde ileri gelen şahsiyetle tarafından alırdı[61].

---

[56] Nihad M. Çetin, *Eski Arap Şiiri*, Kapı Yayınları, İstanbul, 2011, s. 29.
[57] Sedat Veyis Örnek, *Türk Halkbilimi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1977, s. 149.
[58] Ömer Faruk Gerçek, *Çocuklarımıza İsimler*, Nizam Yayınları, İstanbul, 1997, s. 11.
[59] Örnek, *Türk Halkbilimi*, s. 150.
[60] Muharrem Ergin, *Dede Korkut Kitabı*, MEB Yayınları, Ankara, 1958, s. 83.
[61] Nevin Balta, "Gaziantep'te Çocuklara Ad Verme Geleneği", *Folklor Edebiyat Dergisi*, C. XIX, S. 76, 2013, s. 11.

Yenisey ve Altay Türklerinde çocuklara doğduğu zaman isim verilmeyip kabile adları ile anılır, ancak kahramanlık yapan çocuklara isim verilirdi. Bu uygulama Dede Korkut Kitabı'nda, "Bir oğlan baş kesmese kan dökmese ad komazlardı"[62] ifadesi ile anlatılmaktadır. Boğa öldürdükten sonra Bayındır Han 'ın oğlu Boğaç, ismini bu şekilde almıştır[63].

Türklerin Müslüman olmadan önce yazılı ilk kaynağı Orhun Abidelerinde geçen kırk kişi adları, Baz (güçlü), Bars(kaplana benzeyen hayvan), Bilge, Bumin (baykuş), Böğü (iri ve zehirli örümcek), Çaça (kertenkele), Bukag (köstek., demir halka), Enik (Kedi ve köpek yavrusu), Çang (çan), Esim (rüzgârın esişi), İlbilge (Hatun), Işbara, İltiriş (ülkeyi derleyip toplayan), İnel, İstemi, İsiyi, Kagan, Kapgan (Kagan), Ku (Sengün), Kül Çor (veba), Kül İrkin (durgun), Kül Tigin (sincap)[64]olarak kaydedilmiştir.

İslamiyet'i kabul ettikten sonra Oğuzların Dede Korkut hikayelerinden kaydedilen kişi adları, Alp Eren, Ali, Alp Rüstem, Fatıma, Aruz, Basat, Bayındır Han, Banu, Ebubekir, Begil, Bamsı, Beyrek, Fatma, Göne, Budağ, Budak, Buğaçuk, Buğaç, Burla, Melik, Çan kız, Hatun, Çan Paşa, Çeşme Kızı, Ağ Melik, Dede Korkut, Güçi Demür, Direk, Dirse, Depegöz, Han, Tekür, Deli Dumrul, Duha, Dundar, Dülek, Delü, Selcen, Evren, Düzen, Hatun, Yalançı Uzamış, Osman Ulaş, Musa, Nuh Muhammed şeklindedir[65].

Türkler toplu halde Müslüman olduktan sonra çocuklarına Arapça ve Farsça isimler vermeye başlamışlardır. Karahanlı Devleti ile Büyük Selçuklu Devletinde de Arap ve Fars etkisini çocuklarına verdikleri isimlerden görmekteyiz. Türk İslam Kültürünün gelişmesinde Fars Kültürü tabi olarak ad koyma adetlerini de etkilemiştir.

Türklerin İran'a sınırı olan coğrafyada, Dil, Mihri (Güneş), Hoca, Mirza, Şah ve Gülistan, Gülbahar, Gülyar, Gülhan, Gülnisa, Gülçimen, Gülnaz, Dilyar, Hoca Niyaz, Şahkulu, Hocahan, Şahan gibi isimler görülmeye başlanmıştır[66].

Osmanlı toplumunda ise isim verme ve törenleri farklılık gösterse de genel olarak doğumu yaptıran ebeler, çocuğu yıkayıp göbek bağını keser ve göbek adını verirlerdi.

---

[62] Ergin, *Dede Korkut Kitabı*, s. 118.
[63] Ergin, *Dede Korkut Kitabı*, s. 120.
[64] Ergin, *Dede Korkut Kitabı*, s. 122.
[65] Ergin, *Dede Korkut Kitabı*, s. 123.
[66] Abdurrahman Varis, "Türklerin Ad Koyma Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme", *Milli Folklor Dergisi*, S. 61, 2004, s. 131.

Bunun karşılığında "ebe hakkı" adında bir meblağ alırlardı. Saraydaki doğumlar Saray-ı Hümayun ebesi tarafından gerçekleştirirdi[67].

Doğumun ardından ziyaretçilere karanfil ve şeker ile yapılan lohusa şerbeti ikram etmek önemli bir gelenekti. Çocuğun doğduğunu çevredeki yakınlara müjdelemek için ikram edilen sürahinin üzeri açık olur ise erkek çocuk, kırmızı örtüyle örtülü ise kız çocuğu doğmuş demekti[68]. Bebek görmesine gelecek yakın akrabalar bu şekilde çocuğun cinsiyetini öğrenmiş olurlardı.

Doğumdan sonraki günlerde düzenlenen şenliklerde top atışı yapılmakta idi. Doğan çocuk kaçıncı olduğuna ve cinsiyetine göre atılan top sayısı değişmekte, erkek çocuk için yedi, kız çocuk için ise üç top attırılırdı[69]. Şehir halkı saraydaki doğumu ve bebeğin cinsiyetini bu şekilde öğrenmiş olurlardı. Dünyaya gelen bebek şehzade ise beş, dünyaya gelen bebek sultan ise üç kurban kestirilip veladet merasimi yapılırdı.

Çocuğa isim verme merasimi doğumun yedinci haftasında yapıldığında sağ kulağına ezan ve Kelime-i Şahadet, sol kulağına ise Besmele ile üç defa ismi söylenirdi.

[67] Yahya Araz, "Osmanlı İstanbul'unda Çocuk Olmak", *Büyük İstanbul Tarihi,* C. IV, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş Yayınları, 2016, s. 472.
[68] Araz, *Büyük İstanbul Tarihi*, s. 473.
[69] Hülya Tezcan, *Osmanlı Sarayının Çocukları,* Aygaz Yayınları, İstanbul, 2006, s. 36.

İKİNCİ BÖLÜM
KUR'ÂN-I KERİM'DE VE PEYGAMBER EFENDİMİZİN SÜNNETİNDE ŞAHIS İSİMLERİ

2.1. KUR'ÂN-I KERİM'DE ŞAHIS İSİMLERİ

Kur'ân-ı Kerim'de son gönderilen peygamber olarak Hz. Muhammed'e (s.a.v) kadar, yüz yirmi dört bin peygamber gönderdiği rivayet edilmiştir[1]. Peygamberler kendilerini görevlerine adamış, insanları doğru yola davet etmek için çaba göstermişlerdir. Kendilerinden ismen bahsedilen peygamber sayısı yirmi beştir ve isimleri Âdem, İdris, Nuh, Salih, Hûd, Şuayb, İbrahim, Lût, İsmail, İshak, Yakup, Yusuf, Mûsâ, Harun, Davud, Süleyman, İlyas, Elyesa', Eyub, Zülkifl, Yûnus, Zekeriya, Yahya, Îsâ ve Muhammed (s.a.v) dir. Kur'an'da geçen üç ismin peygamber olup olmadıkları konusunda farklı görüşler vardır. İsimleri Zülkarneyn Üzeyir ve Lokman'dır[2].

Peygamberlerin Kur'ân-ı Kerim'de ismen zikredilmesinin amacı insanların onların hayat ve mücadelelerinden ders çıkarması, Allah'ın (c.c) gaybdan haber vermesi ve Kur'an-ın Allah (c.c) kelâmı olduğunun ispatıdır. Peygamberlerin meşakkatli hayatları karşısında Müslümanların yaşadıkları sıkıntılarda teselli bulması gerekmektedir.

2.1.1. Kur'ân-ı Kerim'de Peygamber İsimleri

Kur'ân-ı Kerim'de zikredilen peygamberlerin isimlerinin tamamı aşağıda listelenmiştir:

Hz. Âdem (r.a): Kur'ân-ı Kerim'de Allah'ın (c.c) üstün kıldığı kulları arasında ismi geçen Hz. Âdem[3], insanoğlunun atası olması hasebiyle ebü'l-beşer ve safiyyullah unvanlarıyla da anılmıştır[4].

---

[1] Teberî, *Târîhu'l-Umem ve'l Mulûk*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1986. s. 135.
[2] Mahmud Âlûsî, *Rûhu'l-Meânî Fî Tefsiri'l-Kur'âni'l-Azîm*, C. XXI, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, t.y., s. 82.
[3] Âli İmrân, 3/33.
[4] Ö. Faruk Harman, "Âdem", C. I, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 358.

Peygamberlerin ilki Hz. Âdem'in isminin Sümer dilindeki "adamu" (babam) kelimesinden, Asur Babil dilindeki "adamu" (genç, çocuk), Sâbiî dilindeki "adam" (kul) kelimesinden geldiği tahmin edilmektedir. İbranicede ise toprak anlamında kullanılmıştır. Arapçada ise üdme (esmerlik) anlamında veya üdüm (ülfet) anlamından geldiği düşünülmüştür[5].

Hz. Nuh (r.a): Nuh ismi Kur'ân-ı Kerim'de yirmi üç surede geçmektedir. Gönderildiği toplumu dokuz yüz elli yıl boyunca putlardan uzaklaştırıp bir olan Allah'a (c.c) inanmaları için çaba göstermiştir. Allah (c.c) ona inanmayan kavminin azaba uğratılacağını, bu nedenle gemi yapmasını emretti. Gemi yapımı bittiğinde Allah (c.c) tarafından bir tufan gönderilmiş, Hz. Nuh ve ona iman edenler her türden birer çift alarak gemi ile tufandan kurtulmuşlardır. Hz. Nuh'a iman etmeyenler ise boğulmuşlardır[6].

Nuh kelimesi Arapçada inlemek, ağlamak demektir. Arapçaya sonradan geçtiği de söylenmektedir. Süryanicede sakin anlamına gelmektedir[7].

Hz. İdris (r.a): İdris ismi Kur'ân-ı Kerim'de iki kez zikredilmiştir. Birincisi "Kitapta İdris'i de an, çünkü o çok sadık bir peygamberdi. Biz onu yüce bir makama yücelttik"[8] İkincisi ise, "İsmail'i, İdrîs'i, Zülkifl'i de hatırla. Bunların hepsi sabredenlerdendi. Onları rahmetimize kabul ettik. Onlar hakikaten iyi kimselerdendi."[9] şeklinde zikredilmektedir.

İdris Peygambere indirilen sahifelerin çok olmasından dolayı ona bu ismin verildiği söylenmiştir. Dilbilimciler bu görüşe karşı çıkarak bu ismin Süryanice ya da İbranice kökenli olduğunu belirtmişlerdir. Arapça olmadığı yaygın kanaat olmakla birlikte hangi dilden olduğu konusunda farklı görüşler vardır[10].

Hz. Hûd (r.a): Hûd ismi Kur'an'-ı Kerimde yedi defa zikredilmiştir. Arabistan'ın güneyindeki Ahkaf Bölgesinin Hadramut ve Yemen topraklarındaki Ad

[5] İbn Manzûr, *Lisanü'l-Arab,* C. I, Dâru'l-Meârife, Beyrut, t.y., s. 46-47.
[6] Hûd, 11/40-42; Kamer, 54/10-17.
[7] Ebü't-Tâhir Mecdüddîn Muhammed b. Ya'kūb b. Muhammed el-Fîrûzâbâdî, *el-Kâmûsu'l-Muhît ve'l-Kabesu'l-Vasitu'l-Câmi' lima Zehebe min Luğâti'l-Arabbiy*, C. VI, el-Mektebet'ul-İlmiyye, Beyrut, t.y, s. 314.
[8] Meryem, 19/56-57.
[9] Enbiya, 21/85-86.
[10] Ömer Faruk Harman, "İdris", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s.478.

kavmine peygamber ölerek gönderilmiştir. Bu kavim ahiret hayatını inkâr ederek tufandan sonra putlara tapan ilk kavim olarak bilinmektedir[11].

Hûd kelimesi Kur'ân-ı Kerim'de Yahudiler için bir isim olarak da geçmektedir[12]. Hûd, hâid kelimesinin çoğulu olup hevd (tövbe etmek) kökünden gelmektedir. Tövbe edenler ifadesi Yahudileri işaret etmektedir[13]. Aynı zamanda Hûd kelimesi Arapça kökenli bir kelime olup büyüklük ve hürmet anlamına gelmektedir[14].

Hz. Salih (r.a): Sâlih ismi Kur'ân-ı Kerim'de dokuz yerde geçmektedir. Hicr bölgesindeki Semûd kavmine peygamber olarak gönderilmiştir.

Semûd kavminin kayaları oyarak sağlam evler, büyük binalar yaptıkları, refah bir hayat yaşadıkları anlatılmıştır. Salih peygamber onları yalnız Allah'a (c.c) ibadet etmelerini emretmiş fakat onlar bu çağrıya uymamışlardır[15].

Salih peygamberin Arap olduğu bilinmektedir. Anlamı Arapçada düzelmek anlamındaki salah kelimesinden gelmektedir[16].

Hz. İbrahim (r.a): İbrahim ismi Kur'ân-ı Kerim'de altmış dokuz kere geçmektedir. Hz. İbrahim'e on sahife indirilmiştir. Harran, Babil (Ur), Mısır, Mekke şehirlerine peygamber olarak gönderilmiştir[17].

İbrahim kelimesinin Arapça olmadığı bilinmektedir. Anlamı konusunda dilbilimciler iki görüşe varmışlardır;

1. Süryanicedeki baba anlamında eb kelimesinin merhametli anlamındaki rahim kelimesine eklenmesi ile merhametli baba (Ebrahim) anlamına gelmektedir.
2. İbranicede baba anlamında eb kelimesinin cemaat anlamında raham kelimesine eklenmesi ile cemaatin babası (Abraham) anlamına gelmektedir[18].

---

[11] İsmâil b. Ömer b. Kesir, *Ḳışaṣü'l-Enbiyâ'*, C. I, Dârü'l-Maarife, Beyrut, 1982, s. 120.
[12] Bakara, 2/111, 135, 140.
[13] Ebü'l-Kāsım Hüseyn b. Muhammed b. el-Mufaddal er-Râgıb İsfahânî, *el-Müfredât fî ġarîbi'l-Ḳur'ân*, t.y.
[14] Ebü'l-Abbâs Hatîbüddehşe Ahmed b. Muhammed b. Alî el-Feyyûmî el-Hamevî, *el-Misbâhu'l-Munîr fî Ğarîbi'ş-Şerhi'l-Kebîr li'r-Râfîî*, C. II, el-Mektebetu'İlmiyye, Beyrut, s. 642; Zebidi, *et-Tecridu's-Sarih li Ehadis'il-camiu's-Sahih*, Dâru'l-Hadis, t.y., s. 2366.
[15] A'râf, 7/75-76.
[16] İbn Manzûr, *Lisanü'l-Arab*, IV, s. 2379.
[17] Ömer Faruk Harman, "İbrâhîm", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 267.
[18] Harman, "İbrâhîm", XXI, s. 269.

Hz. İsmail (r.a): İsmail ismi Kur'ân-ı Kerim'de on iki yerde geçmektedir. Hz. İbrahim'in oğludur. Peygamber olarak Mekke civarındaki Amalika, Cürhüm, Hadramut ve Yemen kabilelerine gönderilmiştir.

Süryanice olan İsmail kelimesi Allah'a (c.c) itaatkâr anlamındadır. Arapça olmayıp İşmavil veya İsmâîn gibi de telaffuz edilmektedir[19].

Hz. İshak (r.a): İshak ismi Kur'ân-ı Kerim'de on yedi kez zikredilmiştir. Hz. İshak Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmâîlin kardeşi ve Hz. Yakup'un babasıdır. Kur'ân-ı Kerîm'de sâlih ve alim olduğu bildirilmiştir[20].

İshak kelimesi İbranicede Yishak, Grekçe' de Îsâak şeklinde şefkat anlamına gelmektedir. Yishakel kelimesinin tanrı güldü, tebessüm etti anlamına geldiği belirtilmiştir[21].

Hz. Yakub (r.a): Yakub ismi Kur'ân-ı Kerim'de on altı kez zikredilmektedir. İsrâîloğullarının atası kabul edildiği için Hz. Yakub'a İsrâîl lakabı verilmiştir. Hz. Yakub'a vahiy gönderildiği ve Hz. İshak'ın oğlu olduğu Kur'ân-ı Kerim'de bildirilmiştir[22].

Yakup isminin ikiz kardeşinin hemen arkasından doğduğu için verildiği belirtilmektedir. İzlemek, ardından gelmek, peşi sıra gelmek anlamındaki akabe (gelen) fiilinden geldiği söylenmektedir. Yakup isminin sonradan Arapçaya geçtiği de söylenmektedir[23].

Hz. Yusuf (r.a): Yusuf ismi Kur'ân-ı Kerim'de yirmi altı defa zikredilmektedir. Hz. Yakup'un oğludur. Mısır'a peygamber olarak gönderilmiştir. Hz. Yusuf'un kıssası Yusuf Suresinde tek parça halinde anlatılmıştır[24].

Yusuf isminin Arapça bir kelime olmadığı ve bir kelimeden türemediği öngörülmüştür[25]. Kelime İbranicede Yosef'tir. Annesi Rahel'in çocuğu olmadığı için Hz. Yusuf'un doğumundan dolayı bu utançtan kurtulmak anlamında asaf (ortadan

---

[19] Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî eş-Şâfiî es-Suyûtî, *el-İtkan fi Ulumi'l Kur'an*, C. II, Mısır, 1967, s. 364.
[20] Hicr, 15/53; Zâriyat, 51/28.
[21] Ömer Faruk Harman, "İshak", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 519.
[22] Bakara, 2/136; Nisa, 4/163; Enam, 6/84; Hûd, 11/71; Yusuf, 11/38; Sad, 38/45.
[23] Matrizî, *el-Muğarreb fî Tertîbi'l-Muarrab*. Mektebetu *Usame b. Zeyd*, C. II, Halep, 1979, s. 73.
[24] Yûsuf, 12/4-99.
[25] Suyûtî, *el- İtkân*, II, s. 365.

kaldırmak) kökünden türediği kabul edilmektedir[26]. Annesi Rahel'in ikinci bir çocuğunun olması için yasaf (arttırmak, ilave etmek) ve yosef (bir çocuk daha vererek tanrı arttıracak) anlamında olduğuna inanılmaktadır. Hz. Yusuf'tan sonra Hz. Bünyâmin'in doğduğu belirtilmektedir. Kur'an'ı Kerime göre Hz. Yakup'un on iki oğlundan ikisi Yusuf ve Bünyemindir[27].

Hz. Lût (r.a): Lût ismi Kur'ân-ı Kerim'de yirmi yedi defa zikredilmiştir. Kendisine hikmet verilerek salih bir insan olduğu belirtilmektedir[28].

Lût isminin İbranice veya Süryanice olduğu söylenmektedir. Hz. İbrahim'in kardeşinin oğlu olup Ürdün ve Filistin sınırında yer alan Sodomdaki Ölü Deniz, Lût Gölü isim ile anılmaktadır[29].

Hz. Şuayb (r.a): Şuayb ismi Kur'ân-ı Kerim'de on bir kez zikredilmiştir. Hz. Şuayb Eyke ve Medyen halkına peygamber olarak gönderilmiştir. Medyen ve Eyke aynı dili konuşan aynı soydan gelen, yakın topraklarda yaşayan topluluklardı[30].

Şuayb Arapça bir kelimedir. Halk, kabile, ulus, anlamına gelen şube kelime kabilesinden ismi tasğirdir.

Hz. Musa (r.a): Musa ismi, Kur'ân-ı Kerim'de yüz otuz bir kez zikredilmektedir. Hz. Musa Kur'ân-ı Kerim'de en çok ismi zikredilen peygamberdir. Onun dünyaya gelmesi, firavunun sarayına girmesi, İsrâîloğullarına Mısır'dan çıkarması, Sînâ dağında vahiy alması İsrâîloğullarına tebliği etmesi açıkça anlatılmaktadır.

Mûsâ kelimesi Arapça değildir. Hangi dilden geldiği konusunda farklı bilgiler vardır.

İbranice kökenli Moşeh, Mu (su) ve Şa (ağaç) kelimelerinin birlikte kullanmasından meydana gelmiştir. Ağaç ve suyun yanındaki sandık içinde bulunduğundan dolayı bu ismin verildiği söylenmektedir[31].

[26] Tekvîn, 30/23; Tora, C. I, s. 229.
[27] Yusuf, 12/59.
[28] Enbiyâ, 21/74-75.
[29] Taberî. *Tarih-i Taberî*, C. I, *Sağlam Yayınları*, İstanbul, 2007, s. 156-158.
[30] İsmail Yiğit, *Peygamberler Tarihi*, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 2005, s. 376-377.
[31] Mevhûb b. Ahmed el-Cevâlikî, *el-Muʿarreb mine'l-Kelâmi'l-Aʿcemî*, Tahran, 1966, s. 567-568.

Mısır'da eskiden konuşulan Kıpticeden gelmektedir. Mu (su) kelimesi ile Usa (kurtarmak) kelimelerinden meydana gelmiştir. Veya Mes (çocuk) kelimesinin yazılış değişikliği ile Moşeh şeklini aldığı söylenmektedir[32].

Hz. Harun (r.a): Harun ismi Kur'ân-ı Kerim'de yirmi defa zikredilmektedir. Ona Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Musa ile birlikte Furkan verildiği, hidayet ve lütufta bulunulduğu bildirilmiştir.

Harun Peygamber Hz. Musa'nın kardeşidir. Hz. Musa firavuna karşı kardeşi Hârûn Peygamberi yardımcı verilmesini istemiştir.

Harun kelimesi Tevrat'ta İbranice Aharam olarak geçmektedir. Filistin'de ise Süryanice parlayan anlamında kullanmıştır. İbranicede sevilen kişi anlamına da gelmektedir. Sonradan Arapçaya geçmiş bir kelimedir[33].

Hz. Davud (r.a): Davud ismi Kur'ân-ı Kerim'de on altı kez zikredilmektedir. Hz, Davud'un Talût 'un ordusunda Calût'a karşı başarısından bahsedilir. Bu olaydan sonra Hz, Davud a peygamberlik verildiği anlatılmaktadır[34].

Hz. Davud (as)'a dört kitaptan biri olan Zebur indirilmiştir. Halife kılınarak adaletle hükmetmesi istenmiştir.

Dâvûd ismi Tevrat'ta David olarak geçmektedir. İbranicede göz bebeği çok sevilen anlamında kullanılmıştır. Sonradan Arapçaya geçmiş bir kelimedir[35].

Hz. Süleyman (r.a): Süleyman ismi Kur'ân-ı Kerim'de on altı kez zikredilmiştir. İsrâîloğullarına gönderilmiş bir peygamberdir. Kendisine peygamberlik görevi ile aynı zamanda hükümdarlık yapmıştır.

Hz. Süleyman'ın mucizeleri arasında kuşların ve canlıların dilinin konuşabilmesi, rüzgârın emrine verilmesi, cinlerin ve şeytanların ona itaat etmesi, erimiş madenleri kullanabilmesi sayılmaktadır[36].

---

[32] Ömer Faruk Harman, "Mûsâ", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 207.
[33] Ömer Faruk Harman, "Harun", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 254.
[34] Bakara, 2/250-251.
[35] Ömer Faruk Harman, "Dâvûd", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. IX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 21.
[36] Enbiyâ, 21/82; Sâd, 38/37-40

Süleymân Arapça bir kelimedir. Selman kelimesinin ismi tasgir sigasındadır[37]. Şelomoh (selamet, barış, sükûnet) barışsever anlamında kullanılmıştır[38].

Hz. Eyyub (r.a): Eyyub ismi Kur'ân-ı Kerim'de dört defa zikredilmektedir. Hz. Eyyub'den vahiy gönderilerek hidayete erdirildiği ve dua ederek hastalığına şifa bulduğundan bahsedilmektedir[39].

Eyyub kelimesinin Arapçada tövbe etmek anlamında olduğu söylense de aslen Arapça olmadığını öne sürülmektedir. İbranice Tevrat'ta İyyâb (düşmanlık yapan) anlamındaki Ayav kelimesinden türediği söylenmektedir. Aynı zamanda hastalığa sabretmek anlamı olduğu da söylenmektedir. Bu isim Arabistan'ın güneyinde ve Semûd dilinde Iyb şeklinde, Babilanya da Ayyabum, Tel Amama tabletlerinde Ayâb olarak geçmektedir[40].

Hz. Zülkifl (r.a): Zülkifl ismi Kur'ân-ı Kerim'de iki kere zikredilmektedir. Kur'ân-ı Kerim'de İsmail'i, Elyesa'ı ve Zülkifl'i de an. Hepsi de en hayırlı kimselerdi [41] buyurulmaktadır.

İsminin peygamberlerle anılması Hz. Zülkifl'in peygamber olduğunu vurgulamaktadır[42]. Hz. Zülkifl'in sâlih ve sabreden bir peygamber olduğu bildirilmiştir.

Zülkifl Arapçada kifle (yüklenip üzerine almak) kelimesi ile zü (sahip) kelimesinin bir araya gelmesinden meydana geldiği söylenmektedir. Hz. Zülkifl, ibadet ve taatinin çok olmasından ve peygamberliğinde çok fazla sorumluluk yüklenmesinden dolayı bu isim ile anılmıştır[43].

Hz. Yunus (r.a): Yûnus ismi Kur'ân-ı Kerim'de dört yerde zikredilmektedir. Ondan balık sahibi olarak bahsedilmiştir. Hz. Yunus'un babasının ismi Metta'dır. Musul civarındaki Ninova'ya peygamber olarak görevlendirilmiştir. Davetine uymayan halkını bırakarak Allah'ın (c.c) izni olmaksızın gemiye binerek şehri terk etmek istemiştir. Geminin yolda batma tehlikesinden dolayı yolcuların kura ile

[37] Zebîdî, *et- Tecrid'us-Sarih*, s. 7764.
[38] Ömer Faruk Harman, "Süleyman", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXXVIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 56.
[39] Enbiya, 21/83-84; Sad, 38/41-44.
[40] Ömer Faruk Harman, "Eyyub", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 16.
[41] Sad, 38/48.
[42] İbn Kesir, *Tefsîrü'l-Ḳur'âni'l-'aẓîm*, C. IV, Dârü'l-Maarife, Beyrut, 1993, s. 51.
[43] Suyûtî, *el- İtkân*, II, s. 368.

gemiden atılmasına kara verilir. Çıkan kuradan dolayı gemiden atılan Hz. Yûnus balık tarafından yutulmuştur. Balığın karnında tövbe eden Hz. Yûnus peygamberin duası makbul olunca balık tarafından bir sahile, yapraklı bitki altına bırakılır. Döndükten sonra iman eden kavminden dolayı Hz. Yunus'un affedildiği ve salihlerden olduğu bildirilmiştir[44].

Yunus kelimesi İbranice Yonah (güvercin), Grekçe Ionas, Batıdaki dillerine Jonas ve Jonah olarak geçmiştir. Kelime Arapçada ens (görmek) kelimesinden, ünsiyet (dostluk) kelimesinden geldiği konusunda görüşler vardır[45]. Fakat Hz. Yunus'un babasının isminin Süryaniceden geldiğini söyleyenler, oğlunun ismininde bu dilde olduğunu söylemişlerdir[46].

Hz. İlyas (r.a): Bu isim ilk kez İlyas ikinci kez İlyâsîn olarak zikredilmiştir. Kendisinin salih ve mümin bir peygamber olduğu ifade edilmiş ve hayırla anıldığı bildirilmiştir[47].

İlyas kelimesi İbranice Eliyah ve Eliyahu (Yahve tanrımdır) anlamındadır. Latincede ve Yunancada Elias olarak geçmektedir. Etiyopya'da Elyas, Arapçada İlyas olarak kullanılmaktadır[48]. Kur'ân-ı Kerim'de İlyas ismi, İlyâsîn olarak da geçmektedir. Bu durum ayetlerin somunundaki nazmın uygunluğu açısındandır[49].

Hz. Elyesa (r.a): Elyesa ismi Kur'ân-ı Kerim'de iki yerde zikredilmiştir. İlkinde, "İsmail, Elyesa, Yunus ve Lût'a doğru yolu gösterdik, hepsini alemlere üstün kıldık" buyurulmuştur[50]. İkinci ayette ise "İsmail'i, Elyesa'ı ve Zülkifl'i de an. Hepsi iyelerdendi" buyurulmuştur[51].

Yesea kelimesine elif lam takısı eklenerek Elyesa olduğu söylense de Arapçada özel isimlere bu takının eklenemeyeceği söylenmiştir. Bu sebeple Arapça olmadığı

[44] Yûnus, 10/98.
[45] Fîrûzâbâdî, *el-Kâmûs*, I, s 53.
[46] Fîrûzâbâdî, *el-Kâmûs,* I, s. 683.
[47] En'âm, 6/85; Saffât, 37/123-132.
[48] Ömer Faruk Harman, "İlyas", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 162.
[49] Hasan el-Mustafavî, *et-Tahkîk fî kelimâti'l-Kur'âni'l-Kerîm*, C. I, Dârul Kütüb-il İlmiyye, Beyrut 2009, s. 113.
[50] En'âm, 6/86.
[51] Sâd, 38/48.

belirtilmiştir[52]. İbranicede Elişa (tanrı benim kurtuluşumdur) olarak kullanılmaktadır. Latincede Elisaeus, Grekçede Elisaios, olarak kullanılmaktadır[53].

Hz. Zekeriyya (r.a): Zekeriyya ismi Kur'ân-ı Kerîm'de altı kere zikredilmiştir. Zekeriyya Peygamber Hz. İsa'nın teyzesinin eşi ve İsrâîloğullarına gönderilmiş bir peygamberdir. Hz. Zekeriyya annesinin mabedin hizmetine adadığı Hz. Meryem'in eğitimini üstlenmiştir[54].

Zekeriya kelimesi İbranice Zekarya (yahve hatırlar) anlamında kullanılmıştır. Yabancı bir kelime olarak Arapçaya sonradan geldiği bildirilmiştir[55].

Hz. Yahya (r.a): Yahya ismi Kur'ân-ı Kerim'de beş kez zikredilmiştir. Hz. Yahya'nın ismi Kur'ân-ı Kerim'de babası Hz. Zekeriyya ile birlikte geçmektedir. Doğumundan önce peygamberliği müjdelenmiştir. Çocukken yumuşak kalpli iffetli olduğu kendisine hikmet verildiği bildirilmiş, itaatkâr Allah'tan (c.c) korkan, iyi bir evlât olduğu zikredilmiştir. Kendisinden sonra Hz. İsa'yı tasdik edeceği bildirilmiştir[56] .Hz. Yahya Hz. Zekeriyya'dan önce şehit edilmiştir[57].

Yahya (yaşamak)Arapça kökenli bir kelime olduğunu belirtilmiştir. Arapçada hayah kelimesinden türetilmiştir. Bu ismin Hz. Yahya'ya verilmesinin sebepleri**:**

a. Kötülüğe hiç düşmeyecek derecede, Allah'a (c.c) itaatle ihya edilmiş olması,
b. Allah (c.c) onu peygamberlikle ihya etmesi,
c. Hayatta kalan ailesinin ilk çocuğu olması,
d. Şehitlerin Allah (c.c) katında diri kalacak olması[58].

Hz. İsa (r.a): İsa ismi Kur'ân-ı Kerim'de yirmi beş kere zikredilmiştir. Kendisinden İbni Meryem, İsa İbni Meryem ve Mesih İsa İbni Meryem olarak da bahsedilmiştir[59]. Kur'ân-ı Kerim'de Müeyyed, Ruhullâh, Kelime, Vecih, Salih, Resul, Mübeşşir, Musaddık, Ayet, Merfu, Temizlenmiş, Göz Aydınlığı, Abd, Nebi, Mübarek, İlim veya Alem, Rahmet sıfatları ile Hz. İsa'dan bahsedilmektedir.

---

[52] Âlûsî, *Rûhu'l-Meânî fî Tefsiri'l-Kur'âni'l-Azîm*, VII, t.y., s. 214.
[53] Ömer Faruk Harman, "Elyesa", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 69.
[54] Âli İmrân, 3/44.
[55] Cevâlikî, *el-Muʿarreb,* s. 349.
[56] Âli İmrân, 3/39.
[57] Taberî, *Tarih-i Taberî*, II, s. 16.
[58] Suyûtî, *el- İtkân*, II, s. 370.
[59] Nisâ, 4/172; Tevbe, 9/30.

İsa kelimesinin Arapça, İbranice veya Süryanice kökenli olduğu konusunda iki farklı görüş vardır.

1. Ayes (beyaz tenli) kökünden geldiğini ileri sürülmüştür. Hz. Îsâ beyaz tenli olduğundan dolayı ona bu isim verilmiştir.
2. Avs (idare etmek, yönetmek) kökünden geldiğini ileri sürülmüştür. Hz. İsa'ya Ümmetini Allah'a (c.c) muhabbet ve taatle davet eğittiğinden dolayı kendisine isim verilmiştir**.**

   Süryanice ve İbranicede Üysu olarak kullanılmaktadır[60].

Hz. Muhammed (s.a.v): Muhammed ismi Kur'ân-ı Kerim'de dört kere zikredilmiştir. En son peygamber olduğu bildirilmiş kendisine iman edenlere mağfiret edileceği hatırlatılmıştır[61].

Muhammed ismi Arapçada hamd (övmek) kelimesinden çokça övülen anlamında kullanılmaktadır[62]. Aynı zamanda çok ahlaklı kimse demektir. Peygamber Efendimizin (s.a.v) hadis-i şerifte isimlerini şöyle sıralamıştır. Muhammed, Ahmed, el-Mahi, el-Haşir, el-Hâtim, el-Mukfî, el-Âkib. Muhammed ismi onun en meşhur ismidir[63].

Ahmed (övmek) hamd kelimesinden ismi tafdildir. Muhammed övülmüş anlamına gelirken Ahmed ismi övme ve övülme anlamına gelmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Allah'ı (c.c) en çok öven aynı zamanda da insanlar tarafından en çok övülen kimsedir. Hadisi şeriflerde Ahmed isminin Peygamber Efendimizin (s.a.v) isimlerinden biri olduğu zikredilmiştir[64].

2.1.2. Kur'ân-ı Kerim'de Peygamberliği İhtilaflı olan Şahıs İsimleri

İslam alimlerinin büyük bir kısmı geçen bu isimlerin zamanlarının salih şahsiyetlerinden olduklarını kabul ederken, bir kısmı da peygamber olduklarını kabul etmektedirler.

---

[60] İbn Manzûr, *Tarihi Dımaşk,* C. IV, *Dârü'l-Fikr*, Şam, 1984, s. 3190.
[61] Muhammed, 47/2.
[62] İbn Manzûr, *Lisanü'l-Arab,* II, s. 987.
[63] Zebîdî, *et-Tecrid'us-Sarih,* s. 1961.
[64] Mustafa Fayda, "Ahmed", *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* C. II, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 29.

Hz. Lokman (r.a): Lokman ismi Kur'ân-ı Kerim'de iki kez zikredilmektedir. Hz. Lokman'ın peygamber olduğu konusunda ihtilaf vardır. Bazı alimler peygamber değil salih bir insan olduğu görüşündedir[65]. Lokman suresinde kendisine hikmet verildiği ve oğluna verdiği öğütlerden bahsedilmektedir[66]. Lokman kelimesinin İbranice veya Süryanice olduğu söylenmektedir[67].

Hz. Uzeyr (r.a): Uzeyr ismi Kur'ân-ı Kerim'de bir kere zikredilmektedir. Hz. Uzeyr'in peygamberliği konusunda alimler arasında farklı görüşler vardır. Yüz yıl boyunca uyutulduktan sonra hayata döndürülen kişinin Hz. Uzeyr olduğunu kabul eden alimler de vardır[68].

Arapçaya Uzeyr olarak geçen isim İbranice Ezra olarak tanrının yardımı anlamında kullanılmaktadır. Kur'ân-ı Kerim'de ismi bir yerde geçen[69] Hz. Uzeyr'in peygamberliği İslam alimleri tarafından ihtilaflı bulunmuştur[70]. Salih bir insan olduğu kabul edilmiştir.

2.1.3. Kur'ân-ı Kerim'de Geçen Salih Şahıs İsimleri

Kur'ân-ı Kerim'de zikredilen zamanlarında salih davranışlar sergileyen şahsiyetlerin isimleri aşağıda sıralanmıştır:

İmran (r.a): İmran ismi İbranice Amran kelimesinden geldiği kabul edilse de Süryaniceden geldiği de söylenmektedir. Arapça olarak amere kelimesinden türetildiğini kabul edenler de bulunmaktadır. Evine bağlı anlamındadır. Hz. Meryem'in babasının ismi olduğundan İbranice kökenli olduğu daha ağır basmaktadır[71].

Talut (r.a): Talût ismi Kur'ân-ı Kerim'de iki kez zikredilmiştir. Calût ile yaptığı savaştan bahsedilmektedir[72].

---

[65] Taberî, *Câmi'ul Beyân fi Tefsir'il Kur'ân*, XXI, s. 67.
[66] Lokman, 31/12, 19.
[67] Ebü't-Tâhir Mecdüddîn Muhammed b. Ya'kūb b. Muhammed Fîrûzâbâdî, *Beṣâ'iru Zevi't-Temyîz fî Leṭâ'ifi'l-Kitâbi'l-Azîz*, C. VI, el-Mektebetü'l-İlmiyye, Beyrut, t.y s. 90.
[68] Begâvî, Tefsir, I, s. 317.
[69] Tevbe, 9/30.
[70] Yiğit, *Peygamberler Tarihi*, s. 560.
[71] Ömer Faruk Harman, "İmrân", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 232.
[72] Bakara, 2/247.

Talût kelimesi Arapça da uzun anlamında geldiğinden kendisi güçlü, kuvvetli ve uzun boylu uzun bir boya sahip olması hasebiyle bu isim verilmiştir. Aynı zamanda bu kelimenin İbranice olduğunu savunanlar da vardır[73].

Zeyd Bin Harise (r.a): Zeyd ismi Kur'ân-ı Kerim'de bir kez zikredilmiştir. Evlatlıkların eşleri ile boşanmasından sonra onlarla evlenmenin mahsuru bulunmadığı bildiren ayette Hz. Zeydi'n ismi geçmektedir[74].

Zeyd b. Harise Peygamber Efendimize (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) tarafından hediye edilmiş fakat Efendimiz (s.a.v) onu azad ederek evlat edinmiştir. Zeyd isminin Arapçada zade (çoğalmak, artmak) fiilinden geldiği bilinmektedir[75].

Hz. Meryem (r.a): Meryem ismi Kur'ân-ı Kerim'de otuz bir defa zikredilmektedir. Hz. Meryem, Hz. İmran'ın kızı, Hz. İsa'nın annesidir. Kendisinin takva, ismet, iffet sıfatlarından bahsedilir[76].

Meryem kelimesi hakkında farklı görüşler vardır. Arapçada rame (ayrılmak istemek) kelimesinden türediğini ileri sürenler varsa da bu ismin İbranice hizmetkâr anlamında kullanıldığını kabul edenler de vardır[77].

Meryem kelimesi Süryanice ve Aramicede Maryam İbranicede Miryâm olarak geçmektedir. Ârâmicede mârî (efendi, denizin sahibesi, efendisi) olduğu kabul edilirken İbranicede mür (kokulu reçine) ve mar (denizin damlası) veya mor (denizin hoş kokusu) olarak da kullanıldığı söylenmiştir.

Mısır'da meri (sevilen)kelimesinin yan (tanrı) kelimesine eklenmesi ile tanrının sevgilisi manasında kullanıldığı söylenmiştir. Aynı zamanda bu kelimenin ümit, efendi, gösteren, güzel, acı olarak farklı anlamlara geldiği de belirtilmiştir[78].

İsrail (r.a): İsrail kelimesi İbranicede İsra (kul) kelimesi ile İl (tanrı) kelimesinin birleşmesi ile tanrının kulu anlamında meydana gelmiştir. Arapçaya Abdullah, Seyrullah, Safvetullah şeklinde çeviri yapanlar da olmuştur[79].

---

[73] Fîrûzâbâdî, *el-Kâmûs*, I, s. 199; Zebîdî, *et-Tecrid'us-Sarih*, s. 1071.
[74] Ahzâb, 33/37.
[75] Fîrûzâbâdî, *el-Kâmûs*, I, s. 365.
[76] Âli İmran, 3/45.
[77] İbn Manzûr, *Lisanü'l-Arab*, III, s. 1796.
[78] Ömer Faruk Harman, "Meryem", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXIX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 236.
[79] Meryem, 19/58; Ali İmran, 3/93.

İsrail ismi Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Yakup'un lakabı olarak zikredilmiştir. İslami kaynaklarında Hz. Yakub 'un soyundan olan Yahudilere İsrailoğulları denmiştir. Hz. Yakup'un soyundan gelen Hz. Musa'ya ve Hz. İsa'ya inananlar ile Hz. Muhammed (s.a.v.) zamanında Arap yarımadasındaki Yahudileri için de İsrailoğulları lakabı kullanılmıştır[80].

Kur'ân-ı Kerim'de, Hz. Yakub (İsrail)'in soyundan birçok peygamber gönderildiği ve bu peygamberlerin seçkin ve hidayete erdiren insanlar olduğu zikredilmiştir[81].

Zülkarneyn (r.a): Kur'ân-ı Kerim'de Zülkarneyn ismi üç yerde zikredilmektedir. Peygamberliği konusunda ihtilaf vardır. Çoğunluğun görüşü peygamber olmadığı salih ve adil bir kral olduğu kabul edilmiştir.

Zülkarneyn 'den Kur'ân-ı Kerim'de güçlü, yetenekli ve iyi imkanları olan bir şahıs olarak zikredilir. Doğu ve batıya sefer yaptığı, insanlara iyi davrandığı zalimleri ise cezalandırdığı bildirilir. Yecuc ve Mecuc tarafından eziyet edilen bir topluluğa karşılıksız yardımda bulunduğu bildirilmektedir. Düşmanın geçeceği güzergahtaki dağların arasına bakır ve demiri karıştırarak set inşa ettiği bildirilmektedir. Kendisinden çoksa sefere çıkan, coğrafyanın büyük kısmını bilen, salih, Allaha (c.c) ve ahirete iman eden bir şahıs olarak zikredilmektedir [82].

Zülkarneyn ismi Arapçadaki zü (sahip) kelimesi ile karneyn (boynuz) kelimesinin birleşmesi ile meydana gelmiştir. İki boynuz sahibi anlamında lakap olarak kullanılmıştır[83].

2.2. PEYGAMBER EFENDİMİZİN (SAV) TAVSİYE ETTİĞİ İSİMLER

En güzel isimler elbette Allah'ın (c.c) sevdiği isimlerdir. Hz. Aişe 'den (r.a) rivayet edilen bir hadisi şerifte Peygamber Efendimiz (s.a.v) Allah'ın (c.c) en sevdiği isimler, Abdullah ve Abdurrahman Haris ve Hemmam isimleridir[84] buyurmaktadır.

Abdullah ve Abdurrahman isimleri yalnızca Allah'a ve Rahman'a kul olmayı ifade etmektedir. Haris kelimesi, çalışan, eken, kazanç elde eden anlamındadır. Çünkü

[80] Suyûtî, *el-İtkân*, II, s. 380.
[81] Bakara, 2/40, 47, 83, 122, 211, 246.
[82] Kehf, 18/92-97.
[83] Muhammed Ali es-Sâbûnî, *Muhtasar Tefsir-i İbn Kesir*, C. II, Beyrut, 1982, s. 619.
[84] Ebû Dâvûd, "Edeb", 69.

insan yaşadığı müddetçe dünya veya ahireti için çalışıp kazanmaya gayret göstermektedir. Hemmam kelimesi ise, çok himmetli, gayretli anlamına gelir. Kur'ân-ı Kerim'de "O halde önemli bir işi bitirince hemen diğerine koyul"[85] buyurulmaktadır. İnsanın daima bir meşguliyet halinde olması, bir işten sonra başka bir işe gayret etmesi, onun bu ismin anlamıyla olan uygunluğunu tam anlamıyla ifade etmektedir.

Bununla birlikte abd (kul) kelimesinin Allah'ın (c.c) isim ve sıfatları ile birleşmesinden oluşan isimler Allah'ın (c.c) en sevdiği isimlerdendir. Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu), Abdurrahman (merhamet edenin kulu), Abdürrezzak (rızık verenin kulu), Abdülhalik (yaratanın kulu) Abdülkerim (cömert olanın kulu), Abdürrauf (şefkatli olanın kulu), Abdülhâkim (hüküm verenin kulu) gibi isimler tevhit inancını kuvvetlendirdiği için Allah'ın (c.c) sevdiği isimler arasındadır[86].

Peygamber Efendimiz (sav) "peygamberlerin isimleriyle isimlenin"[87] buyurmuştur. Kendisi Hz. Mariye'den olan oğluna İbrahim ismini vererek bu sözünü uygulamaya geçirmiştir[88].

2.2.1. Peygamber Efendimizin (s.a.v) İsim Verdiği Sahabeler

İslamiyet'in ilk yıllarında Peygamber Efendimiz (s.a.v) her konuda olduğu gibi dünyaya gelen çocuklarla isim verme konusunda da İslam inanç akidesini yerleştirmek ve önceki dinlerin tahrif edilmiş inançlarından uzaklaştırmak amacıyla daima hassasiyet göstermiştir. Çok kıymet verdiği çocuklara anlamı güzel isimler vermiş, onlara en az büyükler kadar ihtimam göstererek daima el üstünde tutmuştur.

Peygamber Efendimiz sadece yeni doğan çocukların isimlerine değil yetişkinlerin ve mekân isimlerine de önem vermiştir. Bir yere vali, memur tayin edeceği zaman öncelikle onun ismini sorardı. Yine bir beldeye girdiği zaman onun ismini sorar, hoşuna giden bir isim olduğu zaman sevinci, hoşuna gitmeyen bir isim ise, hoşnutsuzluğu yüzüne yansırdı[89].

Abdullah b. Ebu Ahmed (r.a): Abdullah b. Ebu Ahmed b. Cahş el-Esedi (r.a) doğduğu zaman babası tarafından getirilince Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona

[85] İnşirah, 94/7.
[86] Aynî, *Umdetu'l-Kari,* XVIII, s. 257.
[87] Buhârî, "Edeb", 118.
[88] Ebû Dâvûd, "Cenaiz", 24.
[89] Ebû Dâvûd, "Edeb", 70.

Abdullah (Allah'ın kulu) ismini vermiştir. Abdullah'ın babası ilk Müslümanlardandır. Zeyneb binti Cahş (r.a) validemizin kardeşidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) vefat ettiği zaman temyiz çağına ulaşamamıştır. Abdullah b. Ebu Ahmed (r.a) in "Ergenlik çağına erdikten sonra artık yetimlik yoktur" mealinde bir de mürsel rivayetti vardır[90].

Abdullah b. Habbab (r.a): Abdullah b. Habbab b. el-Eret et-Temimi (r.a) ilk Müslümanlardan Habbab b. el-Eret 'in oğludur. Abdullah b. Zübeyr ile birlikte İslamiyet'ten sonra doğan ilk çocuk oldukları söylenmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona Abdullah (Allah'ın kulu) ismini vermiş ve babası onun ismine nispeten "Ebu Abdullah" olarak kündelemiştir. Yolculuk esnasında Hariciler tarafından kendisini ve hamile olan eşi şehit etmişlerdir. Abdullah b. Habbâb, babasından ve Ubey b. Kab'dan rivayette bulunmuştur[91].

Abdullah b. Muti (r.a): Abdullah b. Muti b. el-Esved el-Kureşî el-Alevi'yi (r.a) Babası Mutî b. el-Esved doğunca Peygamber Efendimiz (s.a.v) getirmiş, Allah Resulü hurma ile tahnik yapmış dua ederek ona Abdullah (Allah'ın kulu) ismini vermiştir[92]. Son derece cesur ve kahraman olan Abdullah b. Mutî Kûfe valilisi olarak görev yapmış Haccâc Mekke'yi kuşattığında, Abdullah b. Zübeyir ile birlikte şehit edilmiştir[93].

Abdullah b. Osman (r.a): Abdullah b. Osman b. Affan Peygamber Efendimizin (s.a.v) kızı Hz. Rukiye (r.a) ile Hz. Osman'ın (r.a) oğludur. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona Abdullah (Allah'ın kulu) ismini, Hz. Osman'a (r.a) ise Ebu Abdullah künyesini vermiştir[94].

Abdullah b. Osman 625 yılı Cemaziyülevvel ayında altı yaşında vefat etmiştir. Cenaze namazını Peygamber Efendimiz (s.a.v) kıldırmıştır[95].

Abdullah b. Zeyd (r.a): Abdullah b. Ebu Talha Zeyd b. Sehl el-Ensari el-Hazreci (r.a)'nin babası Ebu Talha annesi Ümmü Süleym bt. Milhan dır. Enes b. Mâlik'in annesinden kardeşidir. Doğduğunda Peygamber Efendimize (s.a.v)

---

[90] Ebu'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Alî b. Muhammed İbn Hacer el-Askalânî, el-*İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe*, C. V, Mektebetü't-Tevfîkıyye, Kahire, t.y., s. 6.
[91] Yaşar Kandemir, "Habbâb b. Eret," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 341.
[92] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 20.
[93] Mustafa Fayda, "Abdullah b. Muti," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 122.
[94] Mücteba Uğur, "Abdullah b. Osman b. Affan," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 126.
[95] İbnu'l-Esir, *Usdu'l-Ğâbe fî Ma'rifeti's-Sahâbe*, C. I, el-Mektebetü't-Tevfîkıyye, Kahire, s. 176.

getirilince hurmayı ağzında çiğneyerek ona tahnik yapıp dua ederek Abdullah (Allah'ın kulu) ismini vermiştir.

Abdullah b. Ebu Talha (r.a), Hz. Ali (r.a) ile beraber Sıffîn savaşına katılmış, İran fethinde Fâris'te şehit düşmüştür[96].

Abdullah b. Zübeyr (r.a): Abdullah b. Zübeyr b. Avvam el-Kureşî el-Esed (r.a), Hicretten sonra muhacirlerin Medine'de doğan ilk çocuğudur. Annesi Hz. Ebu Bekir (r.a) 'in kızı Esma Hz. Ayşe (r.a) 'nin kız kardeşidir. Doğduğunda Peygamber Efendimize (s.a.v) getirilince hurmayı ağzında çiğneyerek ona tahnik yapıp dua ederek Abdullah (Allah'ın kulu) ismini vermiştir. Doğumu muhacirler arasında büyük sevince neden olmuştur. Bunun sebebi ise Yahudilerin kendilerine çocukları olmasın diye sihir yaptıklarını söylemeleridir.

Yermük Savaşına, Afrika'nın Fethine, Cemel Savaşına katılmıştır. Hamametü'l-mescid (mescit güvercini) lakabı ile meşhur olmuş ve Peygamber Efendimizden (s.a.v) otuz üç hadis rivayet etmiştir[97].

Abdurrahman b. Abdullah (r.a): Abdurrahman b. Abdullah b. Mesud el-Huzeli (r.a), Abdullah b. Mesud'un (r.a) oğludur. Peygamber Efendimiz (s.a.v) henüz Abdullah b. Mesud'un (r.a) çocuk sahibi değilken ona Ebu Abdurrahman künyesini vermiş, çocuğu doğduğunda da Abdurrahman (Rahmanın kulu) ismini vermiştir.

Abdurrahman b. Abdullah (r.a) güvenilir bir ravi olarak babası Abdullah b. Mesud ve Hz. Ali'den (r.a) hadis rivayetinde bulunmuştur[98].

Abdülmelik b. Nübeyt (r.a): Abdülmelik b. Nübeyt b. Cabir el-Ensari en-Neccari (r.a) doğduğu zaman babası Nübeyt b. Cabir oğlunu getirdiği zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) dua ederek Abdülmelik (Melikin Kulu) ismini vermiştir[99].

[96] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 12.
[97] Ebû Abdullah Şemseddin Muhammed b. Ahmed b. Osman ez-Zehebî, *Siyer'u Alâmi'n-Nübelâ*, C. III, Müessesetü'r-Risale, Beyrut, 1981, s. 363-364, 367.
[98] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, V, s. 180.
[99] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 38,

Abdülmelik b. Nübeyt, Ümmü Külsüm bt. Yahya ile evlendikten sonra Amr, Muhammed ve Nübeyt isminde üç oğlu olmuştur. Abdülmelik 683 yılında Herre vakasında şehit edilmiştir[100].

Ali b. Ebu Râfi (r.a): Peygamber Efendimizin (s.a.v) mevlası Selma oğlu doğduğu zaman, Allah Resulü (s.a.v) ona Ali (Yüce) ismini vermiştir. Ali b. Ebu Rafi, Abdullah ve Ubeydullah İsminde iki oğul sahibidir[101].

Ali b. Ebu Talib (r.a): Ali b. Ebu Talib b. Abdülmüttalib el-Kureyşi el-Haşimi (r.a), Peygamber Efendimiz (s.a.v) doğduğunda amcası Ebu Talibin oğluna Ali (Yüce) ismi vermiştir[102].

Hz. Ali'nin (r.a) künyesi Ebu'l-Hasan, Ebu'l-Hasaneyn ve Peygamber Efendimiz (s.a.v) tarafından verilen Ebu Türab dır. En sevdiği künyesi ise Ebu Türab künyesidir. Peygamber Efendimizin (s.a.v) damadı olan Hz. Ali (r.a) 661 yılında Abdurrahman b. Mülcem tarafından şehit edilmiştir[103].

Kur'an, fıkıh, hadis konularında sahabe-i Kiram tarafından otorite olarak görülmüştür. Hz. Ali (r.a) Hz. Peygamber Efendimizden (s.a.v) hadis rivayetinde bulunmuştur[104].

Dinar b. Hayyan (r.a): Dinar b. Hayyan er-Ribai (r.a) 'den rivayet edildiğine göre ona Dinar ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir[105].

Esad b. Sehl (r.a): Esad b. Sehl b. Huneyf1 el-Ensari (r.a) doğduğunda Peygamber Efendimize (s.a.v) getirilmiş, Efendimiz (s.a.v) ona tahnik yapmış ve dedesinin dedesini ismi Esad (mutlu sevinçli) ismini vermiştir. Ebu Ümame olarakta kümelenmiştir[106].

Esad b. Sehl tabiinin büyüklerindendir. 719 yılında vefat etmiştir. Babası Sehl b. Huneyf'den hadis rivayetinde bulunmuştur[107].

---

[100] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, çev. Ali Muhammed Ömer, C. VII, Mektebetül Hanci, Kahire, 2001, s. 262.
[101] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 52.
[102] Mustafa Asım Köksal, *İslâm Tarihi*, C. II, Köksal Yayıncılık, İstanbul, 2002, s. 171.
[103] Ethem Ruhi Fığlalı, "Ali", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. II, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 374.
[104] Yaşar Kandemir, "Ali", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. II, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 375.
[105] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, s. 340.
[106] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, I, s. 98; VII, s. 56.
[107] Zehebî, *Siyer'u Alâmi'n-Nübelâ*, III, s. 518.

Hafs b. es-Sâib (r.a): Hafs ismini ona Peygamber Efendimizin (s.a.v) verdiğini oğlu Harun b. Hafs rivayet etmiştir[108].

Hamza el-Ensari (r.a): Hamza el-Ensari (r.a), babası tarafından Peygamber Efendimize (s.a.v) getirilip ona ne isim vereceğini sorduğu zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) "en sevdiğim insanın ismi olan Hamza ismini ona ver" diyerek ona Hamza (Arslan, heybetli) ismini vermiştir[109].

İbrahim b. Abdullah (r.a): İbrahim b. Ebu Musa Abdullah b. Kays el-Eşari (r.a), babası Ebu Musa el-Eşari tarafından Peygamber Efendimize (s.a.v) getirilerek oğluna isim verilmesi istemiş, O da İbrahim (inananların babası) ismini vererek tahnik yaparak dua etmiştir. İbrahim b. Abdullah, Musa el-Eşari en büyük oğludur. Babasından rivayette bulunmuştur[110].

İbrahim b. Muhammed (r.a): Peygamber Efendimizin (s.a.v) oğlu olan İbrahim b. Muhammed (r.a), 630 yılında Mariye el-Kıptiyye'den dünyaya gelmiştir. Doğduğu yedinci gün Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona İbrahim (inananların babası) ismini vererek saçını kestirip ağırlığınca sadaka vermiştir[111].

Süt anneliğini Ümmü Bürde bt. Münzir yapmıştır. İbrahim b. Muhammed (r.a) 632 yılında vefat etmiştir. Cenaze namazını Peygamber Efendimiz (s.a.v) kıldırmış, baki mezarlığına defnedilmiştir[112].

İmran b. Talha (r.a): İmran b. Talha b. Ubeydullah et-Teymi (r.a) Peygamber Efendimizin (s.a.v) eşi Zeyneb bt. Cahş 'ın (r.a) kardeşi olan Hamne bt. Cahş ve Talha b. Ubeydullah'ın oğludur. Talha b. Ubeydullah'ın çocukları Musa ve İmran'ın (evine bağlı) isimlerini Hz. Peygamber vermiştir[113].

İmran b. Talha, Talha b. Ubeydullah, Hamne bt. Cahş ve Hz. Ali'den (r.a) rivayette bulunmuştur[114].

Misem (r.a): Misem et-Temmar el-Esedi (r.a)'ye ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Hz. Ali (r.a) zamanında Kufe'de yaşamıştır.

---

[108] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, s. 84.
[109] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, s. 134.
[110] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 171.
[111] Buhârî, "Edeb", VII, 109.
[112] Asri Çubukçu, "İbrahim," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 274.
[113] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 54.
[114] Zehebî, *Siyer-u Alâmi'n-Nübelâ'*, IV, s. 370.

Misem et-Temmar, Benü Esed kabilesindeki bir hanımın kölesi iken Hz. Ali (r.a) tarafından satın alınarak azad edildi. Ebu Şalim olarak künyelenmiştir. Ubeydullah b. Ziyad tarafından hapsedilerek idam etmiştir[115].

Muhammed b. Abbas (r.a): Muhammed b. Abbâs b. Nadle (r.a) 'ye Muhammed (övülmüş) ismini ona Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Muhammed b. Abbas Mekke Fethine katılmıştır[116].

Muhammed b. Abdullah (r.a): Muhammed b. Ebu Bekir es-Sıddık Abdullah b. Osman el-Kureyşi et-Teym (r.a), Hz. Ebu Bekir (r.a) ve Esma bt. Umeys el-Hasamiyye'nin 632 yılında Veda Haccı yolculuğu sırasında dünyaya gelen çocuğudur. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ve ablası Hz. Aişe (r.a) ona Muhammed (övülmüş) ismini vermiştir.

Muhammed b. Abdullah (r.a) 'ın künyesi Ebu Kasım olup Hz. Ebu Bekir vefat ettikten sonra annesi, Hz. Ali (r.a) ile evlenerek onun terbiyesi ile yetiştirilmiş, Sıffîn ve Cemel savaşlarında onula birlikte hareket etmiştir. Mısır valiliğini yapmış 658 yılında Muaviye ile girdiği savaşta şehit edilmiştir[117].

Muhammed b. Amr (r.a): Muhammed b. Amr b. Hazm el-Ensari (r.a) 632 yılında Necran'da dünyaya gelmiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) vali olan babasına mektup göndererek ona Muhammed (övülmüş) ismini ve Ebu Abdülmelik künyesini vermesini istemiştir.

Muhammed b. Amr, Yezid b. Muaviye zamanında Hazrec komutanlığı yapmakta iken, 683 yılında Harre vakasında Şamlılar tarafından şehid edilmiştir[118].

Muhammed b. Cafer (r.a): Muhammed b. Cafer b. Ebu Talib el-Haşimi (r.a) Esma bt. Umeys el-Hasamiyye ve Hz. Cafer-i Tayyar'ın oğullarıdır. Habeşistan'da doğduğu da Muhammed ismini ona Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Muhacirlerden ismi Muhammed (övülmüş) olan ilk çocuk olduğu zikredilir.

[115] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 264-265.
[116] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 18.
[117] Adem Apak, "Muhammed b. Ebu Bekir es-Sıddık," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 518.
[118] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, I, s. 189.

Ebu Kasım künyesi ile anılan Muhammed b. Cafer, Hz. Ali (r.a)'nin kızı Ümmü Gülsüm (r.a) ile evlenmiştir. 657 yılında Sıffîn Savaşı sırasında şehit edilmiştir[119].

Muhammed b. el-Cedd (r.a): Muhammed b. el-Cedd b. Kays el-Ensari (r.a)'ye Muhammed ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Ensar'dan Muhammed (övülmüş) ismini alan ilk çocuk olduğu bildirilmektedir. Muhammed b. el-Cedd Peygamber Efendimiz (s.a.v) ile birlikte Mekke'nin fethine katılmıştır[120].

Muhammed b. Damre (r.a): Muhammed b. Damre b. Esved b. Abbad b. Ganm b. Sevad'a (r.a) Muhammed (övülmüş) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ile birlikte Mekke'nin fethine katılmıştır[121].

Muhammed b. Hatıb (r.a): Muhammed b. Hatıb b. Haris el-Kureyşi el-Cumahi (r.a) Habeşistan'da dünyaya geldiğinde Muhammed (övülmüş) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Künyesi ise Ebu Kasımdır. Abdullah b. Cafer b. Ebu Talib süt kardeşi, Esma bt. Umeys ise süt annesidir.

Cemel, Nehravan Sıffın savaşlarına Hz. Ali (r.a) ile katılan Muhammed b. Hatıb 700 yılında Kufe'de vefat etmiştir[122].

Muhammed b. Hattab (r.a): Muhammed b. Hattab b. Haris el-Cumahi (r.a) Ömer b. el-Hattab 'ın (r.a) amcasının oğludur. Muhammed b. Hattab Habeşistan'da doğduğunda Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona Muhammed (övülmüş) ismini vermiştir[123].

Muhammed b. Hilal (r.a): Muhammed b. Hilal b. Mualla el-Ensari el-Hazreci'nin (r.a) babası Hilal b. Mualla Bedir savaşında şehit olmuştur.

Medine'ye hicretten sonra doğduğunda ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Muhammed b. Hilal Mekke'nin Fethi'ne katılmıştır[124].

Muhammed b. Mahled (r.a): Muhammed b. Mahled b. Suhaym el-Hazreci el-Ensari el-Evsi (r.a) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Muhammed (övülmüş)

[119] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe,* V, s. 73.
[120] İbn Hacer, *el-İsâbe,* VI, s. 6.
[121] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe,* V, s. 87.
[122] Zehebî, *Siyer-u Alâmi'n-Nübelâ,* III, s. 436.
[123] Kurtubi, *el-İstîâb fî Ma 'rifeti'l-Ashâb*, C. II, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 2010, s. 156.
[124] İbn Sâd, *et-Tabakâtü'l-Kübrâ,* III, s. 556.

olarak vermiştir. Muhammed b. Mahled Peygamber Efendimiz (s.a.v) ile beraber Mekke'nin Fethi'ne katılmıştır[125].

Muhammed b. Nubeyt (r.a): Muhammed b. Nubeyt b. Cabir el-Ensari el-Hazreci en-Neccari, Esad b. Nubeyt b. Cabir'in oğlu ile Zürare'nin kızı Fureya'nın çocuğudur. Doğduğu zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) tahnik yaparak Muhammed (övülmüş) ismini vermiştir. Sahabe arasında ismini sayanlar olmuştur.

Muhammed b. Nubeyt, Neccar'dan Ümmü Abdullah bt. Umare ile evlenmiştir. 683 yılında Harre Vakasında şehid edilmiştir[126].

Muhammed b. Sabit (r.a): Muhammed b. Sabit b. Kays el-Ensari'nin Annesi Abdullah b. Übey'in kızı Cemile'dir. Doğduğu zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) tahnik yaparak Muhammed (övülmüş) ismini vermiştir. 683 yılında Harre Vakasında şehid edilmiştir[127].

Muhammed b. Talha (r.a): Muhammed b. Talha b. Ubeydullah el-Kureyşi et-Teymi, Hamne bt. Cahş ile Talha b. Ubeydullah'ın oğludur. Peygamber Efendimize (s.a.v) getirilip Muhammed (övülmüş) ismi verilmiştir.

Çok namaz kıldığından dolayı Seccad lakabı verilmiştir. Hz. Ömer (r.a) ismini Muhammed ismine hakaret edilmesini istemediğinden dolayı değiştirmesini istemiş, fakat Muhammed b. Talha kendisine bu ismi Peygamber Efendimizin (s.a.v) verdiğini ve değiştirmek istemediğini söylemiştir.

Muhammed b. Talha 656 yılında babasıyla Cemel savaşında vefat etmiştir. Sika bir ravi olarak hadis rivayet etmiştir [128].

Muhammed b. Umare (r.a): Muhammed b. Umare b. Hazm el-Ensari'ye Muhammed (övülmüş) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir[129].

Musa b. Talha (r.a): Musa b. Talha b. Ubeydullah el-Kureşi et-Teymi, Havle bt. Kaka ile Talha b. Ubeydullah'ın çocuğudur. Musa ismini ona Peygamber Efendimiz (s.a.v) vermiştir. Künyesi ise Ebu İsa'dır.

[125] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, V, s. 99.
[126] İbn Sâd, *et-Tabakâtü'l-Kübra*, VI, s. 269.
[127] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, I, s. 52.
[128] Zehebî, *Siyeru Alâmi'n-Nübelâ*, IV, s. 368.
[129] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 212.

Musa b. Talha, tabiunun sika ravilerindendir. Kufe'de 725 yılında vefat etmiştir[130].

Müsri b. Yasir (r.a): Müsri b. Yasir b. Süveyd el-Cüheni doğduğu zaman annesi getirdiğinde Peygamber Efendimize (s.a.v) ona Müsri (acele eden) ismini vermiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) babası Yasir b. Süveyd'i askeri bir bölük ile gönderdiği için eşi yeni doğan çocuğunu Peygamber Efendimize (s.a.v) getirdiği zaman ona şu şekilde dua etti: "Allah'ım onların günahlarını azalt, adımlarını artır. Onları zor duruma düşürme. Acele olarak İslam'a koşup kabul ettiğinden dolayı ona Müsri ismini ver"[131].

Sâd b. Ebu'l-Gadiye (r.a): Sâd b. Ebu'l-Gadiye Yesar b. Sebu 'el-Müzeni, el-Cüheni 'ye Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona Sâd (mutlu) ismini verilmiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) namazda babası Ebu'l-Gadiye'yi göremeyince geldiği zaman ona namazdan gelmemesinin sebebini sordu. Çocuğu olduğunu ve ismini koymadığını öğrendiği zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) onu Sâd ismini vererek başını sıvazladı ve ona dua etti[132].

Sinan b. Seleme (r.a): Sinan b. Seleme b. el-Muhabbik el-Huzeli savaş esnasında dünyaya gelmiştir. Babası Seleme b. el-Muhabbik'e çocuğunun doğduğu haberi geldiği zaman, bana göre Allah (c.c) yolunda düşmana sallayacağım kılıç, ondan daha sevimlidir cevabını vermiştir. Onun bu kahraman davranışından ötürü Peygamber Efendimiz (s.a.v) oğluna Sinan (mızrak) ismini vermiştir.

Sinan b. Seleme 671 yılında Hindistan fethine giden orduda komutanlık yapmış Haccac zamanında vefat etmiştir. Sika ravi olarak hadis rivayetinde bulunmuştur[133].

Yahya b. Hallad (r.a): Yahya b. Hallad b. Rafi el-Aclan ez-Züraki'nin ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) verirken hurma ile tahnik yapıp Yahya (ihya edilen) ismini verip şöyle buyurmuştur: "Ona öyle bir isim vereceğim ki, Yahya b. Zekeriyya'dan sonra o adı hiç kimse (layıkıyla) almamıştır"[134].

---

[130] Buhârî, *et-Târîhu'l-kebîr*, VII, s. 163.
[131] İbn Hacer, *el-İsâbe,* VII, s. 530.
[132] İbn Hacer, *el-İsâbe*, III, s. 201.
[133] İbn Abdülber en-Nemerî, *el-İstîʿâb fî Maʿrifeti'l-Aṣḥâb*, C. II, Dâru Nehdati Mısr, s. 218.
[134] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, VIII, s. 151.

Yusuf b. Abdullah (r.a): Yusuf b. Abdullah b. Selam el-İsrail doğduğu zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) onu kucağına oturtup başını okşayıp Yusuf ismini vermiştir. Künyesi ise Ebu Yakup'tur.

Yusuf b. Abdullah Ömer b. Abdülaziz döneminde vefat etmiştir. Küçük yaşta Peygamber Efendimizden (s.a.v) hadis ezberlemiş ve hadis rivayet etmiştir. Ebû Dâvûd'un Sünen 'inde rivayeti ile Kütüb-i Sitte de yer almaktadır[135].

Meryem el-Gassaniyye (r.a): Meryem b. Ebu Meryem b. Ebu Bekir el-Gassaniyye. Babası Ebu Meryem el-Ezdi Peygamber Efendimize (s.a.v) kızı için isim vermesini istediği zaman, o gece Meryem suresi indiği için ona Meryem ismini verdiği bildirilmektedir. Babası ise Ebu Meryem künyesi ile anıldı[136].

Sehle bt. Asım (r.a): Sehle bt. Asım b. Adiyy el-Ensariyye el-Aclaniyye, Hayber fethi günü dünyaya gelmiş Peygamber Efendimiz (s.a.v) Sehle ismini vermiştir[137].

2.3. PEYGAMBER EFENDİMİZİN (S.A.V) DEĞİŞTİRDİĞİ İSİMLER

İnsan ismini yaşadığı müddetçe taşıyacağı ve kıyamet gününde aynı isim ile çağırılacağından dolayı Peygamber Efendimiz (s.a.v) güzel isim vermeyi önemsemiş, bu nedenle birçok sahabenin ismini değiştirmiştir.

Verdiği isimlerin İslam inanç esaslarına aykırı olmamasına dikkat etmiş, İslam inancına ters düşen isimleri ise, Allah'ın (c.c) en sevdiği isimler olan Abdullah ve Abdurrahman[138] isimleri ile değiştirmiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) cahiliyeden kalma inanç ifade eden Abdumenaf, Abdulhacer, Abduşems, Abdulcan, Abdullat, Abdulkabe gibi isimleri, yalnız Allah'a (c.c) kulluğu ifade eden Abdullah ve Abdurrahman isimleri ile değiştirmiştir.

Aynı zamanda Allah'a (c.c) ait olan, Cabbar, Aziz, Hâkim, Kayyum sıfatlarını Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdulcabbar, Abdulaziz, Abdulhakim, Abdulkayyum isimleri ile, İslam inancına ters düşen lakap ve künyeleri ise uygun olanları ile değiştirmiştir.

---

[135] Ebû Dâvûd, "Et'ime", 173.
[136] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VII, s. 333.
[137] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, VII, s. 148.
[138] Tirmizi, "Edeb", 64.

Anlamı güzel olmayan isimler bazen çocuğun kaderine etki edebilir. Örneğin çocuğun başına bir kaza gelse, çevresindeki bazı insanlar ismi sebebiyle olduğuna inanarak uğursuzluk sayarlar. Çocukla birlikte vakit geçirmekten kaçınabilirler. Bu durum çocuğun sosyal ve psikolojik gelişimine etki edebilmektedir[139].

Çocuklarımızın doğduğu zaman ismini seçme imkânı olmadığından dolayı bu durumda biz ebeveynlere çok büyük mesuliyet düşmektedir. Çocuklarımızın sağlığını, gelişimini ve geleceğini düşündüğümüz kadar, onun toplum içinde birlikte var olacağı uygun ismi seçmek en büyük görevimizdir. Bu sorumluluğunun bilincin olduğumuzda Peygamber Efendimizin (s.a.v) sünnetinde isim verme ile ilgili uygulamalarını ve bu konudaki Hadisi Şerifleri dikkatli bir şekilde okumak yeterli olacaktır[140].

Abduhayr (r.a): Abduhayr el-Himyeri'nin asıl ismi Abduşer (kötülüğün kulu) idi. Peygamber Efendimizi (s.a.v) gördüğünde İslam'ı kabul etmişti. Peygamber Efendimiz (s.a.v) onun Abduşer ismini Abduhayr (iyiliğin kulu) ismi ile değiştirmiştir[141]. Abduhayr, Peygamber Efendimizin (s.a.v) gönderdiği mektubu Havşeb'e götürerek Müslüman olmasını sağlamıştır[142].

Abdurabbih b. el-Murakka (r.a): Abdurabbih b. el Murakka b. Amr et-Temimi es-Sâdi, Peygamber Efendimiz (s.a.v) islamı kabul ettikten sonraki Abduluzza (put ismi olan uzzanın kulu) ismini Abdurabbih (Rabbinin kulu) ismi ile değiştirmiştir[143].

Abdullah (r.a): İsmi Abdülharis (şeytanın kulu) iken Peygamber Efendimiz (s.a.v) ismini Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu) olarak değiştirmiştir[144]. Haris şeytanın bir ismidir.

Abdullah (r.a): İbnu'l-Esir'in nisbesi el-Ezdi, asıl isminin Harafe olduğu bilinmektedir[145]. Oğlu Peygamber Efendimizin (s.a.v) yanına geldiği zaman ismini sormuş, Şihâb b. Harafe (deli) olduğunu öğrenince ismini Müslim b. Abdullah olarak

[139] İbrahim Canan, *Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi*, C. IX, Ankara, 1988, s. 461.
[140] Cemal Ağırman, "Ad Koyma Ve Hz. Peygamber'in İsimlere Karşı Tutumu", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 2, 1998, s. 21.
[141] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, III, s. 388.
[142] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, s. 163.
[143] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 227-228.
[144] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 224.
[145] İbnu'l-Esir, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 592.

değiştirmiştir. Bu durumda babasının ve oğlunu isimlerini birlikte değiştirmiş bulunmaktadır[146].

Abdullah el-Adevi (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Adiy kabilesinden Saib (hata yapmayan)'in ismini Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu) olarak değiştirmiştir[147].

Abdullah el-Gıfari (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) annesi getirdiğinde çocuğunun isminin sordu. İsminin Saib (hata yapmayan) olduğunu öğrenince Abdullah ismi ile değiştirmiştir[148].

Abdullah et-Temimi (r.a): Abdullat (latın kulu) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ismi ile değiştirmiştir. Lat cahiliye devrinde bir put ismidir[149].

Abdullah b. Abdullah (r.a): Münafık olan Abdullah b. Übey'in asıl adı Hubab olan oğludur. İslamı kabul ettiği zaman Peygamber Efendimiz (s.a.v) ismini Abdullah olarak değiştirmiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) "Hubab, şeytandır" buyurmuştur[150].

Abdullah b. Abdünühm (r.a): Abdullah b. Abdünühm Afif el-Müzeni'nin asıl ismi Abduluzza (put olan uzzanın kulu) dır. Müslümanlığı kabul ettikten sonra Peygamber Efendimiz (s.a.v) ismini Abdullah olarak değiştirmiştir.

Yetim olduğundan dolayı iki parçaya kilimi sarınıp Medine'ye geldiği için Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona Zülbicadeyn lakabını vermiştir[151].

Tebük Savaşında vefat edince Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah b. Abdünühm için "Allah'ım, ben ondan razı oldum, sen de ondan razı ol" şeklinde dua buyurmuştur[152].

Abdullah b. Abdülesed (r.a): Abdullah b. Abdülesed b. Hilal el-Kureşi el-Mahzumi, künyesi Ebu Seleme idi. Peygamber Efendimizin (s.a.v) halası Berre bt. Abdulmuttalib'in oğlu ve sütkardeşidir. Peygamber Efendimizden (s.a.v) önce Ümmü Seleme'nin eşidir. İslamı kabul ettikten sonra Peygamber Efendimiz (s.a.v)

---

[146] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 592.
[147] İbn Abdülber, *el-İstiab,* III, s. 126.
[148] İbn Abdülber, *el-İstiab*, II, s. 142.
[149] İbn Hacer, *el-İsâbe*, I, s. 100.
[150] Talât Koçyiğit, "Abdullah b. Abdullah," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 80.
[151] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, III, s. 212.
[152] Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Eyyûb el-Himyerî el-Meâfirî el-Basrî el-Mısrî, İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, Dâru'l-hadîs, Kâhire, 2006, s. 145.

Abdumenaf (menafınkulu) ismini Abdullah ile değiştirmiştir[153]. Menaf İslamiyet'ten önce Arapların putlarından birinin ismidir.

Abdullah b. Abdülmeddan (r.a): Abdullah b. Abdülmeddan b. Deyyan el-Harris'in isminin Abdülhacer (taşın kulu) olduğunu Peygamber Efendimiz (s.a.v) öğrendiği zaman, Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu) ismi ile değiştirmiştir[154].

Abdullah b. Amr (r.a): Abdullah b. Amr 'ın nisbesi el-Yeşkuri dir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) isminin Ares (bir put ismi) b. Amr olduğunu öğrendiğinde ismini Abdullah ile değiştirmiştir[155].

Abdullah b. Amr (r.a): Abdullah b. Amr b. el-As el-Kureşi es-Sehmi'nin Ebu Abdurrahman künyesi de vardır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Âs ismini Abdullah ile değiştirmiştir[156]. Ebu Hureyre 'den daha fazla hadis rivayet etmiş ve yazmıştır[157].

Abdullah b. Ebu Avf (r.a): Abdullah b. Ebu Avf b. Uveyf el-Beceli'nin Abduşems (güneşin kulu) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu) ismi ile değiştirmiştir[158].

Abdullah b. Haris (r.a): Abdullah b. Haris b. Cez ez-Zübeydi el-Mısri'nin Âs (asi, itaatsiz) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah (Allah'ın kulu) isimi ile değiştirmiştir[159].

Abdullah b. Küleyb (r.a): Abdullah b. Küleyb b. Rabia el-Havlani İbn Vehb el-Havla'nın Züeyb (küçük kurt) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu) ismi ile değiştirmiştir[160].

Abdullah b. Kurre (r.a): Abdullah b. Kurre el-Ezdi'nin Şeytan ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ile değiştirmiştir[161].

Abdullah b. Müslim (r.a): Abdullah b. Müslim Dinar(para) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ile değiştirmiştir[162].

---

[153] Zehebî, *Siyer'u Alâmi'n-Nübela,* I, s. 150.
[154] İbn Abdülber, *el-İstiab*, III, s. 74.
[155] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, III, s. 324; İbn Hacer, *el-İsâbe*, I, s. 87; IV, s. 161.
[156] Yaşar Kandemir, "Abdullah b. Amr b. Âs", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 85.
[157] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, IV, s. 325.
[158] İbn Abdülber, *el-İstiab*, III, s. 31.
[159] Zehebî, *Siyer'u Alâmi'n-Nübela,* III, s. 387.
[160] İbn Abdulberr, *el-İstiab*, II, s. 47.
[161] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 164.
[162] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 191.

Abdullah b. Osman (r.a): Ebu Bekir Abdullah b. Ebu Kuhafe Osman b. Amir el-Kureşi et-Teymi'nin Abdulkabe (Kâbe'nin kulu) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ismi ile değiştirmiştir. Hz. Ebu Bekir (r.a.) Peygamber Efendimizin (s.a.v) samimi arkadaşı, Hz. Ayşe'nin babası ve ilk İslam Halifesidir[163].

Abdullah b. Said (r.a): Abdullah b. Said b. el-Asel-Umevi'nin Hakem olan ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ismi ile değiştirmiştir[164].

Abdullah b. Selam (r.a): Abdullah b. Selâm b. el-Haris el-İsrail, el-Ensari'nin Husayn ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ismi ile değiştirmiştir. Ebu Yusuf künyesi le bilinmektedir[165].

Abdullah b. Şihâb (r.a): Abdullah b. Şihâb 'ın, Abdulcân (cinlerin kulu) olan ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah (Allah'ın (c.c) kulu) ismi ile değiştirmiştir[166].

Abdullah b. el-Velid (r.a): Abdullah b. el-Velid el-Kureşi el-Mahzumi, Velid'in oğlu, Halid b. Velid 'in abisidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Velid b. Velid b. Velid isminin olduğunu öğrenince Velid'i, rab mı edindiniz buyurarak Abdullah ismini ile değiştirmiştir**[167]**.

Abdurrahman el-Ensari (r.a): Babasının el-Kasım olarak verdiği ismi Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdurrahman ismi ile değiştirmiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Ebu'l-Kasım künyesini kullanmayı yasaklamıştır[168].

Abdurrahman el-Eşcai (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Mahşi b. Humeyyir'in ismini Abdullah olarak değiştirmiştir[169].

Abdurrahman b. Ebu Sebre (r.a): Abdurrahman b. Ebu Sebre Yezid b. Malik el-Cufi'nin Aziz olan ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) "ancak Aziz olan, Allah'tır" buyurarak Abdurrahman ismi ile değiştirmiştir[170].

---

[163] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, s. 137.
[164] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, II, s. 317.
[165] Mustafa Fayda, "Abdullah b. Selâm," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 134.
[166] Ebü'l-Hasen Ahmed b. Yahyâ b. Câbir b. Dâvûd el-Belâzürî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, C. I, Beyrut, t.y., s. 204.
[167] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, III, s. 232
[168] Buhârî, "Edeb", 105-106.
[169] İbnu'l-Esir, *Usdu'l-Ğâbe*, V, s. 112.
[170] İbn Abdulberr, *el-İstiab*, II, s. 377.

Abdurrahman b. Karib (r.a): Abdurrahman b. Karib el-Absi'nin Rabî ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdurrahman ismi ile değiştirmiştir[171].

Abdurrahman b. Malik (r.a): Abdurrahman b. Mâlik b. Şeddad ed-Dari'nin Urve (kulp) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdurrahman olarak değiştirmiştir[172].

Abdurrahman b. Mukarrin (r.a): Abdurrahman b. Mukarrin b. Aiz el-Müzeni'nin Abduamr (Amr'ın kulu) olan ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdurrahman ismi ile değiştirmiştir[173].

Abdurrahman b. Said (r.a): Abdurrahman b. Said b. Yerbu el-Kureşi el-Mahzumi 'nin Sarm (sert) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdurrahman ismi ile değiştirmişti[174].

Abdulcabbar b. Abdülahris (r.a): Ebu Ubeyd el-Hadesi 'nin Cabbar b. Haris ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdulcabbar ismini ile değiştirmiştir[175].

Abdülkayyum (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Ebu Raşid el-Ezdi'nın mevlasının Kayyum (her şeyin varlığı ona bağlı) ismini Abdülkayyum ismini ile değiştirmiştir[176].

Afîf (r.a): Afif en-Nasri'nin Azib (azab eden) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Afîf (affeden) ismi ile değiştirmiştir[177].

Akil b. Bükeyr (r.a): Akil b. Bükeyr b. Abd el-Kinani el-Veysi'nin Gafil ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Akil ismi ile değiştirmiştir[178].

Amr (r.a): Cial b. Süraka ed-Damri'nin Cuayl ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) hendek savaşı sırasında gayretli bir şekilde yardım ettiği sırada Amr ile değiştirmiştir[179].

Ankude (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Anbe'nin ismini Ankude ismi ile değiştirmiştir[180].

---

[171] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, s. 393-394.
[172] İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, III, s. 266.
[173] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 291.
[174] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, V, s. 171.
[175] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 225.
[176] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, III, s. 409.
[177] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 420-421.
[178] Zehebî, *Siyeru Alâmi'n-Nübelâ*, I, s. 185.
[179] İbn Sâd, *et-Tabakâtü'l-Kübra*, IV, s. 231.
[180] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VIII, s. 280.

Asım (r.a): Asram eş-Şakari'nin kölesinin Asram (kesik) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Zürâ (verim) ile değiştirmiş ve Asım lakabını vermiştir[181].

Bekr b. Cebele (r.a): Bekir b. Cebele b. Vail el-Kelbi 'nin Abduamr (Amr'ın kulu) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Bekir ismi ile değiştirmiştir[182].

Bekr b. Habib (r.a): Bekr b. Habib el-Hanefi'nin Berber ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Bekr isimi ile değiştirmiştir[183].

Beşir (r.a): Beşir el-Hârisi'nin Ekber (en büyük) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Beşir (müjde veren) ismi ile değiştirmiştir[184].

Beşir b. Mabed (r.a): Beşir b. Mabed es-Sedusi ve lakabı İbn el-Hasasiyye, Zahm (sıkıntı) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Beşir (müjde veren) ismi ile değiştirmiştir[185].

Beşir b. Akraba el-Cüheni (r.a): Beşir b. Akraba el-Cüheni, Künyesi Ebu'l-Yeman'ın Bahir ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Beşir ismi ile değiştirmiştir[186].

Cemile bt. Ömer (r.a): Cemile bt. Ömer b. Hattâb 'ın Âsiye (isyan eden) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cemile (güzel) ismi ile değiştirmiştir[187].

Cüveyriye bt. Haris (r.a): Cüveyriye bt. Haris b. Ebu Dırar el-Müstalikıyye Peygamber Efendimizin (s.a.v) eşidir. Berre (iyi, temiz, arınmış) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cüveyriye (küçük kız) ismi ile değişirmiştir[188].

Ebyad (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Esved (siyah) ismini Ebyad (beyaz) ile değiştirmiştir[189].

Habib b. Habib (r.a): Habib b. Habib b. Mervan et-Temimi el-Mazini 'nin Bağid (uzak) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Habib (sevilen) ismi ile değiştirmiştir[190].

---

[181] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, I, s. 139.
[182] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 302.
[183] İbn Hacer, *el-İsâbe*, I, s. 287.
[184] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, I, s. 155.
[185] İbn Abdulberr, *el İstiab*, I, s. 253.
[186] İbn Sâd, *et-Tabakâtü'l-Kübra*, IX, s. 432.
[187] Müslim, "Âdâb", 15.
[188] Rıza Savaş, "Cüveyriye bint Hâris", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. VIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 146.
[189] İbn Hacer, *el-İsâbe*, I, s. 25.
[190] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, I, s. 283.

Halal (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Haram ismini Halal ismi ile değiştirmiştir[191].

Hasan b. Ali (r.a): Hasan b. Ali b. Ebu Talib el-Kureşi el-Haşimi el-Medeni Peygamber Efendimizin (s.a.v) torunu ve Hz. Ali (r.a) ile Hz. Fatıma'nın (r.a) oğludur. Doğduğu zaman yedinci gün Peygamber Efendimiz (s.a.v) akika kestirmiş, saçını kestirip sadaka verdirmiştir. Harb (savaş) ismini Hasan (güzel) ismi ile değiştirmiştir. Künyesi ise Ebu Muhammed dir[192].

Hassane el-Müzeniyye (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cessame ismini Hassane ismi ile değiştirmiştir[193].

Hazn b. Ebu Vehb (r.a): Hazn b. Ebu Vehb b. Amr el-Kureşi el-Mahzumi 'nin Hazn (engebeli, toprağı sert olan arazi) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Sehl (toprağı gevşek, düz, rahat olan arazi) ismi ile değiştirmiştir. Hazn b. Ebu Vehb ismini değiştirmeyi kabul etmemiş ve "hazunet, (ailemizde kabalık ve sertlik) eksik olmadı" demiştir[194].

Hişam (r.a): Şihab (alev) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Hişam (cömert) ismi ile değiştirmiştir[195].

Hüseyin b. Ali (r.a): Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib el-Kureşi el-Haşimi Künyesi Peygamber Efendimizin (s.a.v) torunu ve Hz. Ali (r.a) ile Hz. Fatıma'nın (r.a) oğludur. Doğduğu zaman yedinci gün Peygamber Efendimiz (s.a.v) akika kestirmiş, saçını kestirip sadaka verdirmiştir. Harb (savaş) ismini Hüseyin (güzel) ismi ile değiştirmiştir. Künyesi ise Ebu Abdullahdır[196].

Hüseyin b. Urfuta (r.a): Hüseyin b. Urfuta b. Nadle el-Esdi el-Fakasi'nin Huseyl ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Hüseyin ismi ile değiştirmiştir[197].

el-İslam es-Sülemi (r.a): Muttarih b. Cendele ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v.) Muttarih b. el-İslam ismi ile değiştirmiştir[198].

---

[191] Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, III, s. 471.
[192] Zehebî, *Siyeru Alâmi'n-Nübelâ*, III, s. 246.
[193] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VIII, s. 93-94.
[194] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, III, s. 102; Buhârî, "Edeb", 107.
[195] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 592.
[196] Ruhi Fığlalı, "Hüseyin," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. IVIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 518.
[197] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 23.
[198] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 106.

İsmet b. Kays (r.a): İsmet b. Kays el-Hevzeni'nin Üsayye ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) İsmet ismi ile değiştirmiştir[199].

Kesir b. Salt (r.a): Kesir b. Salt b. Madikerb el-Kindi 'nin Kalil (az) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Kesir (çok) ismi ile değiştirmiştir. Künyesi ise Ebu Abdullah'tır[200].

Leyla es-Sedusiyye (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cehdime ismini Leyla ismi ile değiştirmiştir[201].

Maruf (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Nekre (bilinmeyen) ismini Maruf (bilinen) ismi ile değiştirmiştir[202].

Mahşi b. Humeyyir (r.a): Mahşi b. Humeyyir el-Eşcai 'nin Mahşi ismi Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdullah ismi ile değiştirmiştir[203].

Meserra (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Gayra'nın ismini Meserra (sevinçler) ismi ile değiştirmiştir[204].

Meymune bt. el-Haris (r.a): Meymune bt. el-Haris b. Hazn el-Hilaliyye Peygamber Efendimizin (s.a.v) eşidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) onun Berre (iyi, temiz, arınmış) ismini Meymune (bereketli) ismi ile değiştirmiştir[205].

Muhacir b. Ebu Ümeyye (r.a): Muhacir b. Ebu Ümeyye b. el-Muğire el-Kureşi el-Mahzumi 'nin Velid ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Muhacir ismi ile değiştirmiştir[206].

Muhammed b. Halife (r.a): Muhammed b. Halife b. Amir'in Abdumenat (menatın kulu) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Muhammed (övülmüş) ismi ile değiştirmiştir[207].

Muhassin b. Ali (r.a): Muhassin b. Ali b. Ebu Talib el-Kureşi el-Haşimi Peygamber Efendimizin (s.a.v) torunu ve Hz. Ali (r.a) ile Hz. Fatıma'nın (r.a) oğludur.

---

[199] İbn Abdulberr, *el İstiab*, III, s. 179.
[200] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, VII, s. 93.
[201] İbn Sâd, *et-Tabakâtü'l-Kübra*, IX, s. 54.
[202] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 152.
[203] İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, III, s. 405.
[204] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, VII, s. 250.
[205] Zehebî, *Siyer'u Alâmi'n-Nübela,* II, s. 243.
[206] Zekeriya Güler, "Muhâcir b. Ebû Ümeyye", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 389.
[207] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 12.

Harb (savaş) ismini Muhassin/Muhsin (güzel) ismi ile değiştirmiştir. Hz. Ali ve Hz. Fatma'nın, Hasan ve Hüseyin'den sonraki oğludur. Hz. Peygamber, Hz. Ali'nin ona verdiği ismi değiştirmiştir[208].

Mukarreb (r.a): Esved b. Abs b. Esma b. Temim 'in Esved ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) el-Mukarreb ismi ile değiştirmiştir[209].

Muta (r.a): Mesud b. ed-Dahhak b. Adiy el-Lahmi 'nin Mesud ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Muta (itaat edilen) ismi ile değiştirmiştir[210].

Muti b. Amir (r.a): Muti b. Amir b. Avf el-Kelabi 'nin Asi (isyan eden) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Muti (itaat eden) ismi ile değiştirmiştir[211].

Mükrem (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Mühan ismini Mükrem ismi ile değiştirmiştir[212].

Münbais (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Müzdaci (yan yatan, tembel) ismini Münbais (işe koyulan, ayakta duran) ismi ile değiştirmiştir[213].

Müslim (r.a): Müslim el-Kureşi 'nin Gurab (karga) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Müslim ismi ile değiştirmiştir[214].

Naciye b. Cündeb (r.a): Naciye b. Cündeb b. Umeyr el-Eslemi'nin Zekvan ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Naciye (kurtulmuş) ismi ile değiştirmiştir[215].

Raşid b. Abdurabbih (r.a): Raşid b. Abdurabbih es-Sülemi 'nin Zalim ismin Peygamber Efendimiz (s.a.v) Raşid ismi ile değiştirmiştir[216].

Said b. Yerbu (r.a): Said b. Yerbu b. Ankese el-Kureşi el-Mahzumi' nin Sarm ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Said ismi ile değiştirmiştir[217].

Sehl b. Sâd (r.a): Sehl b. Sâd b. Malik el-Ensari es-Saidi'nin Hazn (engebeli, toprağı sert olan arazi, üzüntü) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Sehl (toprağı

[208] Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, II, s. 189.
[209] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, V, s. 227.
[210] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 84.
[211] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, VI, s. 194.
[212] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 174.
[213] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VI, s. 177.
[214] Buhârî, *el-Edebü'l-Müfred*, s. 201.
[215] Buhârî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, VIII, s. 3.
[216] İbn Abdulberr, *el İstiab*, II, s. 83.
[217] Buhârî, *el-Edebü'l-Müfred*, s. 201.

gevşek, düz, rahat olan arazi) ismi ile değiştirmiştir. Künyesi ise Ebu'l-Abbas olarak bilinmektedir[218].

Selm (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Harb (savaş) ismini Selm ismi ile değiştirmiştir[219].

Sirac et-Temimi (r.a): Peygamber Efendimiz (s.a.v) Feth ismindeki mescidi aydınlatan bir kölenin ismini Sirac (kandil) ismini vermiştir[220]. Künyesi ise Ebu Mücahit'tir.

Süleyman b. Surad (r.a): Süleyman b. Surad b. Cevn el-Huzai'nin Yesar ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Süleyman ismi ile değiştirmiştir. Künyesi ise Ebu'l-Mutarrif'tir[221].

Sürrak (r.a): Sürrak b. Esed el-Cüheni 'nin Hubab (şeytan) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Sürak ismi ile değiştirmiştir. Lakabı ise el-Ensari ed-Düeli olarak bilinmektedir[222].

Şerid b. Süveyd (r.a): eş-Şerid b. Süveyd es-Sekafi el-Hicazi'nin Mâlik isminin yerine Peygamber Efendimiz (s.a.v) Şerid (açarak kurtulan) ismini vermiştir[223].

Tayyib b. Abdullah (r.a): Tayyib b. Abdullah b. Ruzeyn ed-Dari'nin Tayyib (çok temiz) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Abdurrahman ismi ile değiştirmiştir[224].

Utbe b. Abd (r.a): Utbe b. Abd es-Sülemi 'nin Atele (şiddet) ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Utbe ismi ile değiştirmiştir. Künyesi ise Ebu'l-Velid 'dir[225].

Yafur b. Şihâb (r.a): Ebu Manzur künyesi le bilinen Yezid 'in ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Yafur ismi ile değiştirmiştir[226].

---

[218] Zehebî, *Siyer'u Alâmi'n-Nübelâ,* III, s. 423.
[219] İbn Hacer, *el-İsâbe*, III, s. 117.
[220] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 382.
[221] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, V, s. 196.
[222] İbn Hacer, *el-İsâbe*, V, s. 39.
[223] Erdinç Ahatlı, "Şerîd b. Süveyd," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXXVIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 582.
[224] İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, III, s. 266.
[225] Abdulberr, *el İstiab*, III, s. 150.
[226] İbn Hacer, *el-İsâbe*, VII, s. 347.

Zeyneb bt. Ebu Seleme (r.a): Zeyneb bt. Ebu Seleme b. Abdülesed el-Kureşiyye el-Mahzumiyye Peygamber Efendimizin (s.a.v) eşi Ümmü Seleme'nin, kızıdır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) onun Berre (iyi, temiz, arınmış) ismini Zeyneb ismi ile değiştirmiştir[227].

Züeyb b. Şusem (r.a): Züeyb b. Şusem b. Kurt et-Temimi el-Anberi'nin Külah ismini Peygamber Efendimiz (s.a.v) Züeyb (mücevher) ismi ile değiştirmiştir[228].

2.4. PEYGAMBER EFENDİMİZİN YASAKLADIĞI İSİMLER

Peygamber Efendimizin (s.a.v.) anlam bakımından sakıncalı bulup kullanımını yasakladığı isimler aşağıda sıralanmıştır:

Melikü'l-Emlak: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) Allah'ın (c.c) en sevmediği isimler, tevhide aykırı olan isimlerdir, Melikü'l Emlak (Mülklerin Maliki) ismi ise Allah'ın (c.c) en sevmediği isimlerdendir buyurmaktadır[229]. Bu sebeple Melikü'l-Emlak Allah'a (c.c) layık bir sıfat olduğundan insanlara isim olarak verilmesini yasaklamıştır[230].

Süfyan b. Üyeyne Şahanşah isminin de Allah (c.c) tarafından sevilmediği isimlerden olduğunu söylemektedir[231]. Bu anlamdaki bütün isimlerin yasaklaması ismin lafzına değil, anlamı ile ilgilidir. İslam alimlerinden Ahkam'ül-Hâkimin (hakimlerin hâkimi), Sultan'us-Selatin (sultanların sultanı), Emir'ül-Ümera (amirlerin amiri), Kadi-i Kudat (kadıların kadısı), Hakim'ül-Hükkam (Hakimlerin hâkimi) isimlerini de yasaklanan isimlerden olduğunu söyleyenler vardır[232].

Abdülkabe: Allah'tan (c.c) başkasına kulluk anlamı taşıyan isimleri çocuklara vermek haram kabul edilmiştir. Müslümanların kutsal saydığı Kâbe gibi kelimelere abd (kul) ifadesi eklenerek isim olarak verilmesi hoş karşılanmamıştır[233].

---

[227] Buhâri, "Edeb", 108.
[228] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 211.
[229] Buhârî, "Edeb", 114.
[230] Aynî, *Umdetu'l-Kari*, XVIII, s. 267.
[231] İbn Hacer, *Feth*, X, s. 486.
[232] Aynî, *Umdetü'l- Kārî*, XIII, s. 258.
[233] Özgü Aras, "Ad Koyma", *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* C. I, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 332.

Hakem: Allah'ın (c.c) en güzel isimlerindendir. Her şeye hükmeden anlamındadır. Hükümranlık Allah'a (c.c) aittir. Bu sebeple Hakem ismini ve Ebü'l-Hakem künyesini çocuklara vermek uygun görülmemiştir[234].

Cabir b. Abdullah (r.a.) Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirmek isteyip bunu gerçekleştiremeden vefat ettiği isimler olduğunu bildirmektedir[235]. Bunlar Yalâ (büyüklenmek), Bereket (fazlalaşma), Eflah (kurtuluş). Yesar (kolaylık), Nâfi (fayda veren) isimleridir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) anlamları bu isimler gibi olan isimleri de aynı şekilde değerlendirmiştir. Bunlar gibi sıfatların başlarına elif-lam takısı eklemeden şahıs ismi olarak vermek yasaklanmamış olsa da Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tavrı uygun görmemiş ve bu anlamda isimler vermemiştir[236].

Berre: Berre isim anlam açısından güzel olmakla birlikte bu ismi taşıyan ve çevresindekilere olumsuz etkisi olduğundan dolayı hoş görülmemektedir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Berre (kusursuz, iyi, günahsız) ismini duyunca "Allah (c.c) sizin iyi olanlarınızı en iyi bilendir[237]" ayeti kerimesini hatırlatmıştır. Bu isimle kendinizi iyi zannetmeyin. "Allah (c.c) kimin iyi olduğunu herkesten daha iyi bilir"[238] buyurmaktadır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cüveyriye b. Haris'in Berre ismini değiştirdiğine "Yanından çıkan birinin Berre'nin yanından çıktı denmesini sevmiyorum"[239] buyurmuştur.

Ebu'l-Kâsım: Peygamber Efendimiz (s.a.v) isimlerinin şahıs ismi olarak verilmesini uygun görmüş, fakat Ebu'l-Kâsım künyesinin verilmesini yasaklamıştır.

Baki diye bilinen mekânda bulunduğu sırada Peygamber Efendimiz (s.a.v) ey Ebu'l-Kâsım diyerek seslenen birini duymuş, cevap verdiğinde kendisini kastetmediğini öğrenmişti. Bunun üzerine "İsmim ile isimlenin, fakat künyem ile künyelenmeyin" buyurmuştur[240].

---

[234] Selman Başaran, "Hadislerin Işığında Sahabe İsimleri", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. III, S. 3, 1991, s. 79.
[235] Ebû Dâvûd, "Edeb", 70.
[236] Aynî, *Umdetu'l-Kari*, XVIII, s. 268.
[237] Necm, 53/32.
[238] Müslim, "Adab", 19.
[239] Müslim, "Adab", 16.
[240] Buhârî, "Menakıp", 20.

Ayni'nin bildirdiğine göre; Muhammed İbni Şirin, İbrahim en-Nehai, İmam-ı Şafi'nin "ismi Peygamber Efendimizin (s.a.v) isimlerinden olsun veya olmasın Ebü'l-Kâsım künyesini vermek helal olmaz" şeklinde açıklamaları vardır[241].

Kur'an ve Sure İsimlerini çocuk ismi olarak vermek uygun görülmemiştir. Suheyli'den nakledildiğine göre İmamı Malik Yasin isminin çocuklara verilmesinin mekruh olduğunu ileri sürmektedir. Taha ve Yasin isimlerinin Peygamber Efendimize (s.a.v) ait olduğuna dair bir delil olmadığı bildirilmektedir[242].

2.5. PEYGAMBER EFENDİMİZİN ÇOCUKLARININ İSİMLERİ

Türk toplumunun İslamiyet'i kabulünden günümüze kadar Peygamber Efendimize (s.a.v) duyulan muhabbetten dolayı, onun ve ehli beytinin isimleri her zaman en çok verilen isimler arasındadır[243].

Ahmed (en çok övülen), Mahmud (övülmüş), Muhammed (övülmeye layık), Mustafa (seçilmiş), Mahi (küfrü yok eden), Haşir (onunla haşr olunan), isimleri olduğu rivayet edilmektedir[244].

Kur'ân-ı Kerim'de birçok ayeti Kerimede Peygamber Efendimizden (s.a.v) Nebiyyül Ümmi, Hâtemün Nebiyyin, Hatemül Enbiya, Seyyidül Mürselin lakapları ile hitap edilmiştir[245].

Peygamber Efendimizin (s.a.v) on bir evlilik yaptığı, vefat ettiği zaman ise dokuz hanımı olduğu bilinmektedir. Hanımlarının Hz. Hatice (r.a), Hz. Aişe (r.a), Hz. Hafsa (r.a), Hz. Sevde (r.a), Hz. Ümmü Habibe (r.a), Hz. Ümmü Seleme (r.a), Hz. Zeyneb (r.a), Hz. Cüveyriye (r.a), Hz. Meymune (r.a), ve Hz. Safiyye (r.a) annelerimiz olduğu bilinmektedir[246]. Hanımlarından Hz. Hatice (r.a) ve Hz. Mariye (r.a)'den

---

[241] Aynî, *Umdetu'l-Kari*, IX, s. 328.
[242] İbn Kayyım el-Cevziyye, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyûb ez-Züraî ed-Dımaşkī el-Hanbelî, *Kuran ve Sünnete Göre Çocuk Ahkamı*, çev. Mahmut Kısa, Kitap Dünyası Yayınları, Konya, 2014, s. 159.
[243] Kadir Canatan, "Türkiye'nin İsim Haritasının Temeli Olarak Ehli Beyt Sevgisi", *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergis*i, S. 62, 2012, s. 234.
[244] Köksal, *İslâm Tarihi*, I, s. 18.
[245] Hatice Arslan, "Hz. Peygamber'in (S.A.V) Verdiği Veya Değiştirdiği İsim Lakap Ve Künyeler", Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015, s. 8.
[246] Muhammed b. Habîb el-Hâşimî, *el-Muhabber*, Dârü'l-Âfâkı'l-Cedîde, Beyrut, t.y., s. 99.

çocukları[247] olduğu, diğer hanımlarından çocuğu olmadığı, bazı hanımlarının önceki eşlerinden çocuklarının olduğu belirtilmektedir[248].

Peygamber Efendimizin (s.a.v)'in Hz. Hatice'den (r.a) erkek olarak Kâsım ve Abdullah, kız olarak Zeyneb, Rukiye, Ümmü Gülsüm ve Fatıma isminde altı çocuğu dünyaya gelmiştir[249]. Hz. Mariye (r.a)'den ise İbrahim isminde bir erkek çocuğu dünyaya gelmiştir[250].

Hz. Kâsım (r.a): Ayıran, bölen, taksim eden[251] anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) ile evliliğinden Mekke'de dünyaya gelen ilk çocuğudur. Medine'ye hicretten yirmi yedi yıl önce 596 yılında dünyaya gelmiştir. Peygamber Efendimizin (s.a.v) halası Hz. Safiye'nin kölesi Hz. Selma (r.a) Hz. Hatice'nin (r.a) ebeliğini yaptığı ve doğan çocuğu için Peygamber Efendimiz (s.a.v) akika kurbanı kestiği rivayet edilmektedir[252].

Hz. Hatice (r.a) oğluna dedesi Abdü'l Uzza'nın ismini vermişti. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu ismin yerine Kâsım (paylaştıran, taksim eden) ismini vermiş ve "Ben, Kâsım (taksim yapan)'ım"[253] buyurmuştur. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ilk doğan oğlunun ismi ile Ebu Kâsım olarak künyelenmiştir[254]. Hz. Kâsım (r.a)'ın henüz çocuk yaşta iken vefat ettiği rivayet edilmektedir[255].

Hz. Zeyneb (r.a): Değerli taşlar, mücevherler[256] anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) ile evliliğinden Mekke'de dünyaya gelen ilk kız çocuğudur[257]. Peygamberlik görevi verilmeden önce 600 yılında dünyaya geldiği ileri sürülmektedir[258]. Doğan çocuğu için Peygamber Efendimizin (s.a.v) akika kurbanı kestiği rivayet edilmektedir[259].

---

[247] Muhammed Hamidullah, *İslâm Peygamberi*, Beyan Yay., İstanbul, 2011, s. 69.
[248] Kevser Özdoğan, *Hz. Peygamber'in Çocukları*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013, s. 82.
[249] Hişâm b. Muhammed el-Kelbî, *Cemheretü'n-neseb*, Beyrut, 1986, s. 30.
[250] Belâzuri, *Ensâbu'l Eşrâf*, I, s. 539.
[251] Nevin Meriç, Abdurrahman Dilipak, Asiye Dilipak, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, Risale Yayınları, 1996, s. 74.
[252] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, 282.
[253] Müslim, "Adab", 2131.
[254] İbni Hacer, *el-İsâbe*, III, s. 265.
[255] Belâzuri, *Ensâbu'l Eşrâf*, I, s. 486.
[256] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 163.
[257] Hatice Kübra Taşçı, "Hz. Peygamber'in Büyük Kızı Hz. Zeyneb'in Hayatı", Rize Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012, s. 8.
[258] İbn Kesir, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, C. IV, Dârü'l-Maarife, Beyrut, 1971, s. 581.
[259] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, 282.

Hz. Zeyneb (r.a) Peygamberlik gelmeden önce teyzesi Hale ile Rebi b. Abdü'l-Uzza'nın oğlu Ebul Âs ile evlendiği[260] ve Ali ve Ümame isminde iki çocuğu olduğu[261] ve Hicretin 8. Yılında vefat ettiği, Baki kabristanına defnedildiği[262] rivayet edilmektedir[263].

Hz. Rukiye (r.a): Büyü, sihir, efsun[264] anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) ile evliliğinden Mekke'de dünyaya gelen ikinci kız çocuğudur[265]. Peygamberlik görevi verilmeden önce 604 yılında dünyaya geldiği ileri sürülmektedir[266]. Doğan çocuğu için Peygamber Efendimizin (s.a.v) akika kurbanı kestiği rivayet edilmektedir[267].

Hz. Rukiye (r.a), Utbe b. Ebu Leheb ile nişanlanmış fakat Müslüman olmayı kabul etmediği ve babası Ebu Leheb ve annesi Ümmü Cemil hakkında Tebbet suresi indirildikten sonra onların ısrarı üzerine evlenmeden ayrılmıştır[268].

Daha sonra Mekke'de Hz. Osman ile evlenen Hz. Rukiye (r.a) 615 yılında birlikte Habeşistan'a hicret etmiştir[269]. Abdullah isminde bir oğlu dünyaya gelmiş fakat küçük yaşta iken, annesi Hz. Rukiye (r.a) ise hicretin ikinci yılında Bedir savaşı kazanıldığı müjdesi geldiği zaman vefat etmiştir[270].

Hz. Ümmü Gülsüm (r.a): Yuvarlak, dolgun yüzlü[271] anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) ile evliliğinden Mekke'de dünyaya gelen üçüncü kız çocuğudur. Peygamberlik görevi verilmeden önce dünyaya geldiği rivayet edilmiş, tarihi hakkında ise ihtilaf vardır. Doğan çocuğu için Peygamber Efendimizin (s.a.v) akika kurbanı kestiği rivayet edilmektedir[272].

---

[260] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, VIII, s. 30.
[261] Celâl Yeniçeri, *Peygamber, Devlet Başkanı, Aile Reisi Hz. Muhammed Yaşadığı ve Yön Verdiği Hayat*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001, s. 192.
[262] Belâzuri, *Ensâbu'l Eşrâf*, I, s. 485.
[263] İbn Kesir, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, IV, s. 610.
[264] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 117.
[265] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, VII, s. 115.
[266] İbn Abdulberr, *el İstiab*, IV, s. 1839.
[267] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 282.
[268] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, VII, s. 115.
[269] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 305.
[270] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, VII, s. 115.
[271] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 55.
[272] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 282.

Hz. Ümmü Gülsüm (r.a) Ebu Leheb 'in 424 oğlu Uteybe ile nişanlanmış, Müslüman olmadığı ve babası Ebu Leheb ve annesi Ümmü Cemil hakkında Tebbet suresi indirildiği için ayrılmak zorunda kalmıştır[273].

Hz. Ümmü Gülsüm (r.a) Hz. Osman ile hicretin ikinci yılında nikahlanmışlardır[274]. Hz. Osman (r.a), Peygamber Efendimizin (s.a.v) kızı vefat etikten sonra diğeriyle nikahlandığı için Zinnureyn lakabıyla anılmaktadır[275]. Çocuk sahibi olamayan Hz. Ümmü Gülsüm (r.a), hicretin dokuzuncu yılında Medine'de vefat etmiştir[276].

Hz. Fâtıma (r.a): Sütten kesilmiş, çocuğunu sütten kesmiş kadın[277] veya kendisi ve zürriyeti cehennemden uzak kılınmış[278] anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) ile evliliğinden Mekke'de dünyaya gelen dördüncü kız çocuğudur. Hicretten on sekiz yıl önce 605 yılında dünyaya geldiği rivayet edilmektedir[279].

Hz. Fâtıma Ümmü Ebiha (babasının annesi), Zehra (beyaz, parlak ve aydınlık yüzlü), Betül (iffetli ve namuslu) lakaplarıyla da anılmaktadır[280].

Hicretin ikinci yılında Hz. Ali (r.a) ile evlenen Hz. Fatıma'nın Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hz. Muhassin ile Hz. Ümmü Gülsüm ve Hz. Zeyneb adlarında çocukları dünyaya gelmiştir. Hz. Fatıma (r.a), Peygamber Efendimizin (s.a.v) vefatından beş buçuk ay sonra 632 yılında Medine'de vefat etmiştir[281].

Hz. Abdullah (r.a): Allah'ın (c.c) kulu[282] anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Hz. Hatice (r.a) ile evliliğinden ve Peygamberlik görevi verildikten sonra Mekke'de dünyaya gelen altıncı çocuğudur. Doğan çocuğu için Peygamber

[273] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, VIII, s. 37.
[274] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, VII, s. 374.
[275] İbn Kudâme, *el-Muğni*, s. 90.
[276] Zahiri, *Cevamiü Siretin-Nebeviyye*, çev. Mehmet Sait Arı, Çıra Yayınları, İstanbul, 2014, s. 32.
[277] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 163.
[278] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 51.
[279] Yaşar Kandemir, "Fâtıma", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 219.
[280] Ahmed b. Abdillâh b. İshâk el-İsfahânî Ebu Nuaym, *Hilyetü'l Evliya*, C. II, çev. Hüseyin Yıldız, Ocak Yayınları, 2015, s. 39.
[281] Yaşar Kandemir, "Fâtıma", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 219.
[282] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 2.

Efendimiz (s.a.v) akika kurbanı kestiği rivayet edilmektedir. Hz. Abdullah (r.a)'a Tayyib (iyi, güzel, çok temiz) ve Tahir (temiz, pak) lakapları verilmiştir[283].

Peygamber Efendimizin (s.a.v) iki oğlu da küçük yaşta vefat etmesi üzerine As b. Vail "O soyu kesik oğulları yaşamıyor"[284] dediği için Kevser suresi nazil olmuş ve surede "Biz sana kevseri verdik"[285] ayeti ile Peygamber Efendimiz (s.a.v) teselli edilmiştir[286].

Hz. İbrahim (r.a): Halkların babası, inananların babası[287] anlamındadır. Hz. İbrahim hicretin sekizinci yılımda Peygamber Efendimiz (s.a.v) ve Mariye el-Kıbti ile evliliğinden Medine'de dünyaya gelmiştir[288]. Doğumunun yedinci gününde akika kurbanı kestiği, başını tıraş ettirip ağırlığı kadar sadaka verdiği ve ismini verdiği nakledilmektedir[289]. Hz. İbrahim henüz süt emme yaşında iken Medine'de vefat etmiş, Baki mezarlığına defnedilmiştir[290].

[283] İbn Abdulberr, *el-İstiab*, IV, s.1819.
[284] İbn Manzûr, *Lisanül Arab*, II, s. 262.
[285] Kevser, 108/1
[286] İbn Hacer, *el-İsâbe*, III, s. 265.
[287] Meriç, *Ansiklopedik İsim Sözlüğü*, s. 64.
[288] İbn Abdülber, *el-İstiab*, I, s. 54.
[289] Tirmizî, "Edeb", 2832.
[290] İbn Kesir, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, IV, s. 615.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GÜNÜMÜZDE ÇOCUKLARA İSİM VERME

Müslüman toplumlarda çocuklara verilen isimlerin genellikle dini içerikli olduğu görülmektedir. Bunlar Kur'ân-ı Kerim'de geçen kelimeler, Allah'ın (c.c) Esma'ül Hüsna olan isimleri, Peygamber isimleri İslam tarihindeki meşhur şahıs isimleri, Peygamber Efendimizin (s.a.v) ve ailesinin isimleri, ashabı kiramın isimleri, kutsal mekân isimleri, mübarek ay ve gün isimleri şeklinde olduğu görülmektedir.

3.1. ANLAMI ARAŞTIRILMADAN İSİM VERİRKEN YAPILAN YANLIŞLIKLAR

Toplumsal hayatımızda yaşanan sosyal, kültürel ve siyasal değişimler çocuklarımızın isimlerine de yansımaktadır. Geleceğimiz, umudumuz, ümidimiz, Müslüman neslimizin devamını sağlayacak olan yavrularımıza verilen isimler her geçen yıl farklılıklar göstermektedir. Ülkemizde 1930'lu yıllarda öz Türkçe olarak Mete, Tekin, Teoman, Olcayto, Alp, Olcay gibi isimler verilirken, 1970'den sonra çocuklara Barış, Deniz, Devrim, Alperen gibi isimler yer aldı. 1980'den sonra Berk, Melis Melisa, gibi isimler öne çıkmaya başladı. 2000 yıllarında ise daha önce sık kullanılmayan isimler hayatımıza girmeye başladı. Örneğin Acun, Andaç, Ahsen, Asutay, Armağan, Bayhan, Bars, Çelen, Darcan, Canel, Erem, Güçhan, Çetin Ener, Güntan, Girgin, Kayhan, Pamir, Pars, Oflaz, Renan, Sazak, Pozan, Saner, Songur Serter, Utku, Uçkan, Utkan, Ulaç, Uzay, Zorlu, Ülker isimleri gibi[1]. Anlam bakımından inancımıza, örfümüze ve çocuğun duygusal gelişimine olumsuz etkisi yoksa bu gibi isimlerin verilmesinde mahsur görülmemiştir.

Aynı zamanda günümüzde iletişim araçlarının gelişmesi ile farklı kültürlerin ve dinlerin etkisi ile verilen isimlerin Müslüman çocuklarında da görmekteyiz. Bazen de Müslüman kimliğini belirten isimlerin verilmesinden kaçınıldığına şahit olmaktayız. Bunun en bariz örneğine İslama fobi oluşturmak için kasıtlı olarak yapılan terör eylemlerinde Müslüman isimlerinin kullanılmasıdır. Ailelerin, çocuklarının ileride yurtdışında yaşama ihtimaline karşı Muhammed, Usame gibi isimleri

[1] Damla Kayayerli, "Çocuğunuzu Doğduğuna Pişman Etmeyin", *Sabah Gazetesi*, 04 Kasım 2012.

vermekten kaçındığını görmekteyiz. Bizlerde yurtdışı seyahatlerimizde Müslüman olmayan ülkelere giriş yaptığımız andan itibaren pasaport kontrollerinde bu gibi isimleri olan Müslüman bireylere karşı ekstra güvenlik tedbiri alınıp farklı muamelede davranıldığına tanıklık etmekteyiz.

Televizyon programları ile uydu aracılığı ile dünyadaki bütün kanallara erişim kolaylığı ve internet kullanımın ülkenizde aktif hale gelmesi, farklı kültürlerden etkileşimi hızlandırmış, bu kültürlere sempati duyularak batılı ülkelerdeki isimler çocuklara verilmeye başlanmıştır.

İnternet ortamındaki yayıncılık yeterince kontrol altına alınamadığı için isteyen herkes çocuk isimleri konusunda site hazırlayıp, anlamı araştırılmadan doğru olmayan kaynaklardan kopyalanarak anlamı bilinmeyen isimler oluşmaya başlamıştır. Genellikle bu isimler cennet ve Kur'an-ı Kerim ile ilişkilendirilerek ebeveynler yanlış yönlendirilmeye başlanmıştır.

Son yıllarda ülkemizde şahıs isimleri konuda akademik olarak çalışmalar yapılarak farklı yöntemler ortaya atılmaktadır. Örneğin insanın ismini oluşturan her bir harfe farklı anlamlar yükleyerek isimlerin taşıyan kişinin karakterini oluşturduğu iddia edilmektedir. Ve daha sonra bu karakter kişin kaderine dahi etki ettiğini savunanlar olmuştur. Harflere verilen bu anlamların hiçbir bilimsel açıklaması bulunmayıp o kişinin ifadelerinden ileri gitmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle isimlere harflerinden oluşan karakter yüklemesi yapılması bir anlam ifade etmemektedir. Bu şekilde pek geçerliliği olmayan tezlere dayanarak internet ortamında isimler baz alınarak yapılan falcılık siteleri çoğalmaya başlamış ve takipçi sayıları giderek artmaktadır.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün sunduğu isim istatistiklerinin genelini incelediğimiz zaman toplumumuzda çocuklara verilen isimlerin genellikle dini içerikli olduğu görülmektedir. Bu isimler Kur'ân-ı Kerim'de geçen kelimeler, İslam tarihindeki şahıs isimleri, Peygamber Efendimizin (s.a.v) ve ailesinin isimleri, ashabı kiramın isimleri, kutsal mekân isimleri, mübarek ay ve gün isimleri gibi görülmektedir.

Bu konuda dikkat edilmesi gereken Kur'ân-ı Kerim'de geçen her kelimenin güzel anlamlı isim olmayacağı, Allah (c.c) bütün isimlerinin ve sıfatlarının şahıs ismi olarak verilemeyeceği, sahabe isimlerinden bazılarının Peygamber Efendimiz (s.a.v)

tarafından anlam açısından uygun olmadığı için değiştirilmiş olduğudur. Bu isimler yeteri kadar bilinmediği için günümüzde de çocuklarımıza verilmeye devam edilmektedir.

Toplumumuzda çocuklara aile büyüklerinin ismini verme geleneği benimsendiği için, büyüklerimizin anlamı hoş olmayan isimleri nesiller boyu devam etmektedir.

Maalesef son yıllarda gördüğümüz yanlış bir uygulama da Kur'ân-ı Kerim'den rastgele bir sayfa açıp göze çarpan ilk kelime seçilerek bu kelimeyi çocuklarına isim olarak verilmesidir.

3.2. ANLAMI BAKIMINDAN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN İSİMLER

Çocuk isimleri arayan ebeveynlere faydalı olması için hayatta en kıymetli varlıkları olan çocuklarına, anlam açısından onları duygusal ve toplumsal hayatta olumsuz etkileyebilecek, Peygamber Efendimizin yasakladığı ve değiştirdiği isimlerle aynı anlamı taşıyan isimleri araştırılmıştır. Bu çalışmadaki isimlerin anlamları Türk Dil Kurumu Sözlüğü[2] ve Arapça sözlükten[3] faydalanılarak verilmiştir. Bu isimlerin kullanım sıklığını ise Türkiye İstatistik Kurumu isim istatistikleri[4] incelenerek hazırlanmıştır.

Alev: Yanan maddelerin veya gazların türlü biçimlerde uzanan ışıklı dili anlamındadır. Mecusilerin ateşi kutsal görmelerinden ötürü İslamiyet'ten sonra Peygamber Efendimizin (s.a.v) ateş ve alev anlamındaki isimleri değiştirmiştir[5]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Alev isimli 18.893 kişi vardır.

Aleyna: Tek bir kelime olarak anlamı olmayıp Arapçada alâ ve na edatlarının birleştirilmesinden meydana gelmiştir. Üzerimize anlamına gelmektedir. Şahıs ismi olarak bir anlamı yoktur. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2001-2010 yılları arasında doğanlara en çok verilen 50 kadın ismim sıralamasında 17. sıraya yükselmiştir.

[2] Türk Dil Kurumu Sözlüğü, çevrimiçi: http://www.tdk.gov.tr/index, 26 Eylül 2018.
[3] Almaany Arapça Sözlük, çevrimiçi: https://www.almaany.com, 26 Eylül 2018.
[4] Türkiye İstatistik Kurumu, çevrimiçi: http://www.tuik.gov.tr/TuikCocuk/Start.do 26 Eylül 2018.
[5] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 592.

Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre ise Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Aleyna isimli 61.217 kişi vardır.

Arin: Kürtçede Ateşten olan, ateşcik anlamındadır. Mecusilerin ateşi kutsal görmelerinden dolayı İslamiyet'ten sonra Peygamber Efendimizin (s.a.v) ateş ve alev anlamındaki isimleri değiştirmiştir[6]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Arin isimli 3. 884 kişi vardır.

Asiye: Bu isim iki farklı anlamı vardır. Arapça olduğu için ayn harfi ile Asiye olarak asi olan, isyan eden, elif harfi ile başlayıp Âsiye olarak ise kederli üzüntülü anlamına gelmektedir. Türkçede yazım ayrımı olmadığı için hangi anlamda verildiği önemlidir. Asiye ismi Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerdendir[7]. Bu isim nüfus kütüklerine kayıtlı ve 1951-1960 yılları arasında doğanlara en çok verilen 50 kadın adı sıralamasında 23. sıradadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre ise Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Asiye isminde 95.966 kişi vardır.

Asu: Hırçın, yaramaz, haşarı anlamındadır. Peygamber Efendimiz insan tabiatına aykırı olan (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Asu isminde 977 kişi vardır.

Ateş: Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık anlamındadır. Mecusilerin ateşi kutsal görmelerinden ötürü İslamiyet'ten sonra Peygamber Efendimizin (s.a.v) ateş ve alev anlamındaki isimleri değiştirmiştir[8]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Ateş isminde 1.864 kişi vardır.

Azab: Arapçada büyük sıkıntı, eziyet anlamındadır. Eski Türkçede ise erkek hizmetçi, uşak olarak kullanılmaktadır. Kur'ân-ı Kerim'de geçen bir kelime olduğu için isim olarak verildiği düşünülmektedir. Çocuğun karakterine olumsuz etkisi olabileceğinden daha güzel anlamlı bir isim seçilebilir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Azab isminde 18 kişi vardır.

Aziz-Azize: Sevgide en üstün tutulan anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) "Aziz olan yalnızca Allah'tır" buyurmuş ve bu ismi değiştirmiştir[9]. İsmin başına

[6] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 592.
[7] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, VI, s. 194.
[8] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, II, s. 592.
[9] İbn Abdulberr, *el İstiab*, II, s. 377.

abd kelimesi getirerek Abdulaziz (Aziz olan Allah'ın (c.c) kulu) olarak verilebilir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Aziz isminde 54.524 kişi, Azize isminde ise 39.078 kişi vardır.

Berre-Berra: İyi, temiz, arınmış anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) "kendinizi temize çıkarmayın"[10] buyurarak bu ismi Zeyneb veya Cüveyriye ismi ile değiştirmiştir. Bu değişiklikte elbette bir hikmet vardır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Berre isimli 1.793 Berra isimli 19.877 kişi vardır.

Bora- Boran: Sert ve şiddetli fırtına, sis, duman, iç sıkıntısı, felaket, bela anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Bora isminde 15.042 Boran isminde ise 9.235 kişi vardır.

Buğlem: Halk arasında cenneti müjdeleyen melek anlamına geldiği söylenmesine rağmen kaynaklarda bu anlama rastlanamamıştır. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2016 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın adı sıralamasında 20.sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre ise Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Buğlem isminde 20.082 vardır.

Buse: Öpücük, öpme, öpüş anlamındadır. Çevresindeki insanlar tarafından hayat boyu bu anlamda çağırılmak bir hanım için hoş bir durum olmamaktadır. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2002 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın adı sıralamasında 22. Sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Buse isminde 56.263 kişi vardır.

Cabbar: Kuvvet ve kudret sahibi anlamındadır. Esma'ül Hüsna olan Allah'ın (c.c) simlerinden birisidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu ismi Abdulcabbar olarak değiştirmiştir[11]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Cabbar isimli 19.877 kişi vardır.

Cemre: Ateşli kömür parçası, kor şiddetli karanlık anlamındadır. Şubat ayında önce havada, sonra suda en son toprakta oluşan sıcaklığın artması. Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerdendir[12]. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2013

[10] İbn Sâd, *et-Tabakatül Kübra*, X, s. 428.
[11] İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, s. 225.
[12] Ebu Dâvud, "Edeb", 70.

yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 17. sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Cemre isimli 30.207 kişi vardır.

Ceylin: Bu kelimenin cennet kapısı anlamına geldiği söylense de Kur'ân-ı Kerim'de ve kaynaklarda bu isme rastlanmamaktadır. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2012 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 2. sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Ceylin isimli 22.489 kişi vardır.

Çetin: Sert, inatçı sarp, engelli, çözümlenmesi güç, hayırsız anlamına gelmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Çetin isimli 46.656 kişi vardır.

Dırar: Münafıkların Müslümanları bölerek birbirine düşürmek için Peygamber Efendimizin (s.a.v) Medine'ye hicreti sırasında inşa ettirdiği Küba mescidinin karşısında yaptırdıkları mescidin adıdır. Tövbe suresinde geçmektedir[13]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Dırar isimli 4 kişi vardır.

Döne- Döndü: Bir sonraki çocuk erkek olsun niyeti ile kız çocuklarına verilen bir isimdir. Oysaki çocukların cinsiyeti Allah (c.c) takdirindedir. Çocuk bu ismi kendinden sonra gelme ihtimaline karşılık ömür boyu taşımak zorunda kalacaktır. Döndü is evlenmemiş kız, gittiği yerden geri gelen, din değiştiren, dönme anlamındadır. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 1951-1960 yılları arasında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 22. sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Döne isimli 37.557 kişi Döndü isminde ise 85.002 kişi vardır.

Ecrin: Ücret, karşılık anlamındadır. Bu kelime Kur'an Kerimde birçok yerde geçmektedir. Şahıs ismi olarak bir anlam ifade etmemektedir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2013 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 3. Sıraya yükseldiği görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Ecrin isimli 79.164 kişi vardır.

[13] Tevbe, 9/107-110.

Ekber: En büyük, çok büyük anlamındadır. Yalnızca Allah (cc) için kullanılır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu ismi değiştirmiştir[14]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Ekber isimli 842 kişi vardır.

Eliflam: Arap harflerinden iki harfin birleşmiş halidir. Kur'ân-ı Kerim'de sure başlarında anlamı bilinmeyen hurufu mukatta denilen harflerdendir. İslam alimleri bu tür isimleri şahıs isimi olarak vermeyi uygun görmemişlerdir[15]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Eliflam isimli 6 kişi vardır.

Elisa: Anlamı cennetin kapısında bekleyen melek olarak söylense de bunun aslı yoktur. Yahudilikte Eski Ahit de Hz. Elyesa 'nın ismini Elisa olarak geçmektedir[16]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Elisa isimli 4.621 kişi vardır.

Esef: Esef ismi Üzüntü kaygı tasa anlamına gelmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Esef isimli 595 kişi vardır.

Esila: Arapçada ikindi vakti anlamındadır. Kur'ân-ı Kerim'de geçen bir kelimedir. Şahıs ismi olarak bir anlam ifade etmemektedir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2016 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 17.sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Esila 19.588 isimli kişi vardır.

Ezel: Başlangıcı olmayan, her zaman var olan anlamındadır. Allah (c.c) ait bir sıfat olarak kullanılmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Ezel isimli 7.887 kişi vardır.

Furkan: İyi ile kötü, doğru ile yanlış arasındaki farkı gösteren her şey anlamındadır. Kur'an-ı Kerimin bir ismidir. İslam alimleri Kur'an ve sure isimlerini şahıs isimi olarak vermeyi uygun görmemişlerdir[17]. Furkan ismi yerine haklıyı haksızdan ayıran, adaletli anlamında Faruk ismini vermek daha uygun olur. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2003 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı

[14] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe*, I, s. 155.
[15] İbn Kayyım, *Kuran ve Sünnete Göre Çocuk Ahkamı*, s. 159.
[16] Ahd-i-Atık I, *Kırallar*, C. XIX, s. 16.
[17] İbn Kayyım, *Kuran ve Sünnete Göre Çocuk Ahkamı*, s. 159.

sıralamasında 3. sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Furkan isimli 179. 186 kişi vardır.

Gülken: Sözlüklerde anlamına ulaşamadığımız bir isimdir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Gülken isimli 27 kişi vardır.

Gurbet: Gariplik, yabancılık, yuvasından, yurdundan veya kentinden uzakta olan anlamındadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Gurbet isimli 23.157 kişi vardır.

Hacer: Taş, kaya anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerdendir[18]. Hâcer kelimesi ise yurdunu terk ederek hicret eden kişi anlamındadır. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 1961-1970 yılları arasında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Hacer isimli 166.748 kişi vardır.

Hamim: Cehennemde bulunduğu bildirilen son derece sıcak, ısısı şiddetli, kaynar su anlamındadır. Veya hurufu mukatta olan anlamı bilinmeyen ha ve mim harflerinin birleşiminden meydana gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Hamim isimli 53 kişi vardır.

Harbiye: Savaş ile ilgili olan anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerdendir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Harbiye isminde 1.677 kişi vardır.

Hasret: Arapçada hasret kelimesi özlem, özleyiş anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Hasret isimli 29 857 kişi vardır.

Hüma: Farsçada mutluluk getirdiğine inanılan talih kuşu anlamındadır. Arapçada o ikisi anlamında zamir olarak kullanılmaktadır. Osmanlıcada diken anlamı vardır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Hüma isimli 2.139 kişi vardır.

Hicran: Ayrılık. Ayrılıktan gelen keder, sızı, acı. Dostluğu ve ülfeti kesmek anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye

[18] İbn Abdülber, *el-İstiab*, III, s. 74.

İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Hicran isimli 19.345 kişi vardır.

İkra: Arapçada Oku diye emretmek, Osmanlıcada kiraya vermek anlamındadır. Şahıs ismi olarak bir anlam ifade etmemektedir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2016 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 48. Sıraya girmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı İkra isimli 14.039 kişi vardır.

İrem: Ad kavmi zamanında, Şeddad tarafından cennete benzetilme amacıyla yapılan bahçe anlamındadır[19]. Doğu edebiyatlarında İrem kelimesi gösterişli binaları ve evleri olan şehir olarak geçmektedir[20]. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2007 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında ilk 5. sırada yerini almıştır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı İrem isminde 127.378 kişi vardır.

Jülide: Karmakarışık, dağınık, birbirine girmiş anlamındadır. Bu ismi taşımak bir hanım için hoş olmayan bir durumdur. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Jülide isminde 1.871 kişi vardır.

Kasva: Peygamber Efendimizin (s.a.v) devesine verdiği isimdir. Nihayet son anlamındadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Kasva isminde 7 kişi vardır.

Kaya: Büyük ve sert taş anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerdendir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Kaya isminde 8785 kişi vardır.

Kıraç: Verimsiz, susuz, ekin bitmeyen toprak anlamındadır. Peygamber Efendimizin (s.a.v) bu anlamdaki Afere ismindeki araziyi yeşillik anlamındaki Hadire ismi ile değiştirmiştir[21]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Kıraç isminde 198 kişi vardır.

Lemye: Kelimenin anlamı bilinmemektedir. Kur'ân-ı Kerim'de lemyelid doğurmadı anlamında geçmektedir. Fakat bu kelime lem edatı ve ye harfleri

[19] Fecr, 89/7-8.
[20] Ömer Faruk Harman, "İrem", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 443.
[21] Ebû Dâvûd, "Edeb", 70.

birleşmesinden meydana geldiği için bir anlam ifade etmemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Lemye isminde 283 kişi vardır.

Masal: Ağızdan ağza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, çoğunlukla insanların veya tanrıların başından geçen, olağan dışı olayları anlatan hikâye anlamındadır. Osmanlıcada az miktar olan şey, boş ve yalan söz, değersiz, önemsiz şey olarak kullanılmakta idi. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Masal isminde 5.407 kişi vardır.

Mecbure: Zorlamaya maruz kalan kişi anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Mecbure isminde 6.747 kişi vardır.

Mecnun: Arapça çılgın, akıl hastası, deli, cinnet geçirmiş, divane anlamındadır. Şahıs ismi olarak hoş bir isim değildir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Mecnun isminde 1.499 kişi vardır.

Minal – Minel: Arapçada den-dan anlamında bir edattır. Şahıs ismi olarak bir anlam ifade etmemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Minal isminde 33 kişi, Minel 3.442 isminde ise kişi vardır.

Mira: Türkçede arazi üzerinde seçilmiş bir işaret noktasının düşeyini gösteren, yön belirtmek için uzaktan gözlenen, geometrik biçimli tahta anlamındadır. Arapçada karşı çıkmak, tartışmak, direnmek, münakaşa etmek anlamında, Osmanlıcada ise riya etme, iki yüzlü davranma anlamına gelmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Mira isminde ise kişi 10.924 vardır.

Mushaf: Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerimin bir ismidir. İslam alimleri Kur'an ve sure isimlerini şahıs isimi olarak vermeyi uygun görmemişlerdir[22]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Mushaf isminde 38 kişi vardır.

[22] İbn Kayyım, *Kuran ve Sünnete Göre Çocuk Ahkamı*, s. 159.

Nalan: İnleyen, inleyici anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Nalan isminde 18. 928 kişi vardır.

Peri – Perihan: Peri doğaüstü güçleri olduğuna inanılan, düşsel dişi varlık anlamındadır. Perihan ise büyücü, perileri davet eden, periler hükümdarı anlamındadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Peri isminde 2.242 kişi Perihan isminde ise 73.546 kişi vardır.

Renan: Çok ses çıkaran, çınlayan, inleyip duran anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Renan isminde 294 kişi vardır.

Samet: Anlamı hiç kimseye muhtaç olmayan kişi demektir. Kur'an'ı Kerimde İhlas suresinde[23] Allah'ın (c.c) sıfatı olarak geçmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Samed ismini Abdussamed olarak değiştirmiştir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2006 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 17. sıradadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Samet isminde 105.151 kişi, Samed isminde ise 9330 kişi vardır.

Sanem: Sanem kelimesi Arapçada put anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Sanem isminde 3464 kişi vardır.

Sarp: Çetin, sert, şiddetli dik, çıkılması ve geçilmesi güç olan anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Sanem isminde 4.718 kişi vardır.

Satılmış: Türkçede doğumundan önce ermiş kişilere adanan çocuk anlamında kullanılmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Satılmış isminde 21.315 kişi vardır.

Savaş: Silahlı çatışma, uğraşma, kavga, mücadele anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) Savaş ismini Barış anlamındaki isim ile değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Savaş isminde 38.901 kişi vardır.

[23] İhlas, 112/2.

Serter: Katı, sert, acımasız kimse anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Serter isminde 193 kişi vardır.

Sevtap: Tapılacak kadar sevgi duyulan anlamındadır. Ancak yaratana bu denli büyük bir sevgi duyulabilir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Sevtap isminde 6.053 kişi vardır.

Sude: Farsça sürülmüş, ezilmiş, dövülmüş anlamına gelmektedir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2009 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 12. Sıradadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Sude isminde 77.176 kişi vardır.

Şeyda: Farsça çılgın, aklını yitirmiş anlamındadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Şeyda isminde 26.338 kişi vardır.

Şule: Alev, ateş alevi anlamındadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Şule isminde 37.374 kişide vardır.

Tuana: Cennete düşen ilk yağmur damlası anlamında olduğu söylenmesine rağmen kaynaklarda bu anlama rastlanmamaktadır. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2009 yılında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 13. Sıraya kadar yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Tuana isminde 35.578 kişide vardır.

Tufan: Şiddetli yağmur, Hz. Nuh'a iman etmeyen kavmi helak ederek bütün dünyayı su altında bırakan şiddetli yağmur. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Tufan isminde 13. 664 kişide vardır.

Tusem: Tusem ismi cennette rüzgâr olduğu söylenmesine rağmen Kur'ân-ı Kerim'de geçmemekte ve sözlükte bu isme anlama rastlanmamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Tusem isminde 1375 kişide vardır.

Tükezban – Kezban: Tükezban ismi Kur'ân-ı Kerim'de yalanlayan anlamında geçmektedir. Kezban ismi ise Farsçada bir yeri yöneten kadın kâhya, ev kadını, evine ve eşine bağlı kadın anlamındadır. Burada ismin verilme niyeti

önemlidir. Kur'ân-ı Kerim'de geçiyor diye verildi ise yalancı anlamı öne çıkacaktır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Tükezban isminde 362 kişi Kezban isminde ise 48 023 kişi vardır.

Ünzile: Kur'an'ı Kerimde gönderilmiş, indirilmiş, inzal olan anlamında geçmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Ünzile isminde 11.485 kişi vardır.

Üzlifet: Arapçada yaklaştırıldı anlamındadır. Kur'ân-ı Kerim'de cennet yaklaştırıldı mealinde[24] geçmektedir. Şahıs isimi olarak bir anlam ifade etmemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Üzlifet isminde 112 kişi vardır.

Venhar: Kur'ân-ı Kerim'de kurban kes anlamında bir kelimedir. Şahıs ismi olarak bir anlam ifade etmemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Venhar isminde 714 kişi, Venher isminde ise 40 kişi vardır.

Yasin: Bir sure ismidir. Anlamı bilinmemektedir. İslam alimleri tarafından çocuklara sure ismi vermek uygun görülmemiştir[25]. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 1991-2000 yılları arasında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 21. sıraya kadar yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Yasin isminde 160.972 kişi vardır.

Yeter: Sonuncu olması istenen çocuklara verilen bir isimdir. Son çocuk olması kişinin elinde değildir. Fakat bu ismi ömür boyu taşımak durumunda kalacaktır. Çevresi tarafından alay konusu edilebilecektir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 1941-1950 yılları arasında doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 47. Sırada yer almıştır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Yeter isminde 73.642 kişi vardır.

Y**osma:** Edalı, işveli, şen, baştan çıkarıcı kadın anlamındadır. Günümüzde ahlaklı olmayan kadınları ifade etmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Yosma isminde 3.360 kişi vardır.

Zilan: Kürtçe fırtına, sert rüzgâr anlamına gelmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu tür isimleri değiştirmiştir. Nüfus kütüklerine kayıtlı ve 2006 yılında

[24] Tekvir, 81/13.
[25] İbn Kayyım, *Kuran ve Sünnete Göre Çocuk Ahkamı*, s. 159.

doğanlara en çok verilen 50 kadın ve erkek adı sıralamasında 36. Sıraya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıtlı Zilan isminde 17.560 kişi vardır.

3.3. İSMİN İNSAN ÜZERİNDEKİ PSİKOLOJİK VE SOSYOLOJİK ETKİSİ

İnsanın hayatı boyunca duyacağı en fazla sözcük kendi ismi olmaktadır. Bu nedenle her insanın kendi isminin güzel olmasını istemek en tabi hakkıdır. Allah (c.c) yarattığı ilk insan ve peygamber olan Hz. Âdemin ismini kendisi vermiş, daha sonra gelecek nesillere isim verme hakkını çocuğun ebeveynlerine bırakmıştır. Çocuklarımız isimlerini doğduğunda kendileri veremeyeceği için ebeveynine bu anlamda büyük sorumluluk düşmektedir. Çocuklarımız isimlerinin güzel bir anlama geldiğini biliyorlarsa psikolojik olarak huzur içinde yaşayacak, hayatları boyunca sorulduğunda özgüvenli bir şekilde isimlerini söyleyeceklerdir.

Müslüman olan her toplumda bütün peygamberlere ve Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v) ne kadar muhabbet duyduğunu hepimiz bilmekteyiz. Bizler ki su içerken bile Peygamber Efendimizin (s.a.v) sünnetini uygulayan, onun tavsiyelerine uyan bir millet iken aynı hassasiyeti çocuklarımıza isim verirken onun dikkat ettiği hususlara neden dikkat etmez olduk. Ecdadımız Peygamber Efendimizin Muhammed (s.a.v) ismini çocuklarına verirken, olurda sinirlenip onlara kızarsak Hz. Peygamberin ismi incitilmesin diye Mehmed olarak vermiştir. Önceki yıllarda çocuklara verilen peygamber isimlerinin ve Peygamber Efendimiz ve çocuklarının isimlerinin ilk sırada yer aldığını görürken, günümüzde bu isimlerin daha alt sıralarda olduğunu görmekteyiz. Bunun nedenlerinden bazısı dünyada Müslümanlığı kötü göstermek için kasıtlı olarak yapıldığı ve terör olaylarına karışan kişilerin özellikle bu isimlerden seçilmiş olmasıdır. Dünyada İslamafobi oluşturmak isteyenlerin kısmen başarılı olduğunu yılından sonra Müslüman ailelerin erkek çocuklara Muhammed ve Usame isimleri vermekten çekinir hale geldiğinden anlamaktayız.

Fıtratları gereği insanların sahibi oldukları ismi benimsediği görülmektedir. Bu nedenle isimlerin insan üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri ortaya çıkmaktadır. İsmi, sahibinin aklında kurgu oluşturup tanımlama yapmasına yol açmaktadır. Kişi zamanla ismiyle özdeşleyen davranışlar gösterip, ismine uygun davranmak konusunda kendini

şartlandırabilmektedir[26]. Örneğin kişinin isminin anlamı cesaret ise isme uygun davranmayı isteyecek daima cesur davranmayı seçecektir. İçinde bulunduğumuz toplumun beklentisi de bu yöndedir. Kişi isminin anlamına göre hareket ederse adına şanına yaraşır hareket etti veya ismiyle müsemma gibi karşılık gördüğünü bilmekteyiz[27].

Kötü anlamlı isimlerin de benzer şekilde kişiliği zedeleyen rencide edici menfi etkileri olduğu görülmektedir. Çocuğumuz isminin anlamlarından dolayı arkadaşları tarafından alay konusu edilebilmekte ve bu durum onun kişiliğini olumsuz etkilemektedir. Örneğin satılmış ismi verilmiş bir çocuk arkadaşları tarafından alay konusu olabilmektedir. Her girdiği ortamda gururu incitilebilecek, çevresine karşı sevgisi azalacak o ismi ona verenlere karşı kin duygusu içerisinde olacaktır[28].

Anlamı güzel olmayan isimli çocukların her ismi sorulduğunda ayıplanmasına, hareketlerinin isminin anlamı ile ilişkilendirilmesine sebep olmasına ve toplum içinde küçük düşürülmesine neden olabilecektir. Çocuğun içinde bulunduğu bu durum karakterini doğrudan etkileyebilmektedir.

Geçmiş yıllarda toplumumuzda bu konuda yapılmış bazı çalışmalara baktığımız zaman durumun ne denli vahim olduğunu görebiliriz. Çocuklarına Yamuk, Satılmış, Yabalak Çaylak, Tepegöz, Besin, Balçık, Ördek, Geyik, Dilbaz, Erik, Demirkazık, Yanık, Tırpan, Kelem, Cilve, Yumak, Böğürtlen gibi isimler veren aileler olmuştur[29].

Telefon rehberi baz alınarak yapılan başka bir çalışmada, soy isimleri ile birlikte incelendiğinde daha vahim durum ortaya çıkmaktadır. Özellikle kız çocuklarımız evlendikleri zaman yeni soy isimleri ile bazen anlam açısından sıkıntılı duruma düşmektedir. Sakin Zeytin, Şehriye Pilav, Çetin Ceviz, Efsane Çilek, Kibar Zorba, Jandarma Kızkaçıran, Halim Harap, Kaya Bili, Fatma Donukara, Sezer Yan gibi şahıs isimlerine rastlanmaktadır[30].

[26] Nevzat Tarhan, "İsminiz kişiliğinizi oluşturuyor", *Posta Gazetesi*, 07 Ocak 2014.
[27] Celalettin Çelik, "Kültürel Sembol Sistemi Olarak İsimler", *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2006, S. 2, s. 39.
[28] Cemal Ağırman, "Ad Koyma Ve Hz. Peygamber'in İsimlere Karşı Tutumu", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1998, S. 2, s. 129.
[29] Vildan Uğur, *Çocuk Adları Kılavuzu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1997, s. 12.
[30] Melih Aşık, "Açık Pencere", *Milliyet Gazetesi*, 6 Aralık 1998.

Peygamber Efendimize (s.a.v) dedesi Hz. Abdülmüttalib, Muhammed ismini verirken bu ismin anlamına dikkat çekerek "Gökte Allah (c.c), yerde insanlar onu övsün" diyerek Muhammed olarak isimlendirmiştir[31]. Onun bu niyetini psikolojik olarak değerlendirmek mümkün olabildiği gibi isim verirken hayır murad etme duygusunu da görmek mümkündür. Bu davranış çocuğu yaşadığı müddetçe hayır beklentisi içine sokacak, hayata ümitle bakmasını ve karamsarlığa yer vermemesini sağlayacaktır. Toplumumuzda bunun gibi hayır beklentisi ile verilmiş birçok isim olduğunu görmekteyiz.

İslamiyet'in ilk yılından itibaren Peygamber Efendimiz (s.a.v) yeni doğan çocuklara isim seçerken veya Müslümanlığı kabul eden yetişkinlerin isimlerini değiştirirken öncelikle İslam inanç akidesine, sonra çocuğun psikolojik, sosyolojik gelişimine ve toplumun örf ve adetlerine uygun olarak hareket etmiştir. Bu uygulamayı çevresindekilere de tavsiye etmiştir. İsmini değiştirmek istemeyen sahabeleri bu konuda zorlamadığı görülmüştür. Değiştirdiği isimleri incelediğimizde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

3.3.1. Tevhid İnancına Aykırı Olan İsimler

Peygamber Efendimiz (s.a.v) dünyaya gelen çocuklara yalnız Allah'a (c.c) kul olmaları için Abdullah ve Abdurrahman isimlerini vermiş, Melikül Emlak (mülklerin maliki) ismini Allah'tan (c.c) başka malik yoktur diyerek tevhid inancına aykırı olduğu için yasaklamıştır. Abduluzza (uzza ismindeki putun kulu), Abdüşşems (güneşin kulu), Abdul Kâbe (Kâbe'nin kulu), Abdulhacer (taşın kulu), Sultanusselatin (sultanların sultanı), Ahkam'ül-Hâkimin (hakimlerin hâkimi), Emir'ül-Ümera (amirlerin amiri), Kadi-i Kudat (kadıların kadısı), Hakim'ül-Hükkam (Hakimlerin hâkimi) isimlerini ve Ebu'l-Hakem (hakemin babası) künyesini almayı bu sebepten dolayı yasaklamıştır[32].

3.3.2. Anlamı Güzel Olup İnsanı Olumsuz Etkileyen İsimler

Anlamı iyi, kusursuz, günahsız olan Berre ismini, kendini beğenme ve kibir duygusu ile kişinin karakterinde olumsuz yönde etkilenme olmaması için Peygamber

[31] Köksal, *İslâm Tarihi*, II, s. 171.
[32] Aynî, *Umdetu'l-Kari*, XIII, s. 258.

Efendimiz (s.a.v), "kendinizi temize çıkarmayın, Allah (c.c) iyi olanlarınızı en iyi bilendir"[33] ifadesini kullanarak bu ismi daha güzel bir isimle değiştirmiştir.

Samed (muhtaç olmayan), Cabbar (Kuvvet ve kudret sahibi), Aziz (sevgide en üstün tutulan), Hâkim (hüküm elinde olan), Kayyum (başlangıcı ve sonu olmayan, varlığı kendinden olan) isimlerinin başına abd eki getirerek çocukları isimlendirmek gerekmektedir[34].

3.3.3. Anlamı Güzel Olmayan İsimler

Peygamber Efendimiz (s.a.v), Asi (isyan eden), Atele (şiddet), Gurab (karga), Hubab (şeytan), Cemre (kor), Mürre (acı), Şihâb (alev), Harb (savaş), Hazn (düz olmayan, engebeli ve sert arazi, keder, üzüntü) gibi anlamı hoş olmayan isimleri değiştirmiştir.

Yahya İbn Said [Hz. Ömer ''ismin nedir'' diye sorduğu sahabenin verdiği cevap Cemre (kor) idi. Tekrar kimin oğlu olduğunu sorduğunda İbn Şihâb (alev) cevabını aldı. Kimlerdensin sorusuna Hurakalardan (ateşin düştüğü yer) olduğu cevabı verilince "eviniz nerededir?" diye sordu. Cevap Harretu'n-Nâr (Medine yakınlarında sıcaktan taşları kararmış bir yer)'da olunca "hangisinde?" olduğunu sorduğunda "Zatı Lezada (alevli)" cevabını aldı. Hz. Ömer (r.a) "Ailene yetiş, yanıyorlar!" dedi. Cemre ismindeki şahıs evine gittiği zaman durum aynı şekilde Hz. Ömer'in dediği gibiydi] şeklinde rivayet etmiştir [35].

Yahya İbni Saîd (r.a) dan rivayet edildiğine göre Peygamber Efendimiz (s.a.v) bol sütlü bir deveyi "kim sağacak?" diye sorduğunda ayağa kalkan kişiye "İsmin nedir?" dedi. Şahıs "Mürre (acı)!" cevabını verince "Otur!" dedi. Tekrar "Bunu kim sağacak?" diye sordu. Başka bir şahıs ben sağacağım dediği zaman Peygamber Efendimiz (sav) ona da: "ismin nedir?" diye sordu. "Harb (savaş)" cevabını aldığında ona da "Otur" dedi. "Bu deveyi kim bize sağıverecek?" diye tekrar sormaya devam etti. Bir başka şahıs ayağa daha kalktı. Ona da ismini sordu. "Ya'iş (yaşıyor)" cevabını alınca ona "Sen sağ" diyerek müsaade etti[36] şeklinde nakledilmektedir.

---

[33] Ahmet Davudoğlu, *Sahih-i Müslim Tercüme Ve Şerhi*, C. VI, Işık Yayınları, İstanbul, 2013, s.535.
[34] İbnu'l-Esîr, *Usdu'l-Ğâbe,* III, s. 409.
[35] İbrahim Canan, *Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi,* C. II, Akçağ Yayınları, İstanbul, s. 459.
[36] Ebu Dâvud, Edeb 70.

Said b. Müseyyeb rivayetine gör "Peygamber Efendimiz (s.a.v) babamın Hazn (toprağı engebeli sert olan arazi, keder, üzüntü) ismini, Sehl (düz rahat toprağı gevşek olan arazi, kolaylık) ismi ile değiştirmek istemiş, fakat babam babasının verdiği ismi değiştirmek istemediği için kabul etmemiştir. O günden sonra ailesinde hazunet (ahlakımızda kabalık ve sertlik) eksik olmadı" şeklinde rivayet etmiştir[37].

Bu gibi hadisi şeriflerden anlıyoruz ki, isimler ile isimleri taşıyan şahıs arasında psikolojik bir etkileşim vardır. Eğer isimler şahısların karakterlerini etkilemeyecek ise Peygamber Efendimiz (s.a.v) neden isimleri değiştirmiştir? Görüyoruz ki isminin değişmesine razı olmayan sahabeler ömürlerinin sonuna kadar bu nedenle sıkıntı çekmiştir[38].

3.5. ÇOK KULANILAN İLK YÜZ İSMİN KULLANIM SIKLIĞI ANALİZİ

Dinimiz İslam'ın ve Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiyelerine uyularak ülkemizde çocuklarımıza verilen isimler ile bunlara dikkat etmeyip araştırma yapmadan, popüler olduğundan dolayı verilmeye devam edilen isimleri daha rahat görmek amacıyla grafik şekilleri oluşturarak bir çalışma ortaya konulmuştur. Bu çalışma Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü doğum tarihine göre en çok kullanımda olan kadın ve erkek isimlerinin ilk 100 isim içindeki sıralaması, 2017 yılı verileri baz alınarak desteklenmiştir. Bu veriler bizlere isimlerin 1950 – 2017 yılları arasında hangi sıklıkla kullanılarak popüler hale geldiğini veya kullanılmasının azaldığını göstermektedir. İsimler iki ayrı sınıfa ayrılarak, anlamlarına göre ve kökeninin hangi dilden geldiğine bakılarak şekiller halinde aşağıda sunulmuştur.

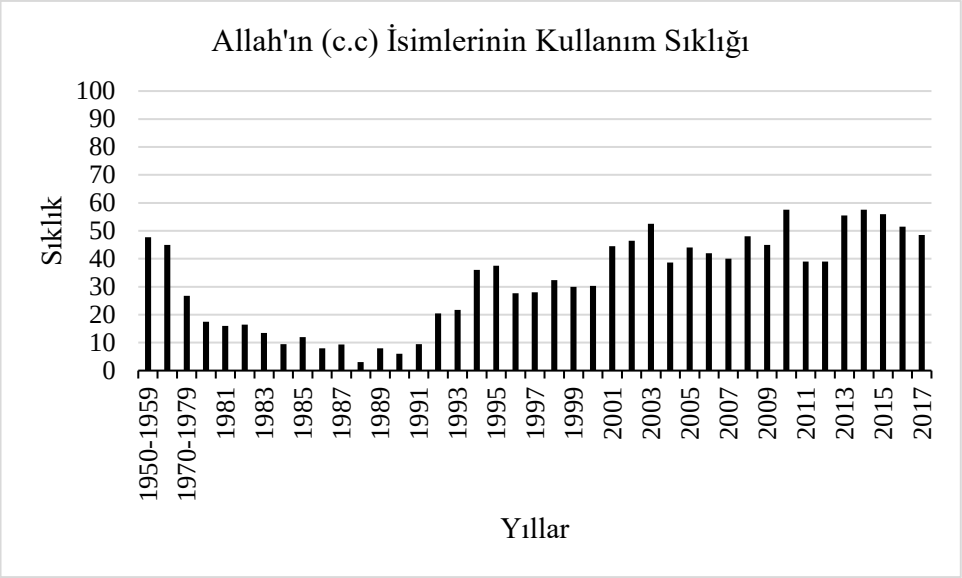
3.5.1. Anlamlarına Göre Sınıflandırma

Bu sınıflandırmayı yukarıda açıklayarak ele aldığımız Allah'ın (c.c) Kur'ân-ı Kerim'de Esma-i Hüsna olarak zikredilen isimleri, peygamber isimleri, sahabe isimleri ve Peygamber Efendimizin (s.a.v) verdiği isimler ile Kur'ân-ı Kerim'de geçen kelimelerden oluşturulmuş isimler, Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimler, anlamı bilinmeyen isimleri 1950–2017 yılları arasında Nüfus ve Vatandaşlık

[37] Buhârî, "Edeb", 107.
[38] Dursun Ali Tökel, "Çocuklara Sadece İsim Mi Veriyoruz", çevrimiçi: http://www.academia.edu, 31 Eylül 2018.

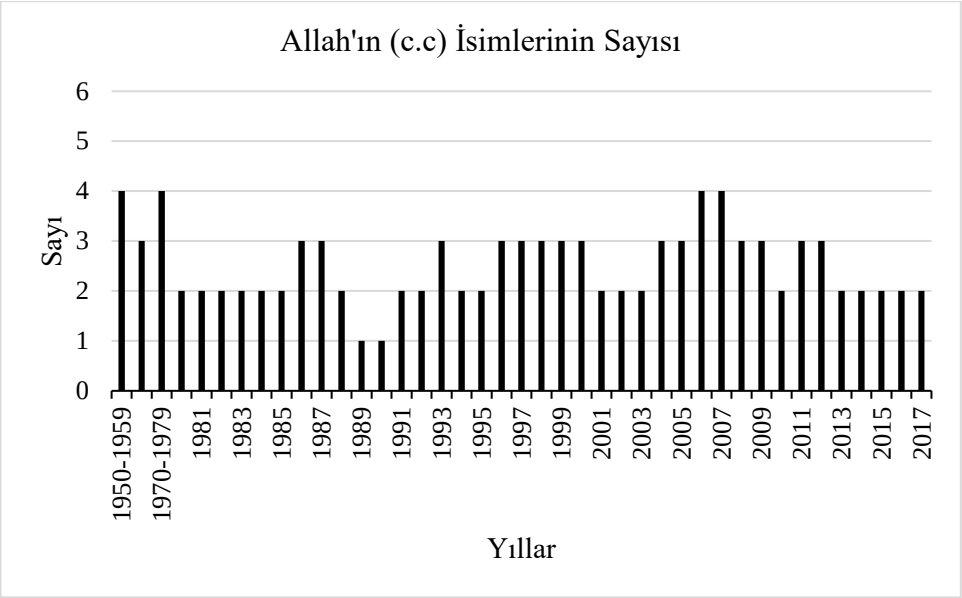
İşleri Genel Müdürlüğü doğum tarihine göre en çok kullanımda olan kadın ve erkek isimlerinin ilk 100 isim içerisinden tespit ederek gerçekleştirdik.

Bir sınıfın sıklığı, bu sınıfa giren kadın ve erkek isimlerinin ilk yüzdeki sıralamalarının ortalamasının 100'den çıkarılmasıyla hesaplayıp, böylelikle, isimlerin sıralamalarının yükselmesiyle doğru orantılı olacak bir değişken elde edilmeğe çalışıldı. Bir sınıfın ilk yüzdeki sayısı ise, bu sınıftaki kadın ve erkek isimlerinin ilk yüzdeki sayısının toplanmasıyla elde edilmiştir.

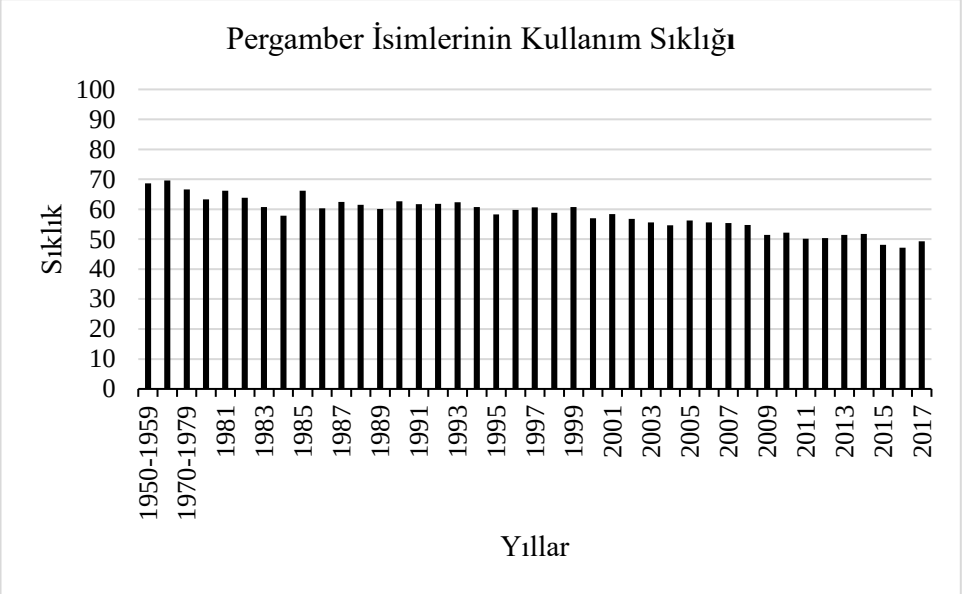

Şekil 1: Allah'ın (c.c) isimlerinin kullanım sıklığı

Allah'ın (c.c) isimlerinin kullanım sıklığı Şekil 1'de verilmiştir. Bu sıklık değerinin 1950'den 1988'e çok ciddi bir düşüş yaşamış olduğu görülmektedir. Bu süreç içerisinde dini duyguların zayıflaması ve insanların dinden uzaklaşması bu durumun oluşmasında etken olmuştur. Ancak, 1990'dan günümüze, 1950'li yılları da aşarak ciddi bir artış görülmektedir. Bu artış da bu dönemde ülkemizde İslami değerlere geri dönüş milletimizin daha dindar bir duruma gelmiş olmasıyla açıklanabilir. Çocuklara verilen en popüler 100 isim arasında Allah'ın (c.c) isimlerinin sayısı Şekil 2'de verilmiştir. 1950'de bu kategoriye giren dört isim varken, 1989'da bu sayı bire kadar düşmüştür.

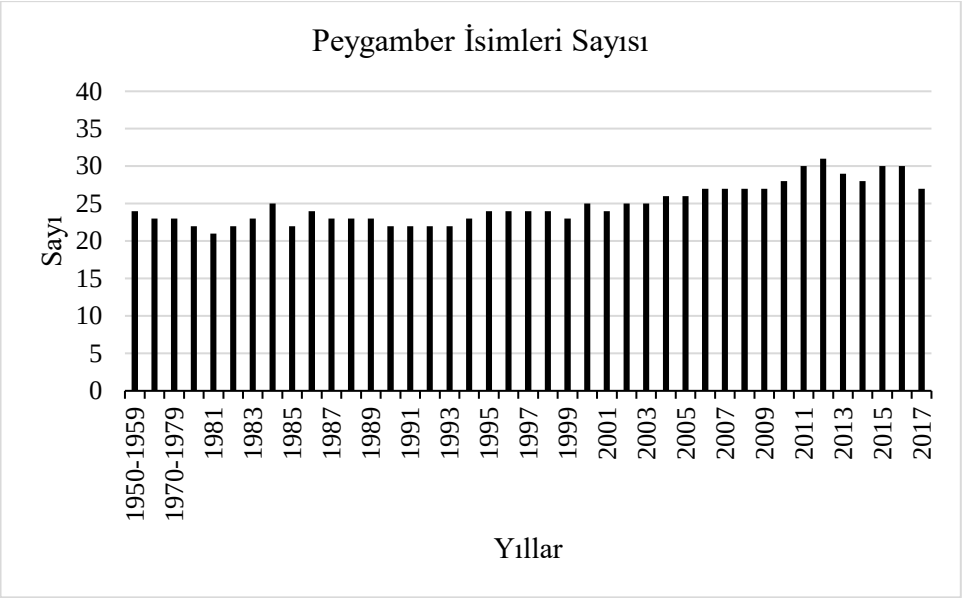

Şekil 2: İlk yüzdeki Allah'ın (c.c) isimlerinin sayısı

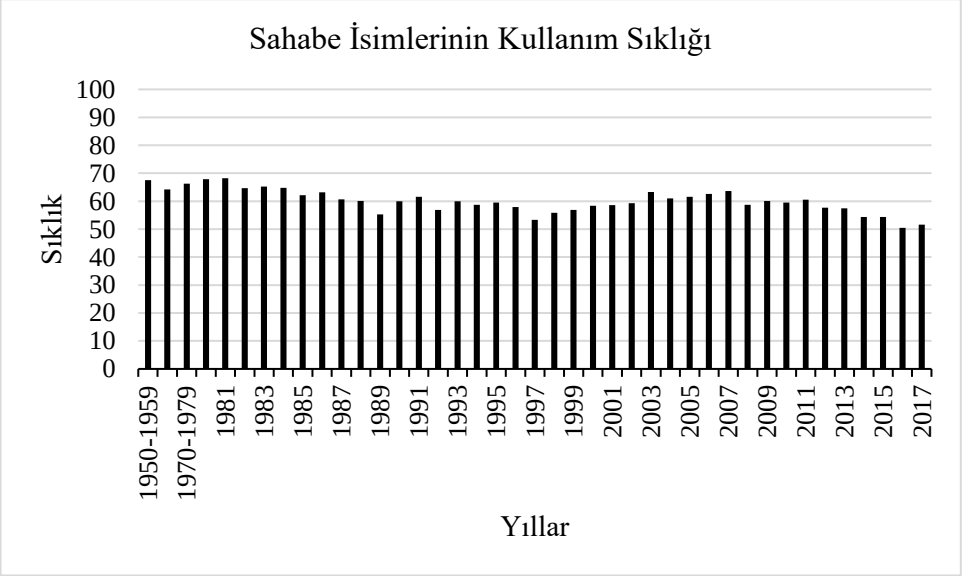

Şekil 3: Peygamber isimlerinin kullanım sıklığı

Peygamber isimlerinin kullanım sıklığı 1950'den günümüze Şekil 3'te yer almaktadır. Grafikte yerel alçalma ve yükselmelerle birlikte genel anlamda bir düşüş dikkati çekmektedir. Peygamber isimlerinin ilk yüzdeki sıralamalarında düşüş yaşanmış, Şekil 4'te görüleceği gibi ilk yüzdeki peygamber isim sayısı günümüze doğru artmıştır. Yusuf, Mehmet (Muhammet) Mustafa isimleri ilk sıraları almıştır.

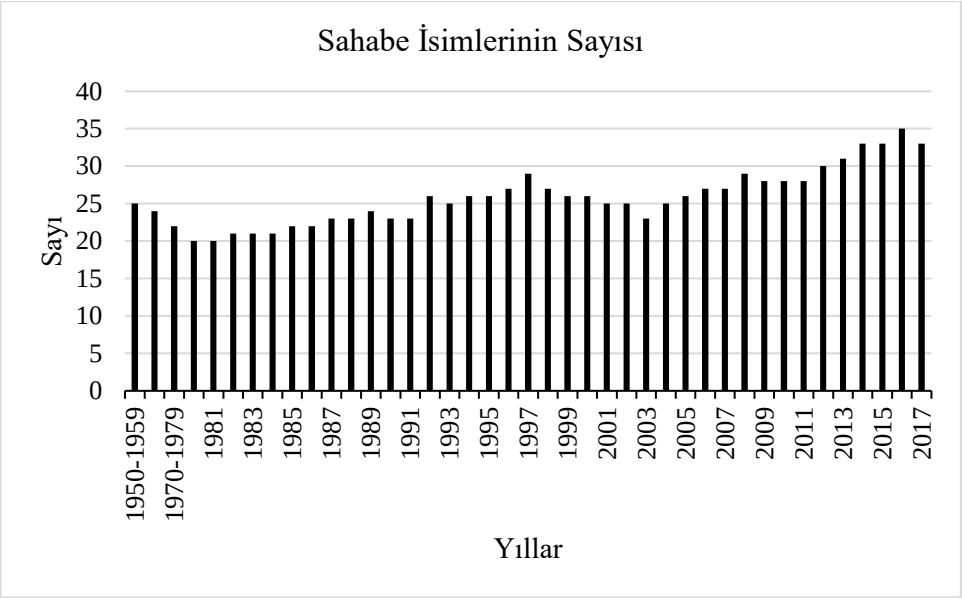

Şekil 4: İlk yüzdeki peygamber isimlerinin kullanım sayısı

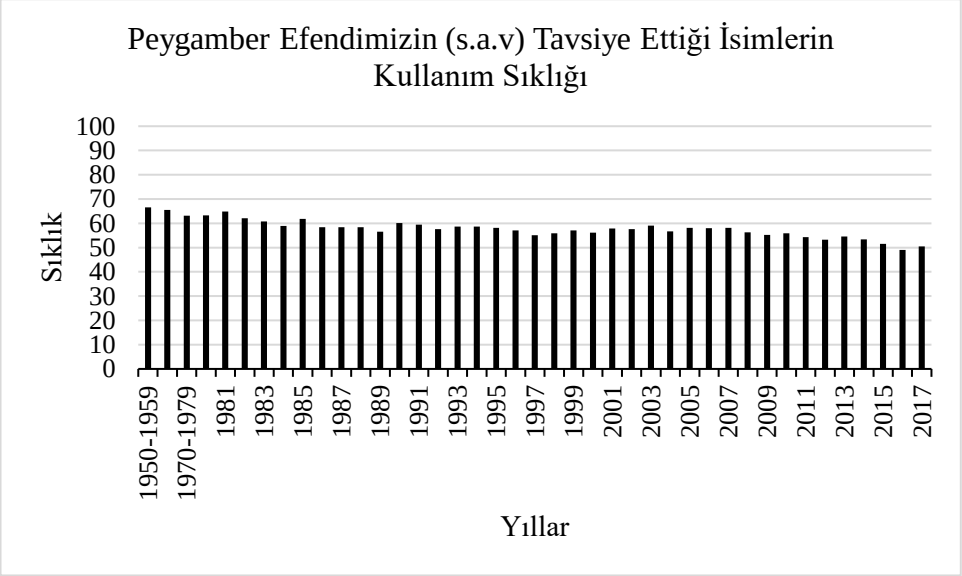

Şekil 5: Sahabe isimlerinin kullanım sıklığı

Sahabe isimlerinin kullanım sıklığı Şekil 5'te verilmiştir. 1950'den günümüze doğru, yerel alçalma ve yükselmelere uğramıştır. Genel anlamda bir düşüş söz konusu değildir. Fakat; ilk yüzdeki sahabe isim sayısı günümüze doğru, Şekil 6'da görüldüğü gibi, 20'den 35'e kadar artmıştır. Bu bağlamda, sahabe isimlerinin ilk yüzdeki sıralamalarının düştüğü söylenebilir. Ömer, Osman, Ali, Aişe, Fatma isimleri daha sıklıkla verilmektedir.

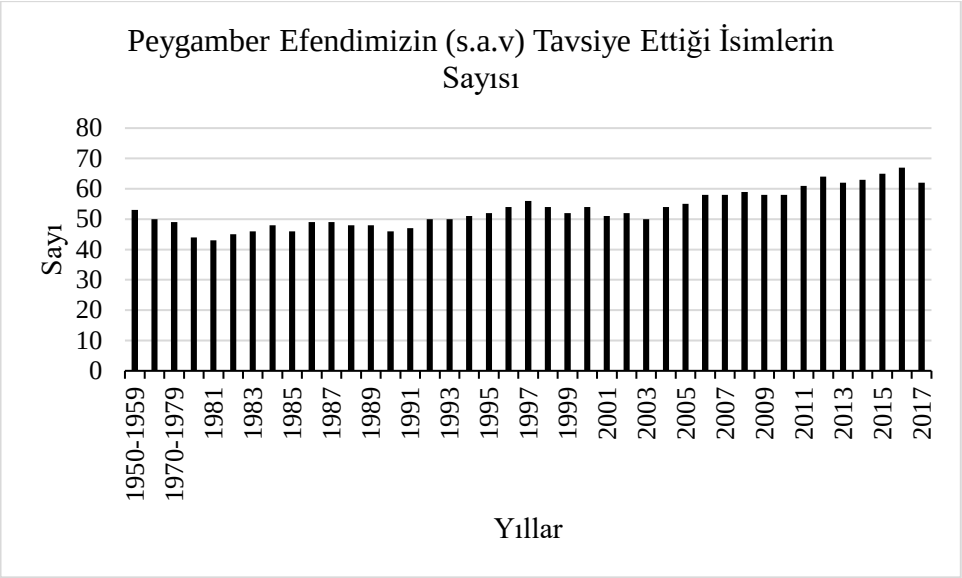

Şekil 6: İlk yüzdeki sahabe isimlerinin sayısı

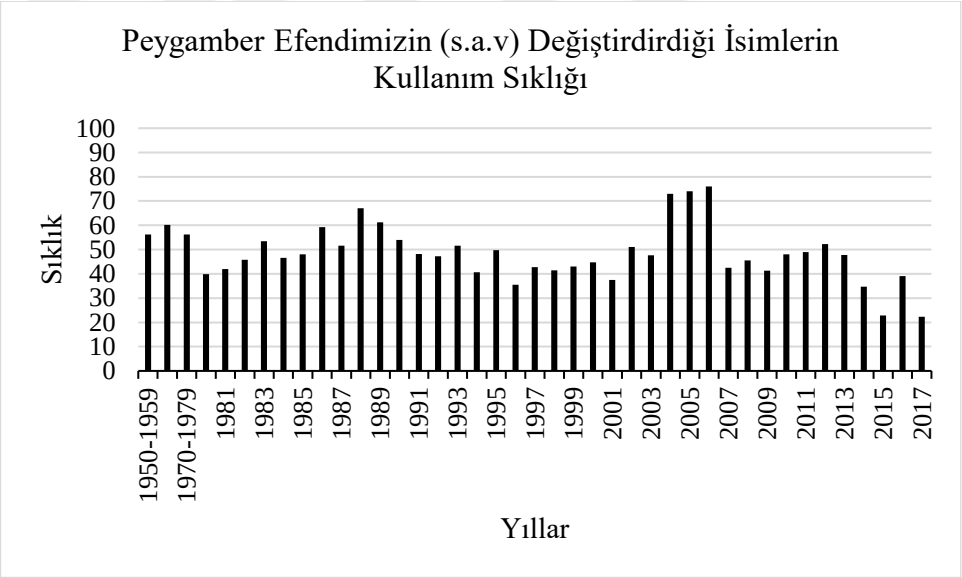

Şekil 7: Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği isimlerin kullanım sıklığı

Sonuç olarak, Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği isimlerin (Peygamber isimleri, sahabe isimleri ve Allah'ın (c.c) isimleri) kullanım sıklığı Şekil 7'de verilmiştir. Bu isimlerin kullanım sıklığı 1950'den günümüze genel anlamda bir düşüş yaşamıştır. Bu demektir ki, bu isimlerin ilk yüzdeki sıralamalarının ortalaması düşüş yaşamış, fakat, bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı, Şekil 8'de görüldüğü gibi, 43'ten 67'ye kadar yükselmiştir.

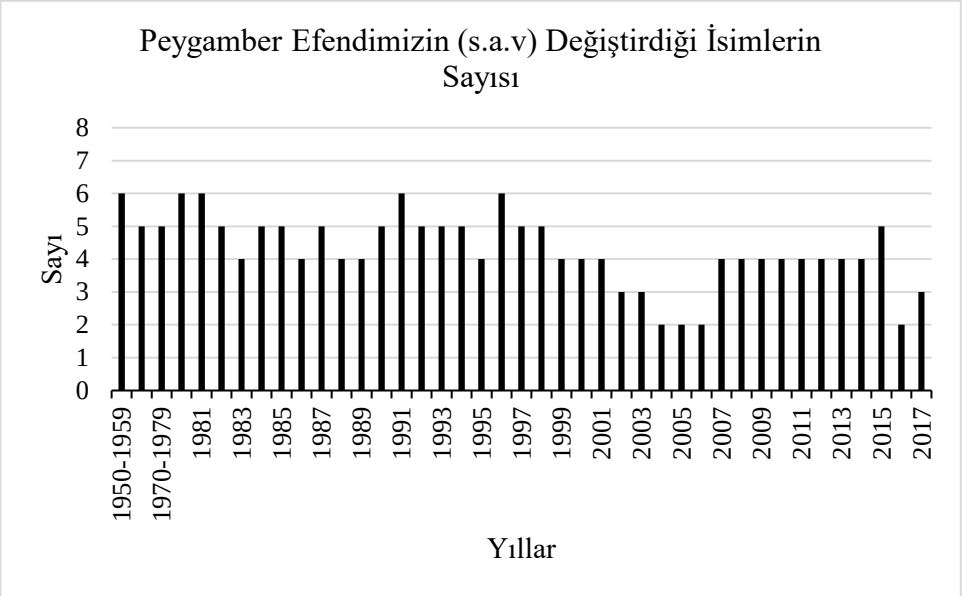
Şekil 8: İlk yüzdeki Peygamber Efendimizin (s.a.v) tavsiye ettiği isimlerin sayısı

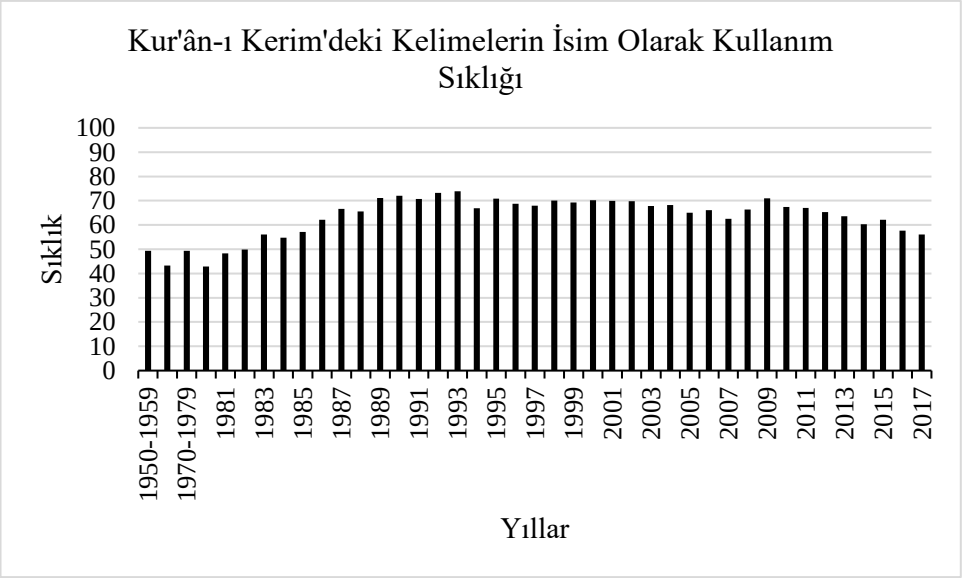
Şekil 9: Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerin kullanım sıklığı

Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerin kullanım sıklığı Şekil 9'da verilmiştir. 1950'den 2004'e kadar yerel yükselme ve alçalmalar yaşamıştır. 2004 ve 2006 yılları arasında çok ciddi bir yükselmeyle en yüksek değerine ulaşmıştır. Günümüze geldiğimizde, genel anlamda bir düşüş yaşamıştır. İlk yüzdeki Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerin sayısı, Şekil 10'da görüldüğü gibi, 1950'den 2002'ye kadar 4 ve 6 arasında sürekli değişmiştir. 2002 ve 2006 yılları arasında 2 ye

kadar düşmüştür. 2002’den sonra 5‘e kadar yükselse de günümüzde tekrar 2’ye kadar düşmüştür. Berra, Cemre, Kezban, Asiye, Aziz, Savaş isimleri gibi.

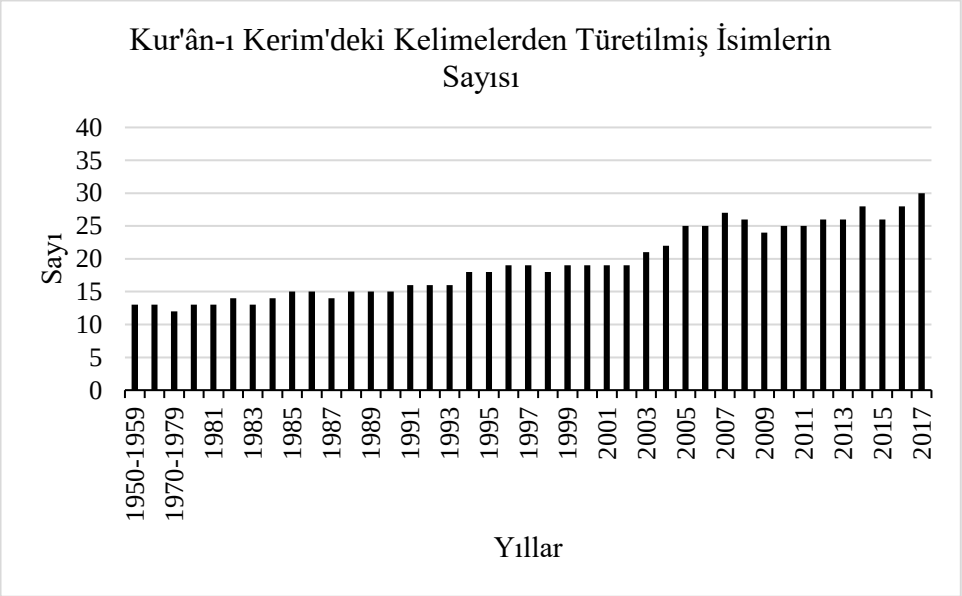
Şekil 10: İlk yüzdeki Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerin sayısı

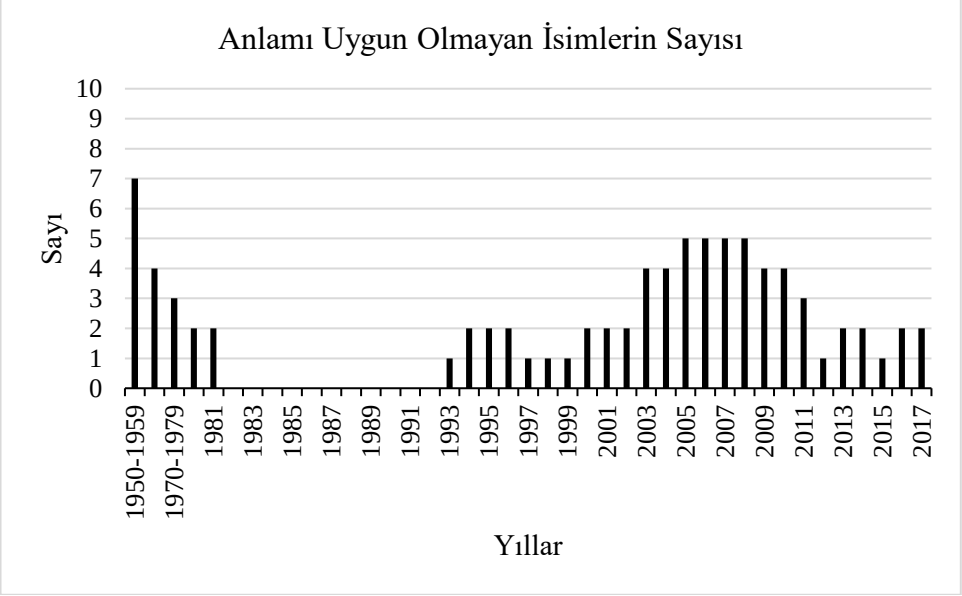
Şekil 11: Kur’ân-ı Kerim’deki Kelimelerin İsim Olarak Kullanım Sıklığı

Kur’ân-ı Kerim’deki kelimelerin isim olarak kullanılma sıklığı Şekil 11’de verilmiştir. 1950’den 2009’a kadar genel anlamda bir artış görülmemiş, 2009’dan günümüze doğru düşüş eğilimine girmiştir. Fakat, 1950 ve 1960 yılları arasındaki

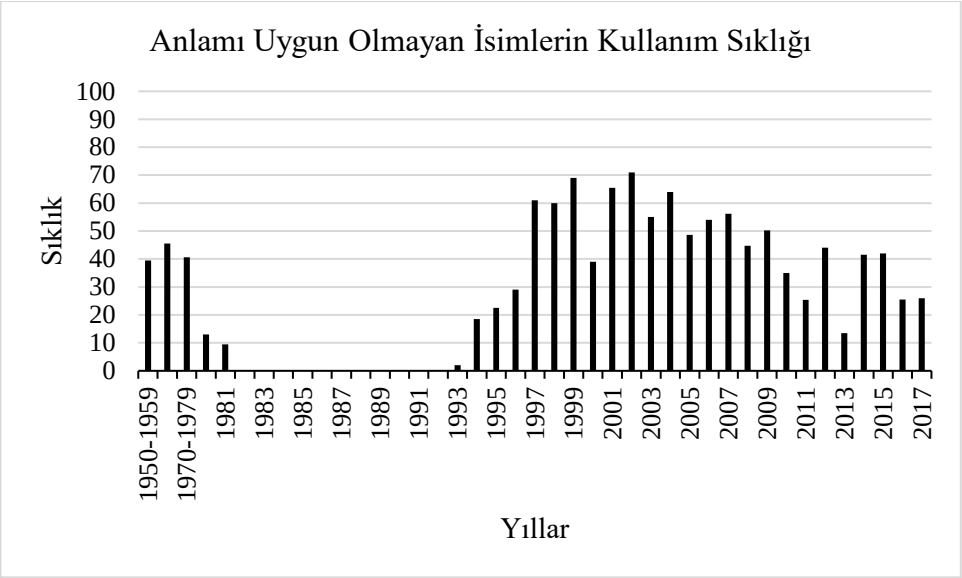
seviyesine ulaşamamıştır. Bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı, Şekil 12'de görüldüğü gibi 1950'den günümüze 13'den 30'a kadar ulaşmış, günümüze yaklaştıkça bu isimlerin ilk yüzdeki sıralamalarının düştüğü söylenebilir. Asel, Beyza, Cennet, Ecrin, Esra, Elif, Furkan, Huri, İkra, İrem, Kevser, Nisa, Reyhan, Sema, Taha, Tuba, Yasin, Yüsra isimlerinde olduğu gibi.

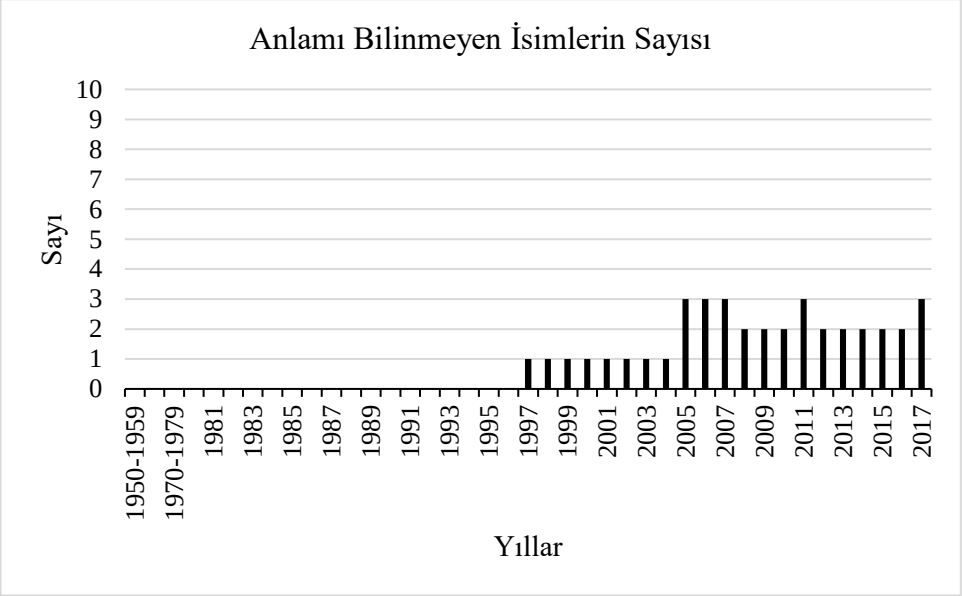
Şekil 12: Kur'ân-ı Kerim'deki kelimelerden türetilmiş isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Şekil 13: Anlamı uygun olmayan isimlerin ilk yüzdeki sayısı

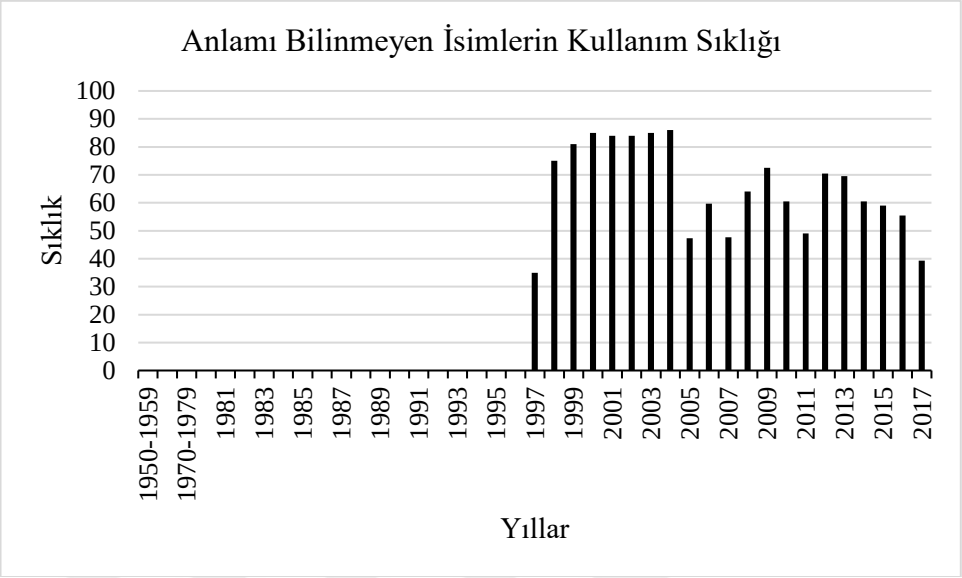
Şekil 14: Anlamı uygun olmayan isimlerin kullanım sıklığı

Şekil 15: Anlamı bilinmeyen isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Anlamı uygun olmayan isimlerin ilk yüzdeki sayısı Şekil 13'te verilmiştir. 1950'den 1982'ye, 7'den 0'a kadar inmiştir. Fakat 1993'den sonra ilk yüzde tekrar bu isimler yer almaya başlamıştır. 2003'den 2010'a yer yer 5 tane isim ilk yüze girmiştir. Günümüzde ise tekrar 1 veya 2 seviyesine inebilmiştir. Bu isimlerin kullanım sıklığı, Şekil 14'de görüldüğü gibi, 1993'den 1999'a ciddi bir yükselme yaşanmıştır. 2000'den günümüze doğru yerel yükselme ve alçalmalarla, 1950'lerin seviyesine

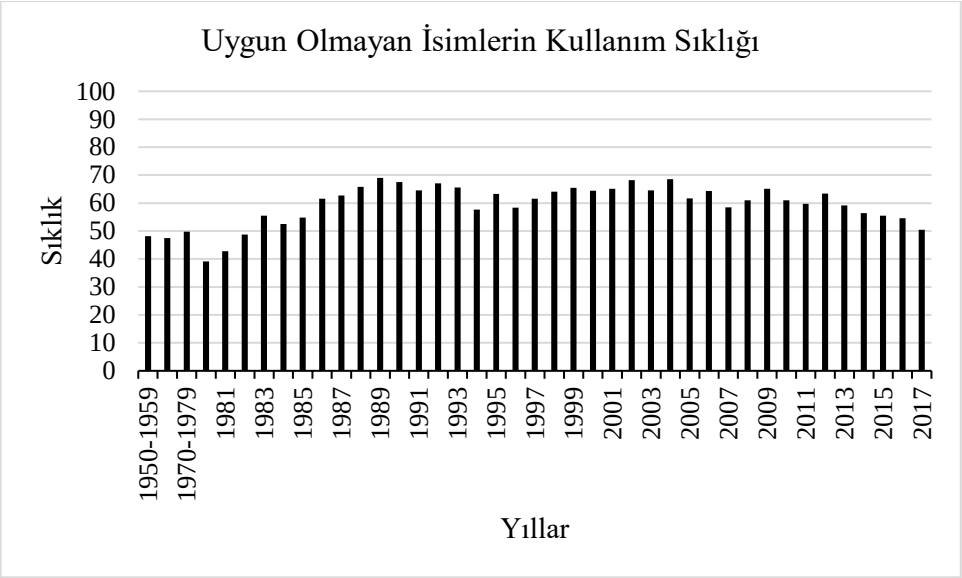
düşebilmiştir. Bu demektir ki, bu isimlerin ilk yüzdeki sıraları düşüş eğilimindedir. Buse, Döne, Döndü, Sude, Satı, Şeyda, Yeter isimleri gibi.

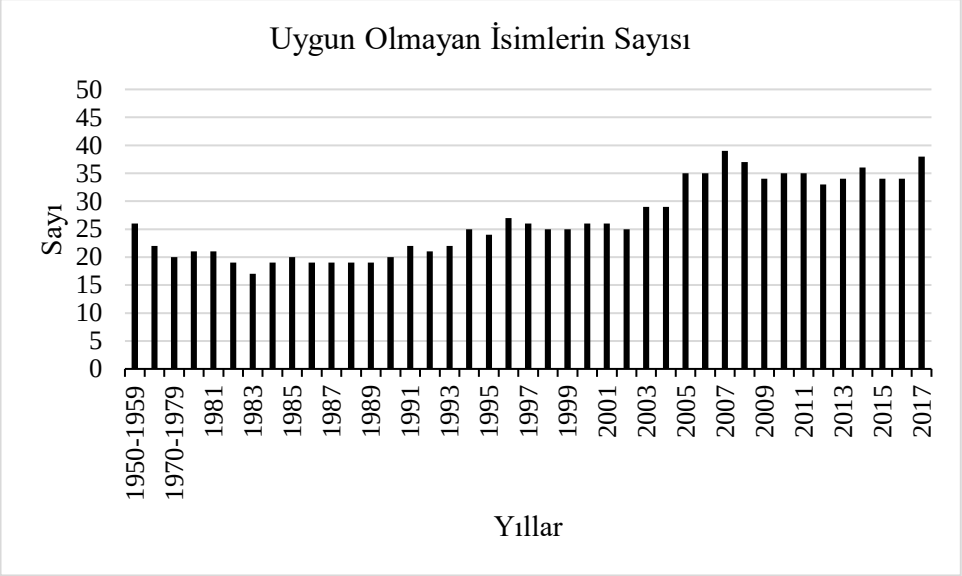
Şekil 16: Anlamı bilinmeyen isimlerin kullanım sıklığı

Anlamı bilinmeyen isimlerin sayısı Şekil 15'te verilmiştir. Bu isimler ilk defa 1997'de ilk yüze girebilmiştir. Günümüze doğru 2 veya 3 isim ilk yüze girmiştir. Bu isimlerin kullanım sıklığı Şekil 16'da görüldüğü gibi, 1997'den 2005'e çok ciddi bir yükselme yaşamıştır. Bu demektir ki, ilk yüze giren Aleyna isminin sıralaması 2005'e kadar çok ciddi bir yükselmeyle 14'e kadar yükselmiş, bu isimlerin ilk yüzdeki sıralamalarının ortalamaları 60'a kadar düştüğü görülmüştür. Aleyna, Buğlem, Tuana, isimlerinde olduğu gibi.

Çocuklarımıza verilmesi uygun olmayan isimlerin (Peygamberimizin değiştirdiği isimler, Kur'ân-ı Kerim'deki kelimelerden türetilen isimler ve anlamı uygun olmayan isimleri) kullanım sıklığı Şekil 17'de verilmiştir. 1950'den 1994'e doğru yükselme yaşamış, 2009'a kadar aynı seviyede kaldıktan sonra 2012'den sonra düşüşe geçmiştir. Günümüzde 1950-1960 arasındaki seviyesine kadar düşmüştür. Bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı ise, Şekil 18'de görüldüğü gibi, 1950'den günümüze 20'lerden 40 seviyesine kadar çıkmıştır. Bu isimlerin sıralama ortalamaları 1950-1960 arasında ve günümüzde 50 seviyesindedir, ancak ilk yüzdeki sayısı iki katına çıkmıştır.

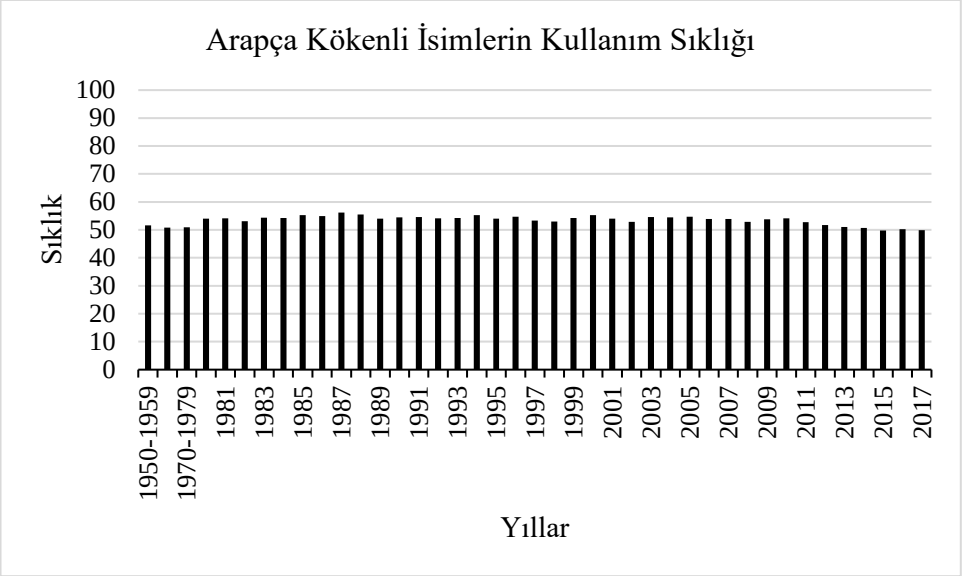
Şekil 17: Çocuklara konulması uygun olmayan isimlerin kullanım sıklığı

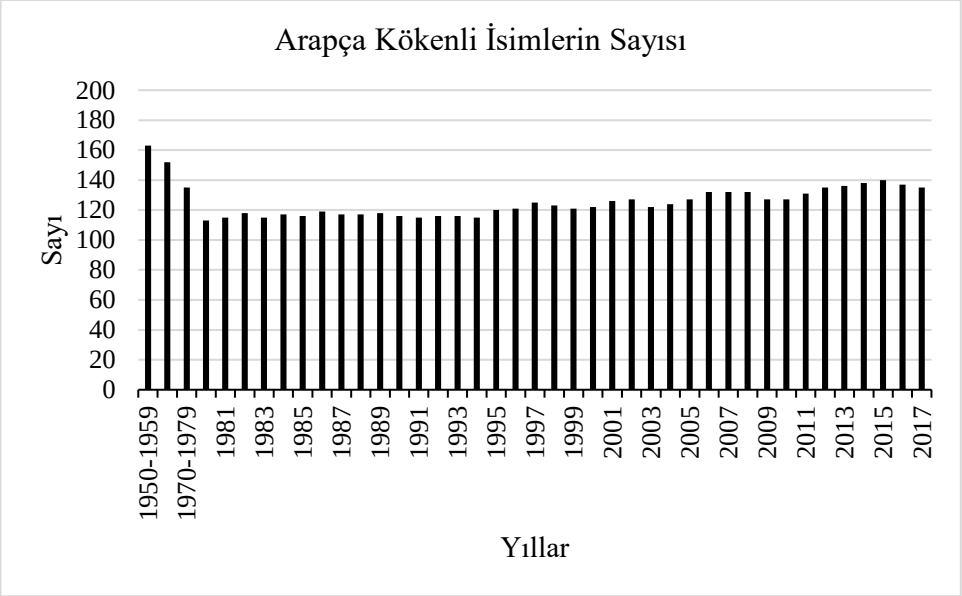
Şekil 18: Çocuklara konulması uygun olmayan isimlerin ilk yüzdeki sayısı

3.4.2. Kökenlerine Göre Sınıflandırma

Arapça kökenli isimlerin kullanım sıklığı Şekil 19'da verilmiştir. Bu isimlerin sıklığı yerel yükselme ve alçalmalar yaşamıştır. Fakat genel anlamda bir düşüş veya yükseliş söz konusu değildir. Bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı, Şekil 20'de görüldüğü gibi, 1950'den 1980'e kadar 160 seviyesinden 115'e kadar düşmüştür. 1980'den günümüze doğru ise çok yavaş bir ivmeyle 140 seviyesine çıkmıştır.

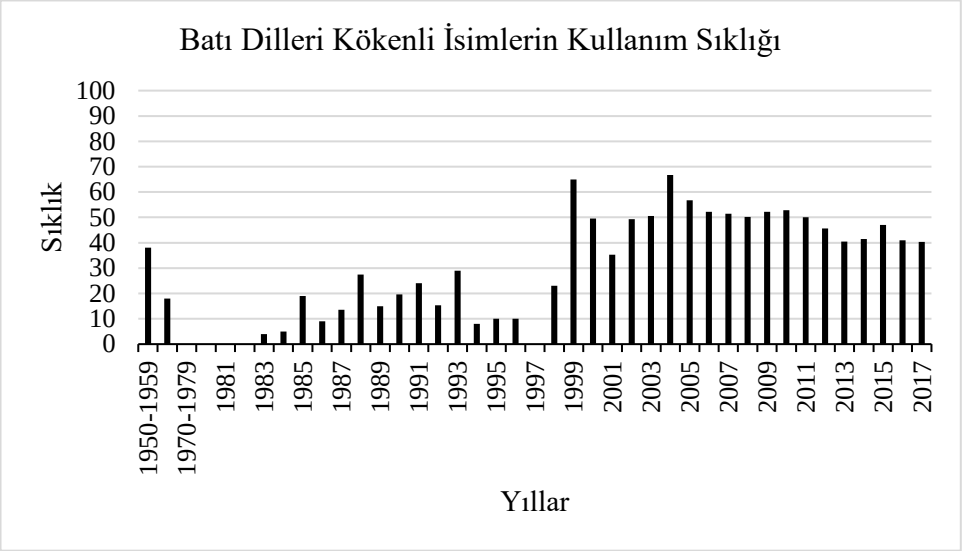
Şekil 19: Arapça kökenli isimlerin kullanım sıklığı

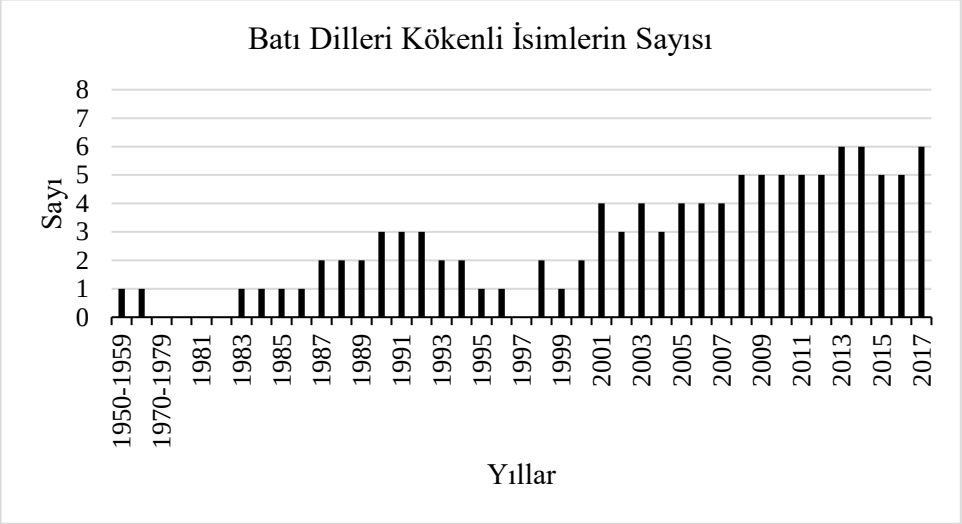
Şekil 20: Arapça kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Batı dilleri kökenli isimlerin kullanım sıklığı Şekil 21'de ve bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı Şekil 22'de verilmiştir. 1950'den 1970'e kadar ciddi bir düşüşle sıfıra inmiştir. Fakat bu yıllarda ilk yüze sadece Elmas ismi girmiştir. 1970'den 1983'e kadar ilk yüzde herhangi bir batı kökenli isim yoktur. 1983'de Demet ismi ilk yüze girmiş ve daha sonra 1990'da ilk yüze giren batı kökenli isim sayısı 3'e ulaşmıştır. Bu süreçte bu isimlerin kullanım sıklığı 1997'ye kadar sürekli bir düşüş ve yükseliştedir. 1997

yılında herhangi bir batı kökenli isim ilk yüze girmemiştir. 1997'den günümüze doğru ilk yüzdeki batı kökenli isim sayısı çok yavaş bir ivmeyle artarak 6'ya yükselmiştir. Fakat bu isimlerin kullanım sıklığı günümüze doğru bir düşüş ivmesindedir. Bu demektir ki, bu isimlerin ilk yüzdeki sıralamalarının ortalaması günümüze doğru düşmektedir. Arya, Beril, Helin, Melis, Melisa, Pelin isimlerinde olduğu gibi.

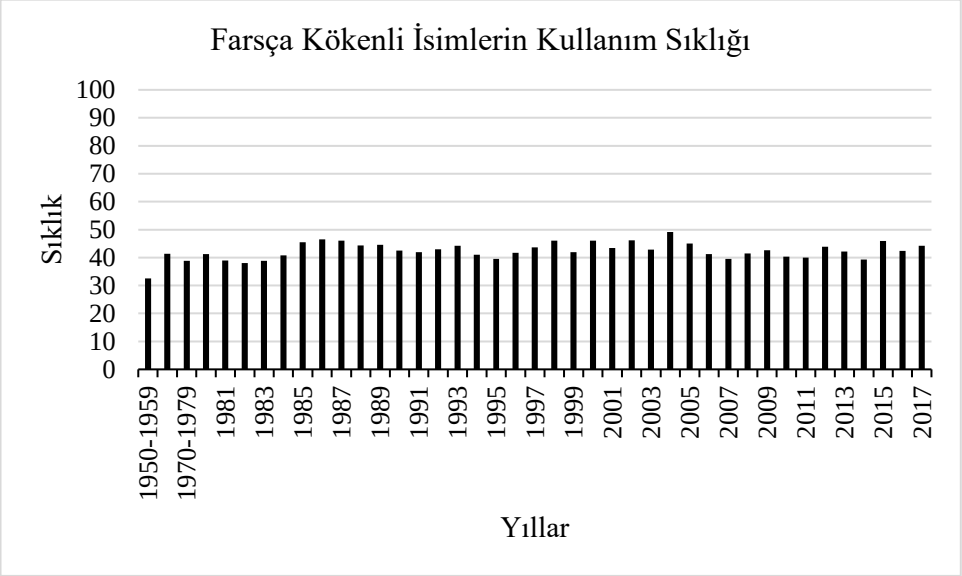
Şekil 21: Batı dilleri kökenli isimlerin kullanım sıklığı

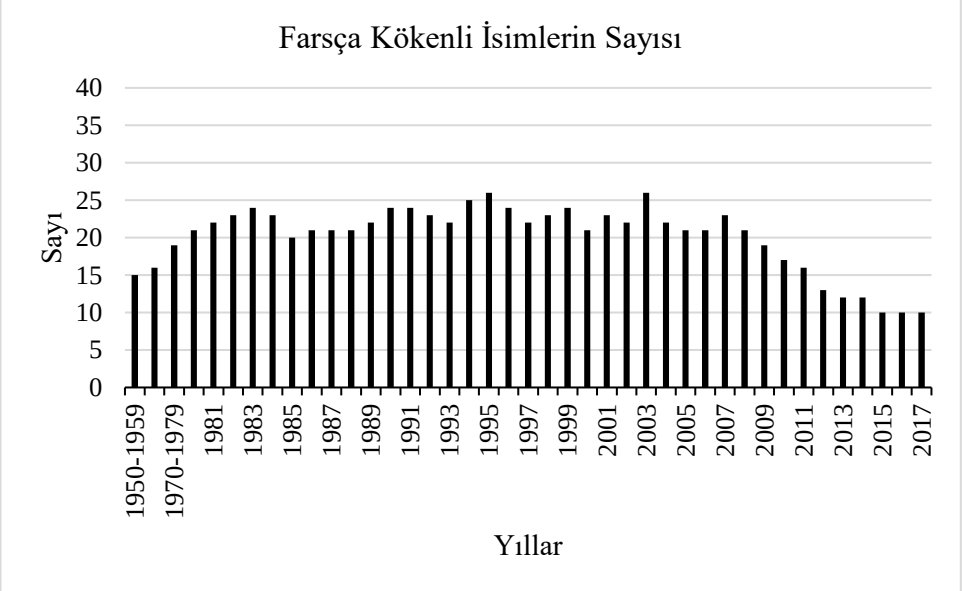
Şekil 22: Batı dilleri kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Farsça kökenli isimlerin kullanım sıklığı Şekil 23'de verilmiştir. Bu isimlerin sıklığı 1950'den 1970'e kadar artmış ve günümüze gelene kadar yerel alçalma ve

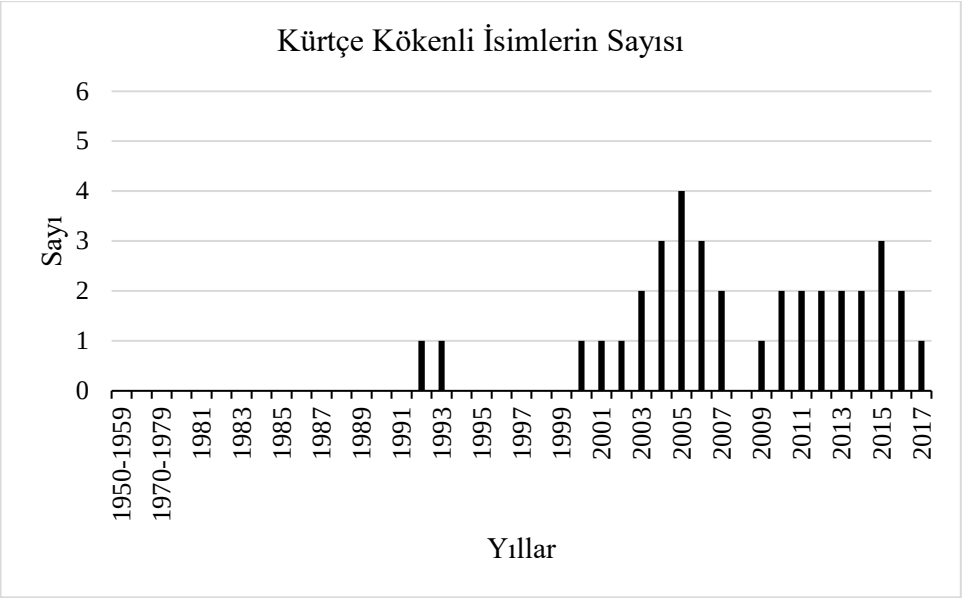
yükselmelerle aynı seviyelerde devam etmiştir. Bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı, Şekil 24'te görüldüğü gibi, 1950'den 1983'e kadar 15'ten 25'e kadar yükselmiştir. Daha sonra 2008'e kadar sürekli bir dalgalanma ile 20-25 aralığında devam etmiştir. 2009'dan günümüze doğru sürekli bir düşme ile 10'a kadar inmiştir. Fakat bu isimlerin ilk yüzdeki sıralamalarının ortalamasının değişmediği söylenebilir. Berna, Buse, Bülent, Dilara, Gülüzar, Miran, Simay, Sude, Şeyda, Zerda isimlerinde olduğu gibi.

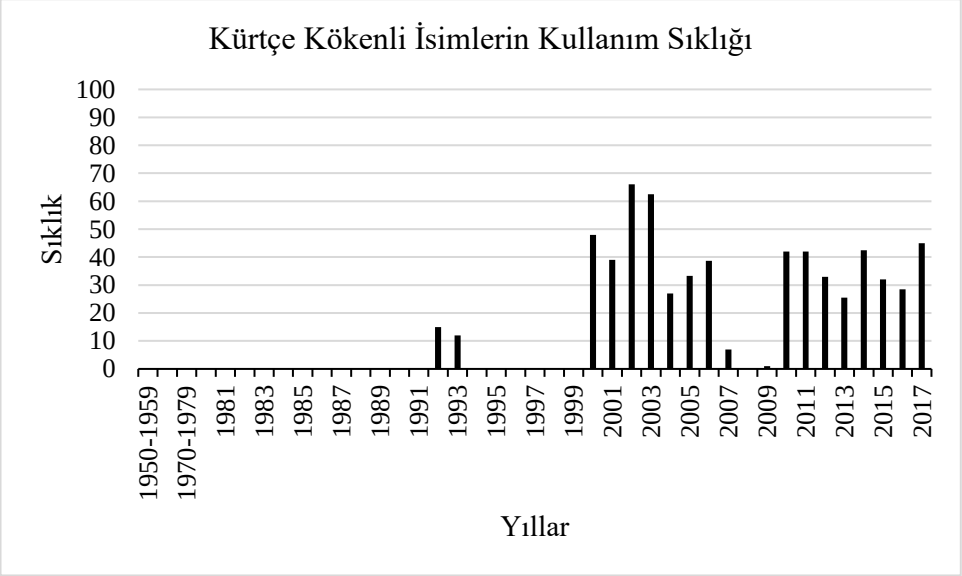
Şekil 23: Farsça kökenli isimlerin kullanım sıklığı

Şekil 24: Farsça kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı

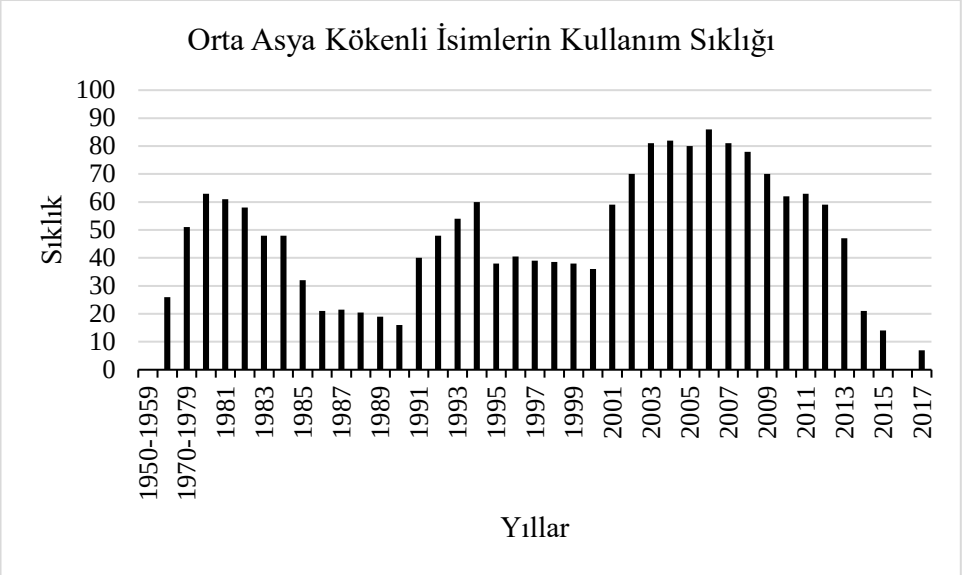
Şekil 25: Kürtçe kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı

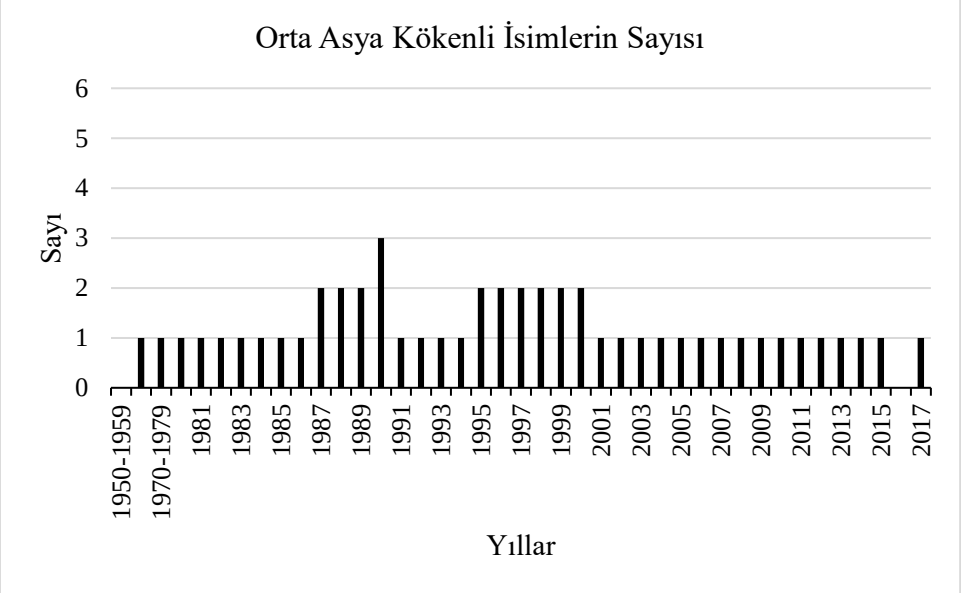
Şekil 26: Kürtçe kökenli isimlerin kullanım sıklığı

Kürtçe kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı Şekil 25'de verilmiştir. 1992 yılına kadar herhangi bir Kürtçe kökenli bir isim ilk yüze girmemiştir. 1992 ve 1993'de Berivan ismi kadınlarda ilk yüze girmiştir. 1993'den 2000 yılına kadar ilk yüzde herhangi bir Kürtçe kökenli isim yoktur. 2000 yılında tekrar Berivan ismi ilk yüze girmiştir. 2001'den 2005 yılına kadar ilk yüze giren Kürtçe kökenli isim sayısı 4'e kadar çıkmıştır. 2008' e kadar tekrar düzenli bir düşüşle 0'a inmiştir. Daha sonra 2015'te 3'e tekrar çıkmış ve 2017'de 1'e tekrar inmiştir. Bu isimlerin kullanım sıklığı

ise, Şekil 26'da görüldüğü gibi, sürekli yükselip alçalmıştır. Sonuç olarak, Kürtçe kökenli isimler 2000 yılından sonra daha sık kullanılmaya başlanmıştır. Arin, Asmin, Berivan, Havin, Rojin, Zilan isimlerinde olduğu gibi.

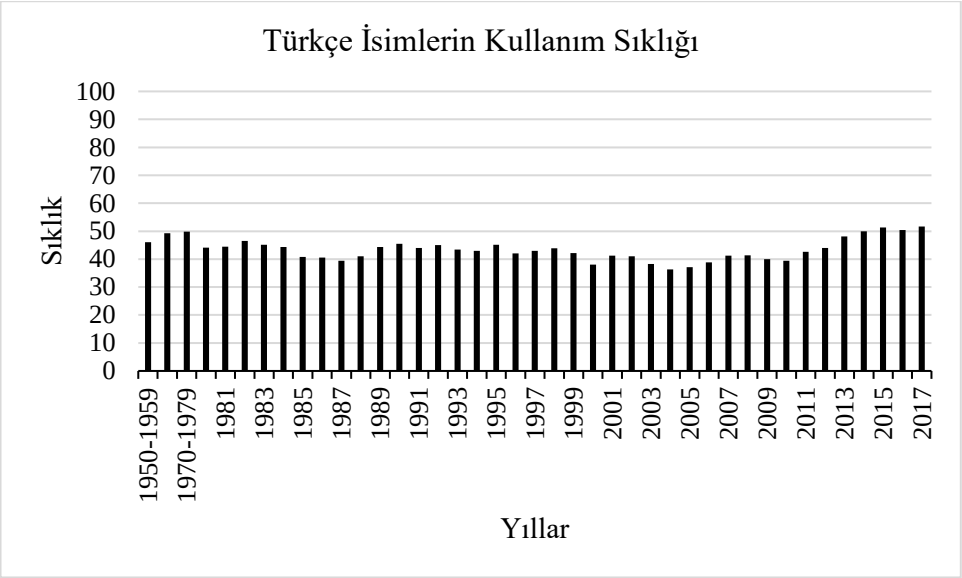
Şekil 27: Orta Asya kökenli isimlerin kullanım sıklığı

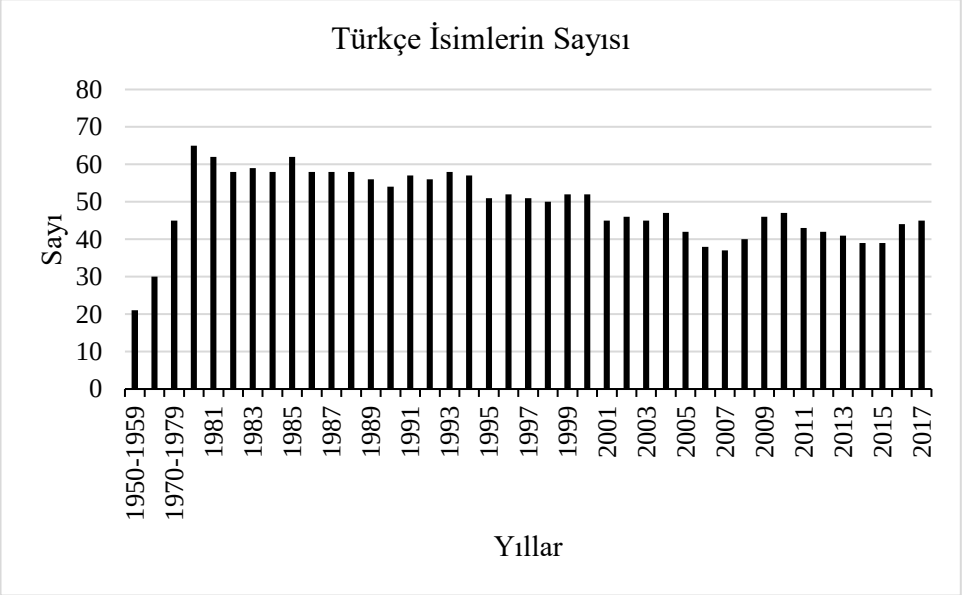
Şekil 28: Orta Asya kökenli isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Orta Asya kökenli isimlerin kullanım sıklığı Şekil 27'de verilmiştir ve bu isimlerin ilk yüzdeki sayısı Şekil 3.28'de verilmiştir. İlk kez 1960-1970 yılları arasında

Orta Asya kökenli Meral ismi kullanılmaya başlamıştır. Daha sonra 1990 yılında ilk yüze Orta Asya kökenli Ceylan ve Ceren isimleri girmiştir. Günümüzde ise sadece Ceren ismi ilk yüze girmiştir. Zaman içerisinde oluşan bu iniş çıkışların anlamlı bir sebebi olmadığı düşünülmektedir.

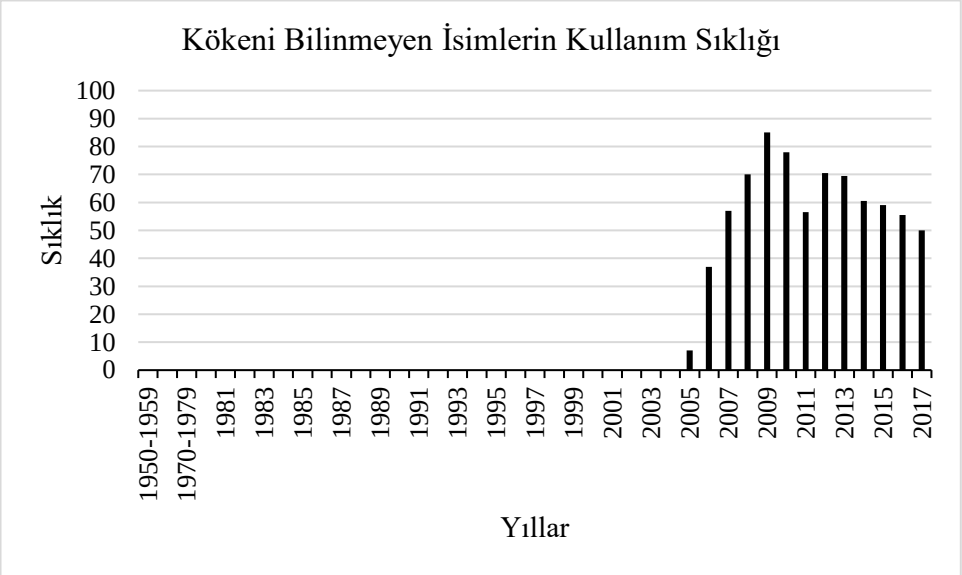

Şekil 29: Türkçe isimlerin kullanım sıklığı

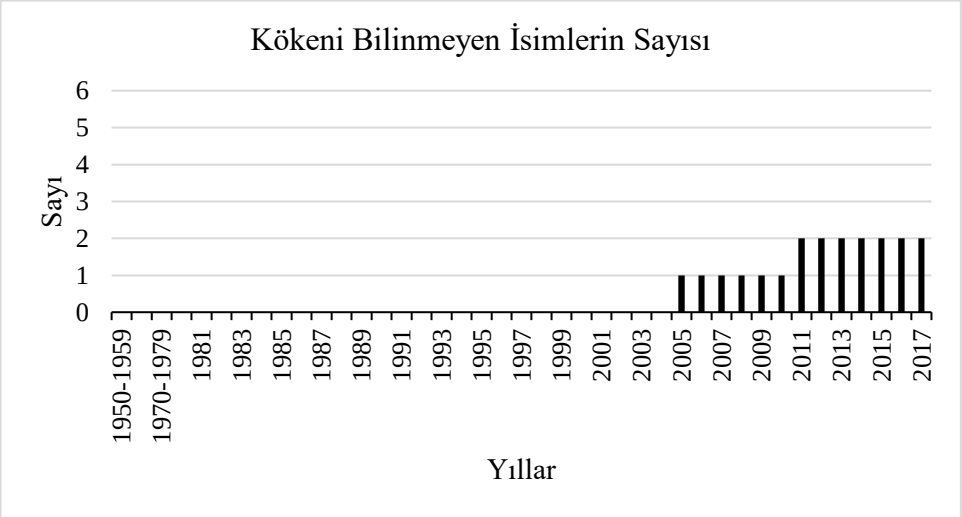

Şekil 30: Türkçe isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Türkçe isimlerin kullanım sıklığı Şekil 29'da verilmiştir. Bu isimlerin kullanım sıklığı genel anlamda değişmemiştir. Fakat, 1950'den 1980'e kadar ilk yüze giren Türkçe isim sayısı, Şekil 30'da görüldüğü gibi, 21'den 65'e kadar çıkmıştır. Günümüze doğru ise, yerel dalgalanmalar olsa da genel anlamda ilk yüze giren Türkçe isim sayısı azalarak 45'e düşmüştür.

Şekil 31: Kökeni bilinmeyen isimlerin kullanım sıklığı

Şekil 32: Kökeni bilinmeyen isimlerin ilk yüzdeki sayısı

Kökeni bilinmeyen isimlerin kullanım sıklığı Şekil 31'de, ilk yüzdeki sayısı ise Şekil 32'de verilmiştir. Kökeni bilinmeyen isimler ilk olarak 2005 yılında Tuana ismiyle ilk yüze girmiştir. 2011 yılından sonra ise Buğlem ismi de Tuana ile birlikte ilk yüze girmiştir. Kökeni bilinmeyen isimler 2005 yılından sonra ilk yüze girmeye başlamıştır.

Araştırmalarımız sonucunda son yıllarda ülkemizde Arapça, Batı dilleri, Kürtçe kökenli ve kökeni belli olmayan isimlerin kullanımı artmıştır. Fakat Orta Asya, Farsça ve Türkçe kökenli isimlerin kullanımı azalmıştır. Bu durumu ebeveynlerin isim seçerken farklı şeyler arama ihtiyacı hissetmesinden kaynaklanmış olabilir.

SONUÇ

İnsanın şahsiyet haklarından birisi isim alma hakkı olduğundan dolayı, çocuğun yaşadığı müddetçe, kıyamette ebedi olan yeni bir hayata diriltildiğinde dahi taşıyacağı isminin ne olduğu çok önemlidir. Bu nedenle günümüzde çocuklarımıza isim verilirken, bazen bilinçsizce anlamına, dini ve toplumsal geleneklere uygun davranılmadığına şahit olmaktayız.

Çocuklarımıza verdiğimiz isimlerin lafzı, kulağa hitabeden tınısı, hangi dilden geldiği ve Kur'ân-ı Kerim'de geçen bir kelime olmasının bir önemi yoktur. Önemli olan o ismin karşılığı olan anlamdır. Çalışmamızda anlamı hoş olmayan isimleri tespit ederek günümüzde en çok kullanılanları anlamları ile birlikte yer vermeye çalıştık.

Peygamber Efendimizin (s.a.v) uygulamalarına baktığımız zaman, kişiliğe etkisini gözeterek anlamı güzel olan isimleri tavsiye etmiş, olmayanları değiştirmiş ve anlamı güzel fakat kişiye kibir, üstünlük duygusu hissetmesine neden olacak isimleri ise daha güzel isimler ile değiştirmiştir. İsmini değiştirmek istemeyen sahabeleri serbest bırakmıştır. Bu sahabeler daha sonra isimlerini değiştirmedikleri için pişmanlıklarını ifade etmişlerdir. Çocuğun isminin sosyal hayatına ve psikolojik gelişimine etkisi olmasa idi, Peygamber Efendimiz (s.a.v) bu değişikliğe neden ihtiyaç duymuş olabilirdi.

Ülkemizde son yıllarda daha çok rastladığımız problem, ismin anlamından çok lafzının ve tınısının önemsenerek seçilmesidir. Çocuğun isminin, onun kişiliğini oluşturmadaki etkisini gözeterek anlamlı ve güzel isimler verilmek yerine kulağa hoş gelen isimler tercih edilmektedir. Bu tür isimlerin anlamını bazen sözlüklerde dahi bulmakta zorlanmaktayız.

Türkiye İstatistik Kurumunun 1923 ile 2016 yılları arasında yapılan "Nüfus Kütüklerine Kayıtlı En Çok Kullanılan 50 Kadın Ve Erkek Adı" istatistiğini incelediğimiz zaman isim olarak müstakil bir anlamı olmayan, anlam açısından olumsuz olan veya Peygamber Efendimizin (s.a.v) değiştirdiği isimlerle aynı anlamı taşıyan isimlerde bariz bir artış olduğunu görmekteyiz. Bu nedenle hiçbir çocuğumuzun isminden dolayı dünya ve ahiret hayatında üzüntü duymaması için Kur'ân-ı Kerim'de geçen şahıs isimleri, Peygamber Efendimizin (s.a.v) yeni doğan çocuklara verdiği, yasakladığı, değiştirdiği, kendisinin ve ehli beytinin isimlerini inceleyerek çalışmamızı oluşturduk.

Ebeveynler çocuklarına isim vermeden önce bu gibi çalışmaları inceleyerek hareket ederler ise problem ortadan kalkacak ve büyüdükten sonra hiç kimse ismini değiştirmek zorunda kalmayacaktır.

Hali hazırda isminin anlamından memnun olmayan bireyler uygun biçimde yazdıkları dilekçe ile yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüğüne başvurması halinde isimlerini değiştirebilmektedir. Nüfus hizmetleri kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair 7039 sayılı kanun 19.10.2017 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun geçici 8. maddesi isim ve soyadı değişikliklerinin dava açılmadan düzeltilmesine olanak tanımıştır.

KAYNAKÇA

Ağırman Cemal, "Ad Koyma Ve Hz. Peygamber'in İsimlere Karşı Tutumu", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1998, S. 2, ss. 129-140.

Akyüz, Vecdi, "Çocuk Üzerindeki Etkisi Açısından İsim Alma Hakkı", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, C. VII, 2006, ss. 94-102.

Âlûsî, Mahmud, *Rûhu'l-Meânî fî Tefsiri'l-Kur'âni'l-Azîm*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1415.

Aras, Özgü, "Ad Koyma", *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1985, S. 1, ss. 100-122.

Araz, Yahya, "Osmanlı İstanbul'unda Çocuk Olmak", *Büyük İstanbul Tarihi*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş Yayınları, İstanbul, 2016.

Arslan, Hatice, "Hz. Peygamber'in (s.a.v) Verdiği veya Değiştirdiği İsim, Lakap ve Künyeler", Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015.

Aşık, Melih, "Açık Pencere", Milliyet Gazetesi, 6 Aralık 1998.

Ateş, Süleyman, *Sülemi ve Tasavvufî Tefsir*, Sönmez Neşriyat, İstanbul, 1969.

Aynî, Ebû Muhammed Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed el-Bedruddin, *Umdetu'l-Kari Şerhu Sahih-i Buhârî*, Darü'l-Kutubi'l-İlmiyye, Musır, 1972.

Balta, Nevin, "Gaziantep'te Çocuklara Ad Verme Geleneği", *Folklor Edebiyat Dergisi*, C. XIX, S. 76, 2013, ss. 13-21.

Başaran, Selman, "Hadislerin Işığında Sahabe İsimleri*", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. III, S.3, Bursa, 1991.

Belâzürî, Ebü'l-Hasen Ahmed b. Yahyâ b. Câbir b. Dâvûd, *Ensâbu'l Eşrâf*, Darü'l İlmiyye, Beyrut, 2011.

Beyhâkî, Ahmed b. el-Hüseyin, *es-Sünenü'1-Kübrâ*, çeviren: Zekeriyya Yıldız, Ocak Yayıncılık, İstanbul, 2017.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'fî, *Sahîhu'l-Buhâri*, Dâru's Selam, Riyad, 1999.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'fî, *el-Edebü'l-Müfred*, yayımcı yok, Beyrut, 1984.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'fî, *et-Târîhu'l-Kebîr*, yayımcı yok, tarih yok.

Canan, İbrahim, *Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi*, I-XVIII, yayımcı yok, Ankara, 1988.

Canan, İbrahim, *Hadis Ansiklopedisi*, Akçağ Yayınları, İstanbul, 2016.

Canatan, Kadir, "Türkiye'nin İsim Haritasının Temeli Olarak Ehli Beyt Sevgisi", *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, S. 62, 2012, ss. 234-246.

Cevâlikî, Mevhûb b. Ahmed, *el-Muʿarreb mine'l-Kelâmi'l-Aʿcemî*, yayımcı yok, Tahran, 1966.

Çakan, İsmail Lütfü, *Hadis Edebiyatı*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009.

Çelik, Celalettin, *İsim Kültürü ve Din*. Çizgi Kitabevi, Konya, 2005.

Çelik, Celalettin, "Kültürel Sembol Sistemi Olarak İsimler", *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* Adana, 2006, C. IV, S. 2, ss. 39-61.

Çetin, Nihat, *Eski Arap Şiiri*, Kapı Yayınları, İstanbul, 2011.

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma Eğitim Genel Müdürlüğü çevrimiçi: http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-12693/cocukluk-cagi.html, 10 Eylül 2018.

Darimî, Ebû Muhammed, *Sünen-i Darimi*, çeviren: Abdullah Aydın, 6 Cilt, Madve Yayınevi, Konya, 1996.

Davudoğlu, Ahmet, *Sahih-i Müslim Tercüme Ve Şerhi*, Işık Yayınları, İstanbul, 2013.

Demircan, Adnan, *Hz. Peygamber (s.a.v) Döneminde Gündelik Yaşam*, Siyer Yayınları, İstanbul, 2016.

Ebû Dâvûd, Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî, *Sünen-ü Ebî Dâvûd,* yayımcı yok, Beyrut, 1999.

Ebu Nuaym, Ahmed b. Abdillâh b. İshâk el-İsfahânî, *Hilyetü'l evliya*, çeviren: Hüseyin Yıldız, Ocak Yayınları, 2015.

Engin, Sezai, *Hz. Peygamber'in Yasakları Anlam ve Yorum Açısından Hadislerdeki Nehiyler*, İz Yayınları, İstanbul, 2015.

Engin, Sezai, "Hadis Tasnifinde Evamir ve Nevahi Literatürü", *Marife Dini Araştırmalar Dergisi,* S. 1, 2014, 85-94.

Ergin, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı,* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1958.

Feyyûmî, Ebü'l-Abbâs Hatîbüddehşe Ahmed b. Muhammed b. Alî el-Hamevî, el-*Miṣbâḥu'l-münîr fî Ğarîbi'ş-Şerhi'l-Kebîr li'r-Râfîî,* el-Mektebetu'l İlmiyye, Beyrut, tarih yok.

Fîrûzâbâdî, Ebü't-Tâhir Mecdüddîn Muhammed b. Ya'kūb b. Muhammed, *el-Kâmûsu'l-Muhît ve'l-Kabesu'l-Vasitu'l-Câmi' lima Zehebe min Luğâti'l-Arabbiy,* el-Mektebet'ul-İlmiyye, Beyrut, tarih yok.

Fîrûzâbâdî, Ebü't-Tâhir Mecdüddîn Muhammed b. Ya'kūb b. Muhammed, *Beṣâ'iru ẕevi't-temyîz fî leṭâ'ifi'l-kitâbi'l-ʿazîz,* el-Mektebetü'l-İlmiyye, Beyrut, tarih yok.

Gerçek, Ömer Faruk, *Çocuklarımıza İsimler*, Nizam Yayınevi, İstanbul, 1997.

Hamidullah, Muhammed, *İslâm Peygamberi,* Beyan Yayınları, İstanbul, 2011.

İslam ve İhsan Dergisi, "Bir Müslüman Çocuğuna Nasıl İsim Koymalı?", çevrimiçi: http://www.islamveihsan.com/bir-musluman-cocuguna-nasil-isim-koymali.html, 31 Mayıs 2018.

İbn Abdülber en-Nemerî, *el-İstîʿâb fî Maʿrifeti'l-Aṣḥâb,* Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 2010.

İbn Habib, Muhammed el-Hâşimî, *el-Muhabber*, Dârü'l-Âfâkı'l-Cedîde, Beyrut, tarih yok.

İbn Hacer el-Askalânî, Ebu'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Ali b. Muhammed, *el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe,* el-Mektebet'üt-Tevfîkıyye, Kahire, tarih yok.

İbn Hanbel, Ebu Abdullah Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybani, *el-Müsned,* İstanbul, Çağrı Yayınları, 1982.

İbn Hazm, el-Endelüsi, *el-Muhallâ bi'l-Asal*, Dârü'l-Kütüb el-İlmiyye, Beyrut, tarih yok.

İbn Hişâm, Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Eyyûb el-Himyerî el-Meâfirî el-Basrî el-Mısrî, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, Dâru'l-Hadis, Kâhire, 2006.

İbn Kayyım el-Cevziyye, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyûb ez-Züraî ed-Dımaşkī el-Hanbelî, *Tuhfetü'l-Mevdud fi Ahkami'l-Mevlüd*, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye Yayınları, Beyrut, 1983.

İbn Kayyım el-Cevziyye, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyûb ez-Züraî ed-Dımaşkī el-Hanbelî, *Kuran ve Sünnete Göre Çocuk Ahkamı*, çeviren: Mahmut Kısa, Kitap Dünyası Yayınları, Konya, 2014.

İbn Kesir, İsmâil b. Ömer, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, Dârü'l-Maarife, Beyrut, 1971.

İbn Kesir, İsmâil b. Ömer, *Ḳışaṣü'l-Enbiyâʾ*, Dârü'l-Maarife, Beyrut, 1982.

İbn Kesir, İsmâil b. Ömer, *Tefsîrü'l-Ḳurʾâni'l-ʿaẓîm*, Dârü'l-Maarife, Beyrut, 1993.

İbn Kudâme, Ebû Muhammed Muvaffakuddin Abdullah b. Ahmed, *el-Muğni*, Mektebetü'l-Kahire, Kahire, 1968.

İbn Mâce Ebu Abdillah Muhammed, *Süneni İbn'u Mâce*, yayımcı yok, Beyrut, tarih yok.

İbn Manzûr, Ebu'l Fadl Cemalüddin, *Lisanü'l-Arab*, Dâru'l-Meârife, Beyrut, tarih yok.

İbn Manzûr, Ebu'l Fadl Cemalüddin, *Tarihi Dımaşk*, Dârü'l-Fikr, Şam, 1984.

İbn Sâd, Ebû Abdullah Muhammed, *et-Tabakatül Kübra*, çeviren: Ali Muhammed Ömer, Mektebet'ül Hancî, Kahire, 2001.

İbnu'l-Esir, İzzuddin Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed el-Cezeri, *Usdu'l-Ğâbe fî Ma 'rifeti's-Sahâbe*, el-Mektebe'tü- Tevfîkıyye, Kahire, 1970.

İbnü'l-Kelbî, Hişâm b. Muhammed, *Cemheretü'n-Neseb*, yayımcı yok, Beyrut, 1986.

İsfahânî, Ebü'l-Kāsım Hüseyn b. Muhammed b. el-Mufaddal er-Râgıb, *el-Müfredât fî Garîbi'l-Ḳurʾân*, yayımcı yok, tarih yok.

Mâlik b. Enes, Ebû Abdillâh b. Mâlik b. Ebî Âmir el-Asbahî el-Yemenî, *el-Muvatta,* yayımcı yok, tarih yok.

Kandemir, Mehmet Yaşar, *Riyâzü's-Sâlihin Tercümesi,* Erkam Yayınları, İstanbul, 2006.

Kayayerli, Damla, "Çocuğunuzu Doğduğuna Pişman Etmeyin", Sabah Gazetesi, 04 Kasım 2012.

Komisyon, Türklerde İsimler, Ad Verme ve Soyadları Sözlüğü, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 1999.

Komisyon, Diyanet İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988.

Korkmaz, Zeynep, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Kitabevi, Ankara, 2003.

Köksal, Mustafa Asım, *İslâm Tarihi*, Köksal Yayıncılık, İstanbul, 2002.

Kuşeyrî, Ebu'l-Hüseyn Müslim b. Haccâc, *Sahih-i Müslim*, Dârü'l-Kurtuba, Beyrut, 2009.

Matrizî, Ebû'l-Feth Nâsıruddîn b. Abdisseyyid b. Ali, *el-Muğarreb fî Tertîbi'l-Muarrab*, Mektebet'u-Usame b. Zeyd, Halep, 1979.

Meriç, Nevin- Dilipak, Abdurrahman- Dilipak, Asiye, Ansiklopedik İsim Sözlüğü, Risale Yayınları, İstanbul, 1996.

Mustafavî, Hasan, *et-Taḥḳīḳ fî Kelimâti'l-Ḳurʾâni'l-Kerîm*, Dârul Kütüb-il İlmiyye, Beyrut 2009.

Müzenî, Ebû Abdillâh Bekr b. Abdillâh b. Amr el-Basrî, *Tesmiyetü'l-Evlad*, Dâru'l Âsıma, Riyad, 1995.

Örnek, Sedat Veyis, *Türk Halkbilimi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1977.

Örnek, Sedat Veyis, "Türk Folklorunda Ad Seçme ve Ad Koyma" *Folklor Edebiyat Dergisi,* S. 82, Şubat 2015, ss. 523-24

Özdoğan, Kevser, "Hz. Peygamber'in Çocukları", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Sâbûnî, Muhammed Ali, *Muhtasar Tefsir-i İbn Kesir*, yayımcı yok, Beyrut, 1982.

Sakaoğlu, Selim, *Türk Ad Bilimi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2001.

Sofuoğlu, Mehmet, *Sahih-i Buhârî Tercümesi*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2009.

Sofuoğlu, Mehmet, *Sahih-i Müslim Tercümesi*, İrfan Yayınevi, İstanbul, 2014.

Suyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî eş-Şâfiî, *el-İtkan fi Ulumi'l Kur'an,* yayımcı yok, Mısır, 1967.

Şevkani, Ebu Abdullah Muhammed b. Ali b. Muhammed el-Havlani, *Neylü'l-Evtar min Esrari Münteka'l-Ahbar*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, tarih yok.

Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr b. Yezîd el-Âmülî, *Tarih-i Taberî*, Sağlam Yayınları, İstanbul, 2007.

Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr b. Yezîd el-Âmülî, *Câmi'ul Beyân fi Tefsir'il Kur'ân*, çeviren: Mehmet Keskin, 4 Cilt, Hikmet Yayınevi, İstanbul, 2008.

Tarhan, Nevzat, *Bilinçli Aile Olmak*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2017.

Tarhan, Nevzat, "İsimlerin Kişilik Gelişimindeki Önemli", *Bebeğim ve Biz Dergisi*, İstanbul, Mart 2017, S. 17, ss. 17-21.

Tarhan, Nevzat, "İsminiz kişiliğinizi oluşturuyor", Posta Gazetesi, 07 Ocak 2014.

Taşçı, Hatice Kübra, "Hz. Peygamber'in Büyük Kızı Hz. Zeyneb'in Hayatı", Rize Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012.

Tezcan, Hülya, *Osmanlı Sarayının Çocukları,* Aygaz Yayınları, İstanbul, 2006.

Tirmizî, Ebu İsa Muhammed b. İsa es-Sulemi, *Sunenu't-Tirmizi*, tahkik: Ahmed Muhammed Şâkir, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, tarih yok.

Tökel, Dursun Ali, "Çocuklara Sadece İsim Mi Veriyoruz", çevrimiçi: http://www.academia.edu, 31 Mayıs 2018.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü çevrimiçi: https://www.nvi.gov.tr/hizmetlerimiz/istatistikler/isim-istatistikleri, 26 Eylül 2018.

Türkiye İstatistik Kurumu, çevrimiçi: http://www.tuik.gov.tr/TuikCocuk/Start.do, 26 Eylül 2018.

Uğur, Vildan, *Çocuk Adları Kılavuzu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1997.

Varis, Abdurrahman, "Türklerin Ad Koyma Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme", *Milli Folklor Dergisi*, S. 16, 2004, ss. 131-140.

Yeniçeri, Celâl, *Peygamber, Devlet Başkanı, Aile Reisi Hz. Muhammed Yaşadığı ve Yön Verdiği Hayat*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001.

Yiğit, İsmail, *Peygamberler Tarihi*, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 2005.

Zahirî, Ebu Muhammed Ali Bin Ahmed Bin Hazm, *Cevami-ü Sîret'in-Nebeviyye*, çeviren: Mehmet Sait Arı, Çıra Yayınları, İstanbul, 2014.

Zebidi, Ebu Bekir Bin Ali Bin Muhammed El Haddad, *et-Tecridu's-Sarih li Ehadis'il-Camiu's-Sahih*, Dâru'l-Hadis, tarih yok.

Zehebî, Ebû Abdullah Şemseddin Muhammed b. Ahmed b. Osman, *Siyer'u Alâmi'n-Nübela*, Müessesetü'r-Risale, Beyrut, 1981.

EK-1: TÜİK Verilerine Göre En Çok Verilen İsimler

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1923-1930 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Ahmet
4	Hatice	Ali
5	Zeynep	Hüseyin
6	Şerife	Hasan
7	Hanife	İbrahim
8	Meryem	İsmail
9	Sultan	Osman
10	Zehra	Halil
11	Havva	Süleyman
12	Hayriye	Yusuf
13	Cemile	Ömer
14	Zeliha	Abdullah
15	Elif	Mahmut
16	Gülsüm	Salih
17	Naciye	Kemal
18	Hava	Ramazan
19	Fadime	Recep
20	Hacer	Mehmet Ali
21	Nuriye	Bekir
22	Zekiye	Şükrü
23	Makbule	Memet
24	Döndü	Kadir
25	Nazmiye	Cemal
26	Kadriye	Musa
27	Hanım	Şaban
28	Halime	Kamil
29	Keziban	Nuri
30	Dudu	Kazım
31	Asiye	Veli
32	Huriye	Arif
33	Saniye	Sabri
34	Güllü	Emin
35	Safiye	Dursun
36	Feride	Yaşar
37	Hamide	Mevlüt
38	Rukiye	Durmuş
39	Rabia	Bayram
40	Nazife	Hakkı
41	Münevver	Niyazi
42	Hafize	Halil İbrahim
43	Lütfiye	Sadık
44	Şükriye	Abdurrahman
45	Meliha	Hasan Hüseyin
46	Fikriye	Şevket
47	Rahime	Halit
48	Melek	Rıza
49	Elife	İhsan
50	Esma	Aziz

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1931-1940 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Ali
4	Hatice	Ahmet
5	Zeynep	Hüseyin
6	Şerife	Hasan
7	Hanife	İbrahim
8	Meryem	İsmail
9	Sultan	Osman
10	Cemile	Halil
11	Sevim	Süleyman
12	Hayriye	Yusuf
13	Fadime	Ömer
14	Zeliha	Abdullah
15	Havva	Kemal
16	Zehra	Ramazan
17	Elif	Mahmut
18	Naciye	Salih
19	Nazmiye	Yaşar
20	Döndü	Bekir
21	Gülsüm	Recep
22	Kadriye	Mehmet Ali
23	Makbule	Şükrü
24	Hacer	Cemal
25	Nuriye	İsmet
26	Zekiye	Kadir
27	Hava	Memet
28	Saniye	Dursun
29	Hanım	Bayram
30	Keziban	Sabri
31	Fikriye	Necati
32	Halime	Nuri
33	Münevver	Musa
34	Güllü	Kamil
35	Asiye	Arif
36	Meliha	Veli
37	Türkan	Niyazi
38	Safiye	Kazım
39	Ayten	Yılmaz
40	Dudu	Şaban
41	Huriye	Muzaffer
42	Feride	Emin
43	Hamide	Selahattin
44	Şükriye	Durmuş
45	Nazife	Celal
46	Melek	İhsan
47	Rahime	Hakkı
48	Remziye	Mevlüt
49	Yeter	Orhan
50	Rabia	Muharrem

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1941-1950 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Ahmet
4	Hatice	Ali
5	Zeynep	Hüseyin
6	Şerife	Hasan
7	Meryem	İsmail
8	Hanife	İbrahim
9	Sultan	Osman
10	Sevim	Halil
11	Fadime	Süleyman
12	Cemile	Yusuf
13	Zeliha	Ömer
14	Havva	Abdullah
15	Hayriye	Ramazan
16	Elif	Kemal
17	Zehra	Yaşar
18	Hacer	İsmet
19	Kadriye	Mahmut
20	Döndü	Salih
21	Naciye	Recep
22	Nazmiye	Mehmet Ali
23	Gülsüm	Muzaffer
24	Nuriye	Bekir
25	Hava	Cemal
26	Makbule	Şükrü
27	Zekiye	Kadir
28	Aysel	Necati
29	Asiye	Selahattin
30	Hanım	Celal
31	Saniye	Dursun
32	Keziban	Bayram
33	Halime	Musa
34	Safiye	Sabri
35	Türkan	Zeki
36	Meliha	Memet
37	Ayten	Muharrem
38	Güllü	Mevlüt
39	Münevver	Nuri
40	Fikriye	Arif
41	Melek	Yılmaz
42	Huriye	Nurettin
43	Müzeyyen	Şaban
44	Hamide	Orhan
45	Şükran	Kamil
46	Nurten	Cemil
47	Dudu	Fevzi
48	Yeter	Veli
49	Feride	Emin
50	Remziye	İhsan

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1951-1960 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Ahmet
4	Hatice	Ali
5	Zeynep	Hüseyin
6	Sevim	Hasan
7	Meryem	İsmail
8	Fadime	İbrahim
9	Sultan	Osman
10	Şerife	Ramazan
11	Hanife	Halil
12	Aysel	Yusuf
13	Havva	Süleyman
14	Cemile	Ömer
15	Kadriye	Recep
16	Zeliha	Yaşar
17	Hacer	Abdullah
18	Ayten	Kemal
19	Zehra	Mahmut
20	Hayriye	Salih
21	Elif	Kadir
22	Döndü	Mehmet Ali
23	Asiye	Şaban
24	Şükran	Orhan
25	Aynur	Celal
26	Nurten	Metin
27	Leyla	Muzaffer
28	Türkan	Cemal
29	Hava	Bayram
30	Naciye	Zeki
31	Perihan	Bekir
32	Gülsüm	Selahattin
33	Saniye	İsmet
34	Nuriye	Necati
35	Güler	Murat
36	Halime	Adem
37	Gülten	Musa
38	Zekiye	Şükrü
39	Melek	Nurettin
40	Hanım	Dursun
41	Nazmiye	Yılmaz
42	Keziban	Erol
43	Neriman	Mevlüt
44	Makbule	Arif
45	Sevgi	Ekrem
46	Müzeyyen	Adnan
47	Necla	Muharrem
48	Safiye	Muammer
49	Meliha	Nihat
50	Remziye	Abdurrahman

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1961-1970 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Ahmet
4	Hatice	Ali
5	Zeynep	Hüseyin
6	Sevim	Hasan
7	Aysel	İbrahim
8	Meryem	İsmail
9	Hülya	Ramazan
10	Aynur	Osman
11	Fadime	Murat
12	Sultan	Metin
13	Ayten	Yusuf
14	Leyla	Ömer
15	Hanife	Süleyman
16	Şerife	Yaşar
17	Hacer	Halil
18	Havva	Abdullah
19	Sevgi	Recep
20	Kadriye	Kemal
21	Türkan	Ayhan
22	Selma	Orhan
23	Nurten	Mahmut
24	Zeliha	Erol
25	Nuray	Cengiz
26	Cemile	Kadir
27	Filiz	Adem
28	Elif	Yılmaz
29	Songül	Salih
30	Nuran	Bayram
31	Gülay	Adnan
32	Serpil	Cemal
33	Zehra	Şaban
34	Şükran	Yüksel
35	Güler	Zeki
36	Gönül	Aydın
37	Gülten	Mehmet Ali
38	Asiye	Musa
39	Şengül	Bekir
40	Melek	Bülent
41	Hayriye	Muzaffer
42	Döndü	Kenan
43	Semra	Ercan
44	Saniye	Erdoğan
45	Hava	İsmet
46	Necla	Selahattin
47	Nermin	Nihat
48	Halime	Erdal
49	Yıldız	Nurettin
50	Keziban	Arif

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1971-1980 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Murat
4	Hatice	Ahmet
5	Zeynep	Ali
6	Hülya	Hüseyin
7	Dilek	Hasan
8	Filiz	İbrahim
9	Yasemin	İsmail
10	Özlem	Hakan
11	Songül	Ramazan
12	Meryem	Bülent
13	Arzu	Osman
14	Elif	Ömer
15	Aynur	Serkan
16	Sibel	Yusuf
17	Selma	Fatih
18	Aysel	Metin
19	Leyla	Adem
20	Sevgi	Erkan
21	Nuray	Süleyman
22	Sultan	Abdullah
23	Hacer	Halil
24	Serpil	Ayhan
25	Gülay	Orhan
26	Fadime	Erdal
27	Nurcan	Ercan
28	Sevim	Yılmaz
29	Havva	Mahmut
30	Ayten	Cengiz
31	Melek	Recep
32	Derya	Kemal
33	Hanife	Mesut
34	Şerife	Erol
35	Tülay	Yaşar
36	Semra	Kadir
37	Çiğdem	Bayram
38	Meral	Serdar
39	Zehra	Aydın
40	Türkan	Engin
41	Serap	Uğur
42	Zeliha	Salih
43	Ebru	Özgür
44	Sevda	Sinan
45	İlknur	Levent
46	Gülcan	Ümit
47	Gönül	Gökhan
48	Kadriye	Sedat
49	Emel	Nihat
50	Ayfer	Zafer

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1981-1990 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Murat
4	Hatice	Ahmet
5	Zeynep	Ali
6	Özlem	Fatih
7	Elif	Hüseyin
8	Yasemin	İbrahim
9	Esra	Hasan
10	Dilek	Gökhan
11	Tuğba	İsmail
12	Derya	Ramazan
13	Hülya	Ömer
14	Pınar	Serkan
15	Songül	Hakan
16	Meryem	Emrah
17	Sibel	Yusuf
18	Çiğdem	Osman
19	Semra	Uğur
20	Merve	Adem
21	Ebru	Emre
22	Zehra	Abdullah
23	Filiz	Erkan
24	Burcu	Yasin
25	Leyla	Halil
26	Ayşegül	Onur
27	Melek	Kadir
28	Arzu	Sinan
29	Sultan	Serdar
30	Neslihan	Süleyman
31	Hacer	Recep
32	Sevgi	Ümit
33	Selma	Mahmut
34	Tuba	Orhan
35	Seda	Mesut
36	Duygu	Yunus
37	Sevda	Ercan
38	Nurcan	Erhan
39	Aysel	Kenan
40	Serap	Metin
41	Canan	Volkan
42	Gamze	Ferhat
43	Serpil	Engin
44	Emel	Burak
45	Havva	Sedat
46	Aynur	Muhammet
47	Bahar	Selçuk
48	Fadime	Özgür
49	İlknur	Bayram
50	Sema	Salih

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 1991-2000 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Merve	Mehmet
2	Fatma	Mustafa
3	Büşra	Ahmet
4	Elif	Emre
5	Kübra	Ali
6	Esra	Murat
7	Zeynep	İbrahim
8	Ayşe	Ömer
9	Emine	Burak
10	Hatice	Hüseyin
11	Gamze	Yusuf
12	Tuğba	Furkan
13	Ebru	Hasan
14	Özlem	Fatih
15	Gizem	Ramazan
16	Rabia	Onur
17	Yasemin	İsmail
18	Betül	Hakan
19	Sibel	Abdullah
20	Hilal	Enes
21	Seda	Yasin
22	Özge	Oğuzhan
23	Zehra	Muhammed
24	Tuğçe	Mert
25	Meryem	Gökhan
26	Cansu	Uğur
27	Derya	Muhammet
28	Melike	Osman
29	Ayşegül	Yunus
30	Burcu	Kadir
31	Pınar	Serkan
32	Bahar	Emrah
33	İrem	Ferhat
34	Dilek	Samet
35	Şeyma	Barış
36	Eda	Yunus Emre
37	Leyla	Sinan
38	Kader	Adem
39	Songül	Halil
40	Sümeyye	Recep
41	Dilan	Serhat
42	Melek	Süleyman
43	Duygu	Mahmut
44	Ayşenur	Batuhan
45	Hülya	Okan
46	Tuba	Fırat
47	Esma	Umut
48	Dilara	Ömer Faruk
49	Sinem	Ümit
50	Seher	Mesut

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2001-2010 YILLARI ARASINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Mehmet
3	İrem	Mustafa
4	Merve	Ahmet
5	Fatma	Furkan
6	Yağmur	Emirhan
7	Büşra	Enes
8	Zehra	Arda
9	Rabia	Emre
10	Ayşe	Ali
11	Esra	Muhammed
12	Hatice	Ömer
13	Emine	İbrahim
14	Sıla	Eren
15	Melike	Hüseyin
16	Beyza	Hasan
17	Aleyna	Mert
18	Kübra	Burak
19	İlayda	Berat
20	Meryem	Yunus Emre
21	Ceren	İsmail
22	Dilara	Umut
23	Melisa	Samet
24	Sude	Yasin
25	Şevval	Ömer Faruk
26	Berfin	Abdullah
27	Nisanur	Murat
28	Betül	Ramazan
29	Esma	Batuhan
30	Gamze	Efe
31	Sudenaz	Kerem
32	Melek	Muhammet
33	Medine	Kadir
34	Sümeyye	Baran
35	Yaren	Yiğit
36	Hilal	Serhat
37	Ayşegül	Barış
38	Ayşenur	Emir
39	Eylül	Onur
40	Buse	Kaan
41	Edanur	Fatih
42	Gizem	Berkay
43	Ecrin	Alperen
44	Dilan	Osman
45	Damla	Mehmet Ali
46	Azra	Hamza
47	Esmanur	Ferhat
48	Nehir	Halil
49	Nisa	Serkan
50	Semanur	Oğuzhan

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2001 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Mehmet
2	Merve	Mustafa
3	Elif	Yusuf
4	Fatma	Ahmet
5	Esra	Emre
6	Büşra	Furkan
7	İrem	Ali
8	Ayşe	İbrahim
9	Melike	Ömer
10	Emine	Enes
11	Beyza	Hüseyin
12	Rabia	Eren
13	Kübra	Emirhan
14	Hatice	Murat
15	Zehra	Hasan
16	Aleyna	Burak
17	Dilara	Mert
18	Gamze	Ramazan
19	Melisa	Batuhan
20	İlayda	İsmail
21	Gizem	Serhat
22	Betül	Muhammed
23	Özlem	Fatih
24	Buse	Onur
25	Hilal	Abdullah
26	Ayşenur	Yasin
27	Dilan	Umut
28	Ebru	Samet
29	Şevval	Yunus Emre
30	Meryem	Kadir
31	Edanur	Muhammet
32	Yağmur	Oğuzhan
33	Kader	Serkan
34	Ayşegül	Ömer Faruk
35	Damla	Hakan
36	Derya	Barış
37	Tuğçe	Osman
38	Selin	Berkay
39	Tuğba	Doğukan
40	Cansu	Ferhat
41	Eda	Eray
42	Berfin	Mehmet Ali
43	Ceren	Yunus
44	Semanur	Halil
45	Beyzanur	Emircan
46	Sümeyye	Emir
47	Melek	Adem
48	Yasemin	Melih
49	Sinem	Abdulkadir
50	Sude	Süleyman

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2002 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Mehmet
2	Merve	Yusuf
3	Elif	Mustafa
4	İrem	Ahmet
5	Esra	Furkan
6	Fatma	Emre
7	Ayşe	Ali
8	Dilara	Ömer
9	Emine	İbrahim
10	Büşra	Enes
11	Zehra	Emirhan
12	Aleyna	Hüseyin
13	Melike	Umut
14	Hatice	Hasan
15	Rabia	Eren
16	Beyza	Murat
17	Kübra	Mert
18	İlayda	Burak
19	Melisa	Serhat
20	Gizem	Batuhan
21	Yağmur	İsmail
22	Buse	Muhammed
23	Gamze	Ramazan
24	Betül	Yunus Emre
25	Şevval	Abdullah
26	Hilal	Yasin
27	Ayşenur	Samet
28	Ayşegül	Kadir
29	Özlem	Muhammet
30	Ceren	Barış
31	Dilan	Ömer Faruk
32	Duygu	Ferhat
33	Edanur	Onur
34	Berivan	Fatih
35	Kader	Oğuzhan
36	Sinem	Serkan
37	Selin	Hakan
38	Meryem	Osman
39	Ebru	Berkay
40	Sude	Emir
41	Melek	Yunus
42	Yaren	Kaan
43	Derya	Mehmet Ali
44	Sümeyye	Emircan
45	Tuğba	Halil
46	Berfin	Doğukan
47	Bahar	Eray
48	Cansu	Berat
49	Beyzanur	Melih
50	Semanur	Abdulkadir

KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2003 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Sıla	Mehmet
3	Elif	Furkan
4	İrem	Mustafa
5	Merve	Emre
6	Fatma	Ahmet
7	Esra	Ali
8	Rabia	Enes
9	Emine	Ömer
10	Ayşe	İbrahim
11	Beyza	Emirhan
12	Zehra	Hüseyin
13	Hatice	Umut
14	Aleyna	Hasan
15	İlayda	Mert
16	Büşra	Eren
17	Melike	Yunus Emre
18	Kübra	Burak
19	Ceren	Muhammed
20	Sude	Murat
21	Dilara	İsmail
22	Yağmur	Batuhan
23	Berivan	Serhat
24	Nazar	Yasin
25	Şevval	Barış
26	Gamze	Abdullah
27	Helin	Ramazan
28	Buse	Kadir
29	Betül	Muhammet
30	Melisa	Samet
31	Gizem	Ömer Faruk
32	Hilal	Ferhat
33	Meryem	Berkay
34	Edanur	Onur
35	Bahar	Osman
36	Ayşegül	Fatih
37	Berfin	Serkan
38	Ayşenur	Berat
39	Sudenaz	Yunus
40	Özlem	Kaan
41	Dilan	Hakan
42	Melek	Oğuzhan
43	Duygu	Mehmet Ali
44	Esma	Halil
45	Sümeyye	Emir
46	Yaren	Kerem
47	Selin	Alperen
48	Ebru	Baran
49	Sinem	Eray
50	Rojin	Abdulkadir

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2004 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Mehmet
3	Sıla	Mustafa
4	İrem	Furkan
5	Merve	Ahmet
6	Fatma	Emre
7	Esra	Enes
8	Rabia	Ali
9	Ayşe	Eren
10	Hatice	Ömer
11	Emine	İbrahim
12	Zehra	Emirhan
13	Sude	Hüseyin
14	Aleyna	Hasan
15	Beyza	Yunus Emre
16	İlayda	Muhammed
17	Melike	Mert
18	Ceren	Caner
19	Yağmur	Burak
20	Büşra	Umut
21	Berfin	İsmail
22	Esma	Murat
23	Dilan	Berat
24	Kübra	Samet
25	Dilara	Ramazan
26	Buse	Yasin
27	Meryem	Abdullah
28	Sudenaz	Batuhan
29	Melisa	Kadir
30	Şevval	Muhammet
31	Helin	Ömer Faruk
32	Gamze	Serhat
33	Betül	Efe
34	Hilal	Ferhat
35	Tuğba	Baran
36	Gizem	Barış
37	Ayşenur	Kerem
38	Ayşegül	Berkay
39	Edanur	Arda
40	Selin	Osman
41	Sümeyye	Onur
42	Rümeysa	Yunus
43	Azra	Fatih
44	Berivan	Serkan
45	Melek	Emir
46	Bahar	Mehmet Ali
47	Özlem	Kaan
48	Yaren	Halil
49	Sinem	Alperen
50	Nazar	Hakan

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2005 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Emirhan
3	Büşra	Mehmet
4	Merve	Mustafa
5	İrem	Arda
6	Yağmur	Ahmet
7	Fatma	Furkan
8	Sıla	Enes
9	Zehra	Ali
10	Rabia	Muhammed
11	Aleyna	Emre
12	Hatice	İbrahim
13	Ayşe	Ömer
14	Emine	Eren
15	Esra	Hüseyin
16	Meryem	Baran
17	Melike	Hasan
18	İlayda	Yunus Emre
19	Beyza	Mert
20	Esma	Berat
21	Sudenaz	Burak
22	Ceren	İsmail
23	Sude	Samet
24	Şevval	Efe
25	Nisanur	Ramazan
26	Kübra	Yasin
27	Berfin	Abdullah
28	Dilan	Ömer Faruk
29	Melisa	Kadir
30	Dilara	Muhammet
31	Gamze	Murat
32	Betül	Batuhan
33	Eylül	Umut
34	Nisa	Kerem
35	Nehir	Serhat
36	Azra	Osman
37	Ayşenur	Ferhat
38	Hilal	Barış
39	Melek	Fatih
40	Rümeysa	Mehmet Ali
41	Helin	Emir
42	Buse	Onur
43	Ayşegül	Yiğit
44	Irmak	Serkan
45	Rojin	Berkay
46	Sümeyye	Yunus
47	Edanur	Abdulkadir
48	Esmanur	Caner
49	Tuğba	Halil
50	Zilan	Alperen

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2006 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Elif	Arda
2	Zeynep	Yusuf
3	İrem	Mehmet
4	Büşra	Mustafa
5	Merve	Emirhan
6	Sıla	Ahmet
7	Yağmur	Enes
8	Medine	Furkan
9	Fatma	Muhammed
10	Zehra	Ali
11	Rabia	İbrahim
12	Hatice	Ömer
13	Meryem	Eren
14	Ceren	Hüseyin
15	Ayşe	Emre
16	İlayda	Hasan
17	Emine	Samet
18	Aleyna	Mert
19	Nehir	Burak
20	Beyza	Berat
21	Şevval	Yunus Emre
22	Sude	İsmail
23	Sudenaz	Kerem
24	Melike	Ömer Faruk
25	Esra	Baran
26	Nisanur	Yasin
27	Eylül	Efe
28	Kübra	Abdullah
29	Esmanur	Muhammet
30	Esma	Ramazan
31	Berfin	Kadir
32	Melisa	Murat
33	Dilara	Umut
34	Betül	Batuhan
35	Melek	Yiğit
36	Zilan	Mehmet Ali
37	Ayşenur	Hamza
38	Hilal	Emir
39	Ayşegül	Osman
40	Sümeyye	Salih
41	Irmak	Fatih
42	Dilan	Onur
43	Yaren	Berkay
44	Azra	Halil
45	Nisa	Alperen
46	Rümeysa	Abdulkadir
47	Gamze	Barış
48	Damla	Ege
49	Helin	Serhat
50	Buse	Adem

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2007 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Arda
3	İrem	Mehmet
4	Yağmur	Mustafa
5	Merve	Ahmet
6	Sıla	Emirhan
7	Medine	Enes
8	Fatma	Muhammed
9	Büşra	Furkan
10	Zehra	Ali
11	Rabia	Berat
12	Hatice	Ömer
13	Sudenaz	Efe
14	Şevval	İbrahim
15	Meryem	Hüseyin
16	Nisanur	Burak
17	Ayşe	Emre
18	Ceren	Eren
19	Nehir	Hasan
20	Emine	Yunus Emre
21	İlayda	Kerem
22	Sude	Mert
23	Aleyna	İsmail
24	Kübra	Yasin
25	Beyza	Kaan
26	Berfin	Samet
27	Esmanur	Ömer Faruk
28	Yaren	Abdullah
29	Sümeyye	Muhammet
30	Esma	Ege
31	Melek	Ramazan
32	Melike	Baran
33	Eylül	Umut
34	Esra	Murat
35	Melisa	Yiğit
36	Elanur	Hamza
37	Ayşegül	Kadir
38	Dilara	Emir
39	Azra	Batuhan
40	Tuana	Salih
41	Betül	Onur
42	Ela	Muhammed Ali
43	Irmak	Barış
44	Ayşenur	Mehmet Ali
45	Hilal	Osman
46	Damla	Fatih
47	Nisa	Alperen
48	Rümeysa	Bedirhan
49	Nazlı	Berkay
50	Nisa Nur	Muhammed Emin

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2008 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Arda
3	Yağmur	Mustafa
4	İrem	Mehmet
5	Merve	Ahmet
6	Büşra	Enes
7	Nisanur	Emirhan
8	Ecrin	Muhammed
9	Fatma	Efe
10	Medine	Berat
11	Zehra	Furkan
12	Yaren	Eren
13	Hatice	Ali
14	Rabia	Ömer
15	Ayşe	Burak
16	Meryem	Hüseyin
17	Berfin	İbrahim
18	Eylül	Emre
19	Sudenaz	Yunus Emre
20	Ela	Hasan
21	Sümeyye	Mert
22	Ceren	Kerem
23	Emine	İsmail
24	İlayda	Ömer Faruk
25	Kübra	Ege
26	Elanur	Umut
27	Tuana	Samet
28	Azra	Abdullah
29	Melek	Yiğit
30	Nehir	Yasin
31	Şevval	Baran
32	Beyza	Hamza
33	Esmanur	Batuhan
34	Sude	Kaan
35	Melisa	Bedirhan
36	Melike	Muhammet
37	Nisa	Ramazan
38	Esma	Emir
39	Esra	Murat
40	Aleyna	Muhammed Ali
41	Damla	Kadir
42	Irmak	Mehmet Ali
43	Hiranur	Alperen
44	Ayşegül	Salih
45	Betül	Deniz
46	Ceylin	Barış
47	Nisa Nur	Onur
48	Dilara	Semih
49	Ayşenur	Berkay
50	Hilal	Muhammed Emin

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2009 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	Erkek Adı
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Arda
3	Ecrin	Mustafa
4	Yağmur	Mehmet
5	İrem	Ahmet
6	Nisanur	Enes
7	Eylül	Muhammed
8	Merve	Berat
9	Zehra	Furkan
10	Büşra	Emirhan
11	Fatma	Ali
12	Sudenaz	Eren
13	Tuana	Ömer
14	Rabia	Hüseyin
15	Melike	Yiğit
16	Medine	Efe
17	Ela	İbrahim
18	Melek	Kerem
19	Hatice	Yunus Emre
20	Sümeyye	Alperen
21	Ayşe	Burak
22	Meryem	Mert
23	Berfin	Hasan
24	Elanur	Emre
25	Yaren	Ömer Faruk
26	Emine	İsmail
27	Kübra	Umut
28	Azra	Baran
29	Hiranur	Batuhan
30	Duru	Abdullah
31	Melisa	Hamza
32	Ceren	Yasin
33	İlayda	Ege
34	Şevval	Kaan
35	Esmanur	Ramazan
36	Nehir	Samet
37	Ceylin	Muhammet
38	Beyza	Bedirhan
39	Nisa	Emir
40	Aleyna	Muhammed Ali
41	Esma	Deniz
42	Irmak	Murat
43	Belinay	Mehmet Ali
44	Defne	Bilal
45	Ayşegül	Barış
46	Damla	Salih
47	Gamze	Berkay
48	Sude	Yağız
49	Betül	Kadir
50	Nisa Nur	Muhammed Emin

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2010 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Mustafa
3	Yağmur	Mehmet
4	Ecrin	Arda
5	Nisanur	Ahmet
6	İrem	Berat
7	Zehra	Muhammed
8	Eylül	Enes
9	Nisa	Furkan
10	Azra	Yiğit
11	Nehir	Ömer
12	Fatma	Ali
13	Merve	Emirhan
14	Meryem	Mert
15	Büşra	İbrahim
16	Ayşe	Eren
17	Medine	Hüseyin
18	Tuana	Umut
19	Hatice	Yunus Emre
20	Asmin	Efe
21	Hiranur	Kerem
22	Sümeyye	Ömer Faruk
23	Ela	Hasan
24	Melike	Alperen
25	Rabia	İsmail
26	Melisa	Burak
27	Yaren	Emre
28	Elanur	Emir
29	Emine	Hamza
30	Kübra	Baran
31	Sudenaz	Muhammed Ali
32	Belinay	Abdullah
33	Nisa Nur	Batuhan
34	Melek	Yasin
35	Berfin	Ege
36	Duru	Kaan
37	Ceylin	Samet
38	Ceren	Eymen
39	Esmanur	Ramazan
40	Irmak	Harun
41	Damla	Muhammet
42	Defne	Berkay
43	Esma	Erdem
44	İlayda	Murat
45	Beyza	Muhammed Emin
46	Eda	Miraç
47	Şevval	Mehmet Ali
48	Edanur	Deniz
49	Asya	Bedirhan
50	Ayşegül	Salih

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2011 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Mustafa
3	Ecrin	Berat
4	Yağmur	Emir
5	Nisanur	Mehmet
6	Azra	Ahmet
7	Nehir	Muhammed
8	Zehra	Enes
9	İrem	Ömer
10	Eylül	Emirhan
11	Ela	Ali
12	Merve	Furkan
13	Belinay	İbrahim
14	Meryem	Arda
15	Hiranur	Mert
16	Sümeyye	Çınar
17	Nisa	Hüseyin
18	Fatma	Yiğit
19	Ayşe	Yunus Emre
20	Rabia	Kerem
21	Büşra	Eren
22	Elanur	Efe
23	Tuana	Ömer Faruk
24	Hatice	Hasan
25	Melisa	Umut
26	Medine	Alperen
27	Ceylin	Burak
28	Damla	Muhammed Ali
29	Kübra	Hamza
30	Esmanur	İsmail
31	Emine	Eymen
32	Nisa Nur	Emre
33	Esma	Yasin
34	Asmin	Abdullah
35	Irmak	Batuhan
36	Melek	Muhammed Emin
37	Ceren	Baran
38	Melike	Miraç
39	Duru	Berkay
40	Yaren	Kaan
41	Asya	Ramazan
42	Sudenaz	Samet
43	Betül	Mehmet Ali
44	Beren	Harun
45	Beyza	Murat
46	Berfin	Ege
47	Ebrar	Bünyamin
48	İlayda	Bilal
49	Hayrunnisa	Osman
50	Şevval	Deniz

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2012 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	Erkek Adı
1	Zeynep	Berat
2	Elif	Yusuf
3	Ecrin	Emir
4	Yağmur	Mustafa
5	Nisanur	Mehmet
6	Azra	Ahmet
7	Nehir	Muhammed
8	Zehra	Ömer
9	İrem	Emirhan
10	Eylül	Enes
11	Ela	Çınar
12	Merve	Ali
13	Belinay	İbrahim
14	Meryem	Furkan
15	Hiranur	Yunus Emre
16	Sümeyye	Hüseyin
17	Nisa	Kerem
18	Fatma	Miraç
19	Ayşe	Muhammed Ali
20	Rabia	Ömer Faruk
21	Büşra	Mert
22	Elanur	Umut
23	Tuana	Hasan
24	Hatice	Eymen
25	Melisa	Hamza
26	Medine	Arda
27	Ceylin	Eren
28	Damla	Yiğit
29	Kübra	Burak
30	Esmanur	Efe
31	Emine	İsmail
32	Nisa Nur	Yasin
33	Esma	Muhammed Emin
34	Asmin	Alperen
35	Irmak	Abdullah
36	Melek	Emre
37	Ceren	Muhammed Emir
38	Melike	Kaan
39	Duru	Mehmet Ali
40	Yaren	Batuhan
41	Asya	Ramazan
42	Sudenaz	Baran
43	Betül	Ege
44	Beren	Bünyamin
45	Beyza	Murat
46	Berfin	Berkay
47	Ebrar	Deniz
48	İlayda	Osman
49	Hayrunnisa	Kuzey
50	Şevval	Rüzgar

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2013 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Berat
3	Ecrin	Mustafa
4	Yağmur	Emir
5	Zehra	Ahmet
6	Azra	Ömer
7	Nisanur	Mehmet
8	Ela	Muhammed
9	Belinay	Emirhan
10	Hiranur	Ali
11	Nehir	Eymen
12	Meryem	Çınar
13	Irmak	Enes
14	Eylül	Kerem
15	Rabia	Miraç
16	Sümeyye	Umut
17	Cemre	İbrahim
18	Ayşe	Furkan
19	Fatma	Hüseyin
20	Esma	Hamza
21	Hatice	Muhammed Ali
22	Merve	Yunus Emre
23	Elanur	Ömer Faruk
24	Nisa	Hasan
25	Duru	Mert
26	Esmanur	Burak
27	Beren	Rüzgar
28	Tuana	Muhammed Emin
29	Melek	Arda
30	Derin	Abdullah
31	Damla	Yiğit
32	Büşra	Emre
33	Medine	İsmail
34	Buğlem	Eren
35	Emine	Yasin
36	Melisa	Alperen
37	Nisa Nur	Efe
38	Asya	Kaan
39	Yaren	Poyraz
40	Beyza	Bilal
41	Betül	Talha
42	Kübra	Baran
43	Miray	Mehmet Ali
44	İrem	Deniz
45	Eslem	Muhammed Emir
46	Feyza	Ramazan
47	Ebrar	Ege
48	Defne	Bünyamin
49	Elif Naz	Murat
50	Melike	Salih

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2014 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Berat
3	Hiranur	Mustafa
4	Ecrin	Ömer
5	Yağmur	Ahmet
6	Zehra	Eymen
7	Azra	Muhammed
8	Miray	Miraç
9	Nehir	Mehmet
10	Eylül	Emir
11	Meryem	Kerem
12	Nisanur	Ayaz
13	Hira	Ali
14	Rabia	Çınar
15	Belinay	Enes
16	Hira Nur	Muhammed Ali
17	Ela	Hamza
18	Esma	Yunus Emre
19	Mira	Emirhan
20	Beren	İbrahim
21	Sümeyye	Hüseyin
22	Ayşe	Ömer Faruk
23	Merve	Umut
24	Ada	Furkan
25	Fatma	Mert
26	Asya	Rüzgar
27	Defne	Hasan
28	Melek	Muhammed Emin
29	Esmanur	Yiğit
30	Hatice	Burak
31	Nisa	Abdullah
32	Elanur	Arda
33	Eslem	İsmail
34	Buğlem	Yasin
35	Irmak	Eren
36	Duru	Poyraz
37	Büşra	Baran
38	Betül	Talha
39	Yaren	Alperen
40	Emine	Bilal
41	Cemre	Emre
42	Damla	Muhammed Emir
43	Beyza	Mehmet Ali
44	Tuana	Deniz
45	Havin	Efe
46	Kübra	Ramazan
47	Medine	Metehan
48	Zümra	Muhammed Mustafa
49	İrem	Murat
50	Derin	Ege

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2015 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Elif	Yusuf
2	Zeynep	Eymen
3	Hiranur	Mustafa
4	Miray	Ömer
5	Zehra	Berat
6	Ecrin	Miraç
7	Azra	Ayaz
8	Eylül	Ahmet
9	Defne	Mehmet
10	Nehir	Muhammed
11	Yağmur	Kerem
12	Meryem	Emir
13	Nisanur	Ali
14	Hira Nur	Hamza
15	Asya	Çınar
16	Hira	Muhammed Ali
17	Rabia	Yiğit
18	Belinay	Yunus Emre
19	Eslem	İbrahim
20	Beren	Enes
21	Esma	Poyraz
22	Ela	Hüseyin
23	Ayşe	Ömer Faruk
24	Melek	Emirhan
25	Sümeyye	Umut
26	Buğlem	Furkan
27	Fatma	Muhammed Emin
28	Merve	Hasan
29	Öykü	Mert
30	Hatice	Ömer Asaf
31	Betül	Rüzgar
32	Esmanur	Abdullah
33	Zümra	İsmail
34	Elanur	Burak
35	Esila	Deniz
36	Nisa	Alperen
37	Ada	Arda
38	Erva	Yasin
39	Büşra	Talha
40	Emine	Muhammed Emir
41	Kübra	Baran
42	Yaren	Eren
43	Duru	Ertuğrul
44	Melisa	Mehmet Ali
45	Derin	Aras
46	İrem	Bünyamin
47	Elif Nur	Bilal
48	Cemre	Emre
49	Ayşegül	Yağız
50	Mira	Selim

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI VE 2016 YILINDA DOĞANLARA EN ÇOK VERİLEN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Zeynep	Yusuf
2	Elif	Eymen
3	Hiranur	Ömer
4	Defne	Mustafa
5	Miray	Miraç
6	Azra	Berat
7	Zehra	Ahmet
8	Ecrin	Hamza
9	Nehir	Mehmet
10	Eylül	Emir
11	Yağmur	Yunus Emre
12	Meryem	Muhammed Ali
13	Asya	Muhammed
14	Nisanur	Ali
15	Hira Nur	Çınar
16	Belinay	Kerem
17	Esila	Yiğit
18	Rabia	Ayaz
19	Hira	Ertuğrul
20	Buğlem	İbrahim
21	Eslem	Ömer Asaf
22	Ela	Umut
23	Erva	Poyraz
24	Zümra	Ömer Faruk
25	Ayşe	Enes
26	Duru	Hüseyin
27	Esma	Muhammed Emin
28	Fatma	Furkan
29	Sümeyye	Hasan
30	Melek	Mert
31	Merve	Deniz
32	Hatice	Rüzgar
33	Damla	Emirhan
34	Nisa	Aras
35	Ada	Abdullah
36	Cemre	Alperen
37	Yaren	İsmail
38	Esmanur	Toprak
39	Derin	Burak
40	Büşra	Yasin
41	Öykü	Arda
42	Melisa	Muhammed Emir
43	Elanur	Metehan
44	Betül	Bünyamin
45	Beren	Yusuf Eymen
46	İrem	Eren
47	Asmin	Yakup
48	İkra	Emre
49	Emine	Talha
50	Sare	Mehmet Ali

NÜFUS KÜTÜKLERİNE KAYITLI EN ÇOK KULLANILAN 50 KADIN VE ERKEK ADI

	Kadın Adı	**Erkek Adı**
1	Fatma	Mehmet
2	Ayşe	Mustafa
3	Emine	Ahmet
4	Hatice	Ali
5	Zeynep	Hüseyin
6	Elif	Hasan
7	Meryem	İbrahim
8	Şerife	İsmail
9	Zehra	Osman
10	Sultan	Yusuf
11	Hanife	Murat
12	Merve	Ömer
13	Havva	Ramazan
14	Zeliha	Halil
15	Esra	Süleyman
16	Fadime	Abdullah
17	Özlem	Mahmut
18	Hacer	Recep
19	Yasemin	Salih
20	Melek	Fatih
21	Rabia	Kadir
22	Hülya	Emre
23	Cemile	Mehmet Ali
24	Sevim	Hakan
25	Gülsüm	Adem
26	Leyla	Kemal
27	Dilek	Yaşar
28	Büşra	Bekir
29	Aysel	Musa
30	Songül	Metin
31	Kübra	Bayram
32	Halime	Serkan
33	Esma	Orhan
34	Aynur	Burak
35	Hayriye	Furkan
36	Kadriye	Gökhan
37	Tuğba	Yasin
38	Sevgi	Uğur
39	Rukiye	Yakup
40	Hava	Muhammet
41	Sibel	Muhammed
42	Derya	Şükrü
43	Asiye	Cemal
44	Filiz	Enes
45	Keziban	Yunus
46	Ebru	Arif
47	Ayşegül	Onur
48	Döndü	Yılmaz
49	Selma	Şaban
50	Ayten	Halil İbrahim